

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257

BROJ
512

Subotica, 25. siječnja 2013. Cijena 50 dinara

SUSRET S HRVATSKIM PREMIJEROM

RAZGOVORI
PUČKE KASINE

MULTIKULTURALIZAM
NA JAVNIM TELEVIZIJAMA

PRODAJA KOMBINATA
KOMPANIJ «AL DAHRA»

INTERVJU
ALEKSANDAR MILOŠEVIĆ

POČELE POKLADNE
ZABAVE

Javno komunalno preduzeće „SuboticaGas“ - Subotica
Szabadkai Gázművek Kommunális Kőzvéallalat - Szabadka
Javno komunalno poduzeće „Suboticaplin“ - Subotica

Za Vaš topli dom

24000 Subotica, Jovana Mikića 58
tel: 024/641-200, fax: 024/641-220
Dežurna služba : 024/641-211

**RAČUNAJTE NA
NAŠU POMOĆ**

www.svastara.rs

VOJVODANSKA
Svaštara

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukoričene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

Karadorđev put 2, Subotica, 024/555-765

Detalji na sajtu: www.tippnet.rs

SUPER PONUDA!

Lenovo B570e

Procesor: Intel Dual-Core B950 2.10 Ghz

Memorija: 4 GB DDR3

HDD: 500 GB SATA

Monitor: 15.6" HD (1366x768)

LED Glare

Garancija: 2 godine

39.999 RSD

Dell Inspiron M5040

Procesor: AMD® E-450, 2 jezgra

(Brazos) 1.65 GHz

Memorija: 3 GB DDR3

HDD: 320 GB SATA

Monitor: 15,6" HD (1366x768) LED

Garancija: 3 godine

35.590 RSD

Majkin Salaš
ETNO PARK, PALIĆ

VODIMO VAS NA MAJKIN SALAŠ!

Kupovinom laptopa do kraja siječnja
sudjelujte u nagradnoj igri!

Još niste zakasnili!!!

IZVLAČENJE 04.02.2013.

JÖVÖ
VODA POWER
ENERGIA
WATER
BUDUĆNOST
VÍZ FUTURE
ENERGIA

JKP Vodovod i Kanalizacija
Subotica

Plus i minus

Premda nisam bila prisutna na susretu predstavnika ovdašnje hrvatske zajednice s premijerom Republike Hrvatske Zoranom Milanovićem i premda me nitko ne pita, mogu reći kako sam jako zadovoljna ovim susretom. Naime, kako smo saznali od onih koji su imali tu čast rukovati se, fotografirati i razgovarati s premijerom te saslušati iz prve ruke njegovo viđenje položaja hrvatske zajednice u Srbiji, bilo je riječi o jednoj jako važnoj i dugo prisutnoj temi. Naime, od kada u novije doba postoji manjinska samouprava hrvatske zajednice u Srbiji od tada se provlači teza o navodnoj »subotocentričnosti« i potrebi za »desubotizacijom«. Kako su prenijeli naši sugovornici, premijer Milanović je zagovornicima ove teze skrenuo pozornost da »nepromišljena i nedovoljno pripremljena decentralizacija može dovesti do narušavanja funkcioniranja institucija i urušavanja sustava i cijele zajednice«, odnosno da »ako se provodi, valja je vrlo oprezno provoditi, kako ne bi došlo do raspada institucija«. Pametnome dosta.

S druge strane, jako sam nezadovoljna izjavom zamjenika gradonačelnika Novog Sada da je sasvim logično da Mađari koji su državljani Republike Srbije i koji se školuju u sustavu Republike Srbije na račun svih poreznih obveznika države Srbije znaju i srpski jezik, ali bi trebalo da znaju i ćirilicu. Ne zbog stava da Mađari i svi ostali pripadnici nacionalnih manjina trebaju znati srpski jezik i ćirilicu, već zbog tvrdnje da se pripadnici manjina »školuju na račun svih poreznih obveznika«, koja implicira jednu široko prihvaćenu tezu po kojoj država »daje« prava manjinama i to državu »košta«. Naravno, popraćeno stavom kako »ne postoji država koja zakonski bolje i više štiti prava manjina nego što je to Srbija«. Sljedeća je misao koja »logično« slijedi iz gore navedenih, da »manjine« ako im se ne sviđa u Srbiji, mogu ići u svoje matične države ili gdje god žele, kao i da ako nisu zadovoljni razinom ostvarenih prava u području obrazovanja, informiranja, kulture, službene uporabe jezika, neka sami to plate. I neka ne razmišljaju o porezima koje sami plaćaju državi, jer o tome brine netko drugi.

J. D.

**U SLJEDEĆEM BROJU: KRATAK PREGLED DOGAĐANJA
U HRVATSKOJ ZAJEDNICI ZABILJEŽENIH
TIJEKOM 10 GODINA IZLAŽENJA »HRVATSKE RIJEČI«**

25. siječnja 2013.

SADRŽAJ

AKTUALNO

NATJEČAJI POKRAJINSKOG TAJNIŠTVA ZA KULTURU I JAVNO INFORMIRANJE.....7

TEMA

Premijer Milanović s predstavnicima hrvatske manjinske zajednice u Beogradu

POTPORA POSREDSTVOM DRŽAVNOG UREDA ZA HRVATE IZVAN RH.....8-9

INTERVJU

Aleksandar Milošević, zamjenik predsjednika SNV-a u Hrvatskoj

SVE JE MANJE LOŠE.....12-14

SUBOTICA

Pučka kasina: Razgovori

SAMO PRIČE O HRVATSKOM ŠKOLSKOM CENTRU18-19

DOPISNICI

Tradicionalno okupljanje Gibarčana

PONOVNO NA OKUPU.....24-25

KULTURA

Televizijske emisije »Građanin« i »Paleta« na javnim medijskim servisima

UPOZNAJMO JEDNI DRUGE..32-33

SPORT

Nađa Vidaković Hadnađ, košarkašica Vrbasa

JADRANSKA LIGA JE VELIKI IZAZOV.....49

U PETAK ODRŽANA SJEDNICA IO HNV-A Počinju pripreme na izradi strategija

Da stvari između nekih hrvatskih i srpskih političara baš ne stoje najbolje, prilično je jasno. Istina, ranijih se godina dosta toga zamjeralo bivšem predsjedniku Mesiću, činilo se da će Josipović biti uspješniji.

Međutim, predsjednik Josipović pokazao je nerv. Umjesto protokolarnih prihvaćanja svega i svačega, dublje se bavi manjinskim pitanjima, a kritičara mu ne nedostaje. Prvo bismo se mogli sjetiti njegovih poruka liderima vojvođanskih Hrvata u kojima je izostala očekivana potpora u sporu s Bunjevcima. Ivo Josipović nije se upleo u to pitanje, barem ne tako kako se ovdje očekivalo. Mi smo u ovoj našoj provinciji to doživjeli kao znak mandata koji će proteći u omekšavanju sukoba, pomirenju, ublažavanju, te prolongiranju trajnih rješenja.

No, kao grom iz vedra neba došao nam je njegov konflikt s liderom Srba iz Hrvatske, Pupovcem. Mediji su prenijeli kako Josipović nije čak niti tijekom obilježavanja Božića po Julijanskom kalendaru posjetio Srpsko nacionalno vijeće. To je bacilo drugo svjetlo na njegovu misiju, za koju se počelo činiti da je kompleksna ali beskompromisna, čvrsta i strateška, mada je teže bilo odgonetnuti kakva je ona zapravo i kamo vodi na koncu.

Konačno, došao je sukob s predsjednikom Nikolićem. Nevjerojatne izjave koje su se redale ove jeseni bilo bi najbolje ignorirati i čekati sljedećeg sugovornika. Poneke suviše izravne izjave Mesića potpuno su nadmašene naletima inspiracije Nikolića. Umjesto poboljšanja imamo pogoršanje u odnosima, a uzrok se više ne traži u Zagrebu.

Stvar su pokušala popraviti dvojica premijera i skoro im je i uspjealo. Ali, ni taj dan nije prošao bez izjava koje su bacile značajnu sjenu na susret glavnih izvršnih ljudi dviju država. Sada se mnogo toga preispituje. Kako graditi mostove, s kime, kada, na koji način? Valja li čekati da stvari same »legnu«, treba li žaliti energiju, ili se ona uprazno troši? Predsjednik Josipović je srpsko-hrvatske odnose doveo do nepoznate putanje, zapravo su okolnosti tome pridonijele i (ne)očekivani dolazak novog sugovornika.

Stoga, to nam daje pravo zamisliti se i nad njegovim tadašnjim porukama Hrvatima u Vojvodini. Jesu li one zastarjele? Jesu li dane u kontekstu čije je trajanje isteklo? Ili su vodilja za daljnju budućnost, koja se neće dočekati tijekom ovog mandata, već tko zna kada? Teško je biti pametan.

Kada se radi o Bunjevcima, kome zapravo Hrvati zamišljaju da se obraćaju? Lokalnim ljudima od krvi i mesa sa svojim vrlinama i manama, romantiziranoj predodžbi prošlosti, ili istaknutim povijesnim figurama? Jedna od tih figura bio bi i Josip Pančić, Bunjevac koji je pod utjecajem srpske kulture promijenio ime u Josif, napustio zavičaj i nastanio se u Srbiji, te postao priznat botaničar i znanstvenik, prvi predsjednik Srpske kraljevske akademije.

Zamislit ću u svojem imaginariju da se Pančić nađe između Josipovića i Nikolića. Za što bi se odlučio, za lvin preludij i fugu za rog, za Tominu rakiju, ili možda za Leksikon podunavskih Hrvata?

Možda nakon svega ovoga Josipović može na svojem primjeru sagledati poziciju lidera hrvatske zajednice. Kao što je sada njemu teško i preriskantno napraviti zaokret i ući u pomirenje bez jasnih definicija o čemu se treba dogovarati i s kime, tako je i vodstvu Hrvata u Vojvodinu posljednjih 10 godina. A Status quo ne prolazi kao predizborno obećanje.

Nikola Perušić

Prihvaćanje financijskog i programskog plana Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, proglašenje nekoliko obrazovno-odgojnih institucija institucijama od značaja, bile su neke od točaka dnevnog reda sjednice Izvršnog odbora HNV-a, održane u petak, 18. siječnja. Ovi prijedlozi odluka naći se se na dnevnom redu sljedeće sjednice Hrvatskog nacionalnog vijeća, koja se planira za 1. veljače. Međutim, članovi IO su na sjednici raspravljali i o dvije točke koje neće ići na Vijeće, jer su prije operativnog karaktera: jedna je kvartalno izvješće koje je IO u obvezi dostavljati svakog tromjesečja republičkom ministarstvu, čime se pravda utrošak sredstava, i druga točka je donošenje okvirnog kalendara aktivnosti na izradi i usvajanju strategija. Kako je već najavljeno, HNV planira donošenje strategija u četiri izvorne oblasti kulturne autonomije – obrazovanje, kultura, informiranje i službena uporaba jezika, čije se usvajanje planira do konca lipnja.

Prema usvojenom planu aktivnosti do konca ožujka bi trebao biti usvojen inicijalni nacrt strategija u sva četiri područja, a zatim su tijekom travnja i svibnja planirane javne rasprave o tekstu strategija koje će biti održane u – Subotici, Somboru, Apatinu, Baču, Srijemskoj Mitrovici i Novom Sadu. Iza toga se planiraju dvije sjednice IO na kojima će biti sumirane primjedbe s javne rasprave, a konačan tekst nacрта upućen na resorne odbore, te nakon toga ponovna sjednica IO čime se formira konačan prijedlog za Vijeće. »S tim u vezi kolege iz IO su dobile rok da do konca ovoga tjedna dostave prijedlog aktivnosti na izradi samih nacрта strategija, i da daju svoje prijedloge za tim ljudi koji bi činili ekipe koje će i pisati strategije. pristup u pisanju strategija je svakako različit, jer su i ova četiri područja s različitom problematikom. No, svaka strategija mora imati najmanje nekoliko cjelina. Prva se svakako odnosi na postojeće stanje u svakoj od ovih oblasti, gdje bi se analizirali trenutačni pokazatelji u pogledu ostvarivanja prava koja imamo po zakonima u Republici Srbiji. U drugom dijelu, koji će u najvećoj mjeri biti predmet javne rasprave, treba definirati što mi zapravo želimo u svakoj od ovih oblasti. Dakle, treba se odrediti u brojčanom, kvantitativnom ili kvalitativnom smislu na taj način, da to u izvjesnom smislu bude ideja vodilja i nama u IO i onima koji će jednog dana doći iza nas. Nadam se da će strategije biti na malo dulji rok nego što je mandat ovoga saziva i da će nas u tom smislu usmjeravati«, rekao je Darko Sarić Lukendić, predsjednik Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća.

S. M.

Natječaji Pokrajinskog tajništva za kulturu i javno informiranje

Pokrajinsko tajništvo za kulturu i javno informiranje raspisalo je natječaje za sufinanciranje programa/projekata od značaja za razvoj kulture i umjetnosti u AP Vojvodini u 2013. godini.

Riječ je o šest natječaja, a to su: Natječaj za sufinanciranje izdavačke djelatnosti u AP Vojvodini u 2013. godini, Natječaj za proizvodnju dugometražnih igranih, kratkometražnih i dokumentarno-igranih, dokumentarnih i animiranih filmova u 2013. godini, Natječaj za sufinanciranje programa i projekata u kulturi u području suvremenog umjetničkog stvaralaštva AP Vojvodine u 2013. godini, Natječaj za sufinanciranje programa i projekata očuvanja, unaprjeđenja i razvoja kulture i umjetnosti nacionalnih manjina u AP Vojvodini u 2013. godini, Natječaj za financiranje i sufinanciranje projekata i programa u području zaštite kulturnog naslijeđa u AP Vojvodini u 2013. godini, Natječaj za financiranje ili sufinanciranje tekućih popravaka i održavanja, nabavu opreme ustanova kulture i nabavu knjiga za knjižnice.

Natječaji se mogu pronaći na internetskoj stranici Tajništva www.kultura.vojvodina.gov.rs

Održana V. sjednica Vijeća DSHV-a

Peta redovita sjednica Vijeća DSHV-a održana je u petak, 18. siječnja, u Glavnom uredu stranke u Subotici. Vijeće je prihvatilo izvješće o radu DSHV-a za 2012. godinu i izvješće o materijano-financijskom poslovanju DSHV-a, te plan rada i aktivnosti u 2013. za DSHV, Mladež DSHV-a, kao i plan izlaza »Glasa ravnice« i podlistka »Hrvatski majur«. Vijeće je konstatiralo da se materijalno-financijska situacija u DSHV-u nije popravila, naprotiv, u posljednja tri mjeseca prošle godine došlo je još do smanjenja priliva sredstava od Ministarstva financija Republike Srbije te DSHV do daljnjega nije u mogućnosti ponovno uposliti djelatnike u svojim uredima u Subotici, Somboru, Sonti, Srijemskoj Mitrovici i Novom Sadu. Vijeće je usvojilo plan rada za 2013. godinu. Prihvaćen je prijedlog podružnice DSHV-a Južno Podunavlje o samostalnom nastupu DSHV-a na izborima za novi saziv MZ Sonta, te u tome smislu odredilo i neophodnu logistiku.

Išarani višjezični prometni znaci kod Šida

Na ulazu i na izlazu iz naselja Bikić Do u općini Šid sprejem su išarani višjezični prometni znaci s nazivom naseljenog mjesta i na rusinskom jeziku.

Na znaku na ulazu crvenim sprejem prefarban je natpis »Dobrodošli« na rusinskom jeziku, dok su pokraj latiničnog »Dobrodošli« dopisana četiri ocila.

Natpis na rusinskom jeziku crvenim sprejem je precrtan i na ploči na ulazu u mjesto, dok je pokraj latiničnog natpisa dopi-

sano crvenim slovima ćirilicom »Srb«, kao i četiri ocila.

Predstavnik rusinske zajednice iz Bikić Dola *Dejan Bobalj* rekao je novinarima da se incident dogodio u noći između 19. i 20. siječnja i dodao da je prijavljen nadležnima.

Bobalj je kazao da se incident dogodio u vrijeme održavanja centralne proslave nacionalnog praznika Rusina u Srijemskoj Mitrovici.

Miroslav Vasin u radnom posjetu »Šokadiji«

Pokrajinski tajnik za rad, zapošljavanje i ravnopravnost spolova *Miroslav Vasin* i predsjednik SO Apatin *Goran Orlić* sa suradnicima boravili su u ponedjeljak, 21. siječnja, u Sonti, u radnom posjetu KPZH »Šokadija«. Gosti su pokazali veliko zanimanje za sve segmente rada »Šokadije«. »Iskreno podržavam politiku potpune nacionalne ravnopravnosti, uzajamno poštovanje i uvažavanje svih osobnosti koje nas krase«, rekao je Vasin u razgovoru s predstavnicima »Šokadije«. Gosti su posjetili i Šokački dom na kojem je završena I. faza izgradnje, a Miroslav Vasin je obećao potporu za dovršetak cijelog projekta, u nadi da će u najskorije vrijeme ovaj objekt postati jedna od dobro posjećenih turističkih destinacija u Vojvodini.

I. A.

Galambos: Zar mi ne plaćamo porez?

Potpredsjednik Savjeta za međunacionalne odnose Skupštine Novog Sada *Lászlo Galambos* zatražio je sastanak ovoga tijela i ocijenio da gradska vlast »vrijeđa manjine«, jer ne poštuje njihovo pravo na službenu uporabu jezika i pisma, već umjesto toga uvodi ćirilicu kao jedino pismo u gradu, prenosi RTV. Galambos, koji je iz Saveza vojvođanskih Mađara, naveo je da ispisivanje jedino ćirilicom naziva Kulturnog centra grada, naziva linija gradskih autobusa, ploča s nazivima najvećeg broja gradskih javnih poduzeća i ploča s nazivima ulica, ne doprinosi očuvanju višenacionalnog identiteta Novog Sada. On je u tekstu za novosadski Magyar Szo ocijenio da to ne doprinosi multikulturalizmu, toleranciji i ravnopravnosti, niti doprinosi inicijativi da Novi Sad 2020. godine postane europska prijestolnica kulture.

Galambos je oštro osudio izjave zamjenika gradonačelnika *Borka Ilića* kao »direktno uvredljive« za manjine.

»Po njemu (Iliću), ne samo da ovdašnje manjine uživaju najveća prava, nego trebamo biti zahvalni što naša djeca mogu u školama besplatno učiti na mađarskom. Zar mi ne plaćamo porez?«, upitao je Galambos.

Dodao je da je dobio obećanje da će sjednica Savjeta za međunacionalne odnose biti idućeg tjedna, i pozvao i druge političke partije, kao i Nacionalno vijeće Mađara, da se pobune protiv poteza gradske vlasti. gdje se mogu preuzeti i obrasci za prijavu.

Natječaji su otvoreni do 6. veljače 2013. godine.

PREMIJER MILANOVIĆ S PREDSTAVNICIMA HRVATSKE MANJINSKE ZAJEDNICE U BEOGRADU

Potpota posredstvom Državnog ureda za Hrvate izvan RH

Očekuje se da će se poboljšanje odnosa između Srbije i Hrvatske pozitivno odraziti i na položaj Hrvata u Srbiji

Nakon prvog susreta premijera Zorana Milanovića i Ivice Dačića održanog 16. siječnja u Beogradu, premijer Milanović se sastao i s predstavnicima hrvatske manjinske zajednice u Srbiji. Nakon sastanaka, koji je održan u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Beogradu, predstavnici ovdašnjih Hrvata ocijenili su kako očekuju poboljšanje odnosa Srbije i Hrvatske na međudržavnoj razini, što će se pozitivno reflektirati i na položaj hrvatske manjine u Srbiji.

Na sastanku je, među ostalim, dogovoreno da se inicira zasjedanje Međuvladinog mješovitog odbora, koji prati rezultat sporazuma o zaštiti manjina, a premijer Milanović je obećao potporu Republike Hrvatske posredstvom Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

DECENTRALIZACIJA MOŽE DOVESTI DO RASPADAJA INSTITUCIJA

»Premijer Milanović je pokazao dobro poznavanje stanja u našoj zajednici«, rekao je predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća Slaven Bačić u izjavi za hrvatski program Radio Subotice. »Premijer je rekao i kako će Republika Hrvatska pomagati kapitalne projekte hrvatske manjinske zajednice, nadasve

one usmjerene na budućnost Hrvata ovdje, dakle na očuvanje same zajednice, a da će manje pomagati klasične oblike koji nisu vezani za stvaranje produkata materijalne ili duhovne baštine. Sva ta pomoć i potpora će biti pružana preko Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Jedna od stvari koje smo dogovorili jest inicirati zasjedanje Međuvladinog mješovitog odbora, koji prati rezultat sporazuma o zaštiti manjina.«

Predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i narodni zastupnik u srbijanskom parlamentu Petar Kuntić kaže kako je hrvatski premijer poručio ovdašnjoj hrvatskoj zajednici da treba biti vrlo oprezna u daljnjoj decentralizaciji hrvatskih institucija u Srbiji.

»Milanović je skrenuo pozornost da se vrlo oprezno provodi, a gotovo da i ne preporuča decentralizaciju, kako nacionalnog vijeća, tako i političke stranke, jer obično decentralizacija koja nije kontrolirana, dovodi do raspada institucija. Druga poruka koju je poslao je da će pomoć koja stiže iz Republike Hrvatske i dalje biti na istoj razini kao i prošle godine. Svi imaju otvorena vrata u povezivanju s institucijama države Hrvatske, s njihovim kulturno-umjetničkim društvima, a pogotovo s mladima koji participiraju u manjin-

skim ustanovama s obiju strana granice.«

Petar Kuntić kaže kako se nada da će u novom ozračju poboljšanja odnosa službenog Zagreba i Beograda doći i do poboljšanja položaja hrvatske manjine u Vojvodini, poglavito u primjeni pozitivnih zakonskih propisa.

HOĆE LI SUSRET POLUČITI REZULTATE?

Vijećnik HNV-a, član Predsjedništva DSHV-a i podtajnik Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice Mato Groznica kaže kako sastanak s premijerom matične države svakako ima određenu težinu i u krajnjem slučaju predstavlja obvezu i odgovornost onih koji obnašaju određene dužnosti u vođenju hrvatske zajednice.

»Budući da je to bio sastanak bez dnevnog reda, osobno sam susret s premijerom iskoristio da čuje, iz usta srijemskog Hrvata koji je uspio ostati i opstati, za razliku od nekoliko desetaka poginulih ili nestalih, odnosno nekoliko desetaka tisuća Hrvata koji su morali napustiti Srijem, dakle da čuje ono što svi znaju, a to je da je nedopustivo malo pozornosti posvećeno stradanjima srijemskih Hrvata, bilo od strane matične, bilo od domicilne države. Jednako tako sam rekao par riječi oko toga da i ovo Hrvata što je

uspjelo opstati na teritoriju Srijema, opstalo je zahvaljujući amaterskim udrugama kulture, odnosno Katoličkoj crkvi, na koju su srijemski Hrvati oduvijek bili veoma navezani. Potom sam rekao par riječi o sudjelovanju hrvatske zajednice u izvršnoj vlasti u Vojvodini, gdje sam istaknuo ulogu političke stranke DSHV, čijom zaslugom i ulaskom u koaliciju od petolistopadskih promjena Hrvati participiraju u vlasti na pokrajinskoj razini. Svakako da i u Vojvodini ima još mnogo prostora da se mnoge stvari poboljšaju, a u tom razgovoru sam ipak na neki način istaknuo i drugačiju praksu vojvođanske administracije u odnosu na republičku, gdje sam premijera upoznao s tim da Vojvodina godinama unazad sustavno, na različite načine i putem posebnih programa, potpomaže očuvanje identiteta manjinskih nacionalnih zajednica. Također sam istaknuo i praksu višejezičnosti u Vojvodini, gdje je jedan od šest jezika u službenoj uporabi i hrvatski.«

Mato Groznica kaže kako je zadovoljan sastankom, najviše zato što se on uopće dogodio.

»Glede rješavanja određenih pitanja, budući da smo mi građani Srbije i da su to vrata na koja prvenstveno kucamo, bojim se da taj susret neće polučiti nikakve posebne

Mato Groznica, Daria Krstičević, Mata Matarić, Petar Kuntić, Zoran Milanović, Slaven Bačić, Tomislav Žigmanov, Zlatko Načev i Ivan Karan

rezultate, jer je taj susret trebalo organizirati prije susreta dvojice premijera, a ne obratno. Ako je i pitanje hrvatske zajednice u Srbiji bilo predmet razgovora dvojice premijera, bilo je logično da upravo mi predložimo premijeru Hrvatske u kojim uvjetima egzistira naša zajednica i s kojim se problemima susreće. Ako pak to nije bilo planirano u agendi za razgovor dvojice premijera, onda ovaj susret premijera Milanovića s čelnicima hrvatske zajednice doživljam kao protokolarni, odnosno kao izraz pristojnosti i ne mnogo više od toga. Svakako izražavam nadu da će to što smo se sreli s premijerom i njegovim suradnicima, koristiti u dimenzioniranju skrbi hrvatske države i za nas, ovdašnje pripadnike hrvatskog naroda.

Na pitanje što ga je najviše dojmilo na ovom susretu, Mato Groznica je odgovorio kako je predugo u ovom poslu da bi imao nekih posebnih dojmova.

»Ovaj sam susret doživio i kao potrebu da se čelnici ovdašnje hrvatske zajednice sretnu s premijerom naše matične zemlje, ali i kao prijateljski susret gdje ćemo jedni druge upoznati s nečim

što se možda ne može čuti u medijima. To posebno govorim ako promatramo odnose dviju država, a onda i položaj hrvatske zajednice u Srbiji, iz kuta skorog ulaska hrvatske u punopravno članstvo Europske Unije. Sve skupa, ovakvi susreti mogu samo koristiti, ali bi bilo dobro prilikom njihova planiranja posvetiti veću pozornost samom programu i sadržaju susreta.«

RAZMIŠLJATI I O MLADIMA

»Na sastanku s premijerom Milanovićem govorio sam prije svega o radu NIU 'Hrvatska riječ', a istaknuo sam kako naša ustanova uskoro očekuje potpisivanje ovogodišnjeg ugovora s pokrajinskom Vladom o financiranju. Obećano je da će ove godine sredstva biti povećana, te da će se naša ustanova izjednačiti po financiranju sa slovačkom manjinskom zajednicom, koja je po brojnosti ista u Srbiji. Na tom se izjednačavanju inzistiralo na sastancima Međuvladinog mješovitog odbora i to će pitanje izgleda biti riješeno zahvaljujući zalaganju članova srpskog izaslanstva tog odbora – Petru Kuntiću, Slavenu Bačiću i Tomislavu Žigmanovu«, kaže

direktor NIU »Hrvatska riječ« *Ivan Karan*.

»Premijer Milanović je pozdravio projekt akcije podjele podlistaka za djecu i mladež, 'Hrcko' i 'Kužiš', djeci i mladima koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku, projekt koji sam predstavio na sastanku, a koji radimo u suradnji s HNV-om i Veleposlanstvom Republike Hrvatske u Beogradu. Iznio sam i određene prijedloge, a koji se odnose na natječaje koje raspisuje Ministarstvo kulture Republike Hrvatske. Moj je prijedlog bio da bi neki natječaji tako trebali biti raspisani da mogu aplicirati i ustanove i institucije Hrvata iz dijaspor. Moj se prijedlog odnosio na natječaje za otkup knjiga za hrvatske knjižnice, nacionalne, sveučilišne i županijske, jer sam uvjeren da bi bilo od značaja za hrvatsku kulturu da se u tim knjižnicama nađu i knjige vojvođanskih Hrvata. Također sam iznio kako bi bilo značajno i da se pruža pomoć nakladnicima u dijaspori koji tiskaju knjige hrvatskih autora«, kaže Ivan Karan i naglašava kako se pokazalo da je premijer Milanović dobro informiran o problemima ovdašnje hrvatske manjinske zajednice.

»Mene je posebno dojmilo njegovo interesiranje o tome ima li naša zajednica podatke o tome gdje idu na školovanje naši najtalentiraniji učenici, na koje se fakultete upisuju, studiraju li ovdje ili u Hrvatskoj i uključuju li se u rad hrvatske zajednice. Premijer smatra kako bi ti najtalentiraniji mladi trebali jednoga dana preuzeti dužnosti i time odgovornost u vođenju aktivnosti naše manjinske zajednice i da bi na tome trebalo raditi. Dojmilo mi se i premijerovo reagiranje na prijedloge o decentralizaciji i 'desubotizaciji' institucija hrvatske zajednice, koje su iznijeli dopredsjednici HNV-a *Mata Matarić* i *Zlatko Načev*. Premijer je rekao kako će zbog najveće koncentracije Hrvata u Vojvodini i najviše kulturnih aktivnosti – Subotica uvijek biti Subotica, te upozorio da nepromišljena i nedovoljno pripremljena decentralizacija može dovesti do narušavanja funkcioniranja institucija i urušavanja sustava i cijele zajednice.«

Na sastanku je s premijerom Milanovićem razgovarao i ravnatelj ZKVH-a *Tomislav Žigmanov*, a bila je prisutna i predstojnica Državnog ureda za Hrvate izvan RH *Daria Krstičević*.

Z. Sarić

ALEKSANDAR MILOŠEVIĆ, ZAMJENIK PREDSEDNIKA SNV-A U HRVATSKOJ

Sve je manje loše

Razgovor vodio: Zvonko Sarić

Kultura, obrazovanje i informiranje na materinjem

jeziku dio su naše brige u našem mandatu,

ali isto tako i političko predstavljanje,

te briga o povratku izbjeglica i participaciji Srba

na svim razinama, kako u vlasti, tako i u društvenom

*životu * Do sada još nismo imali priliku predstaviti*

novim vlastima u Srbiji položaj ovdašnjih Srba

trendova, usprkos tome što je formirana vlast koju podržavamo, zbog proklamirane građanske politike i drugačije politike prema cijelom kompleksu ratnog naslijeđa. Povratak je gotovo stao, stambeno zbrinjavanje je čak desetak puta manje nego 2011., a ništa se nije riješilo ni na povećanju participacije (zapošljavanja) Srba u tijelima javne i državne vlasti (pravosuđu, policiji).

HR: Koliko brzo po vašoj procjeni hrvatsko društvo napreduje u pogledu etničke i vjerske tolerancije, a hrvatska država u pogledu priznanja svih manjina, a posebice srpske?

Na jednoj nominalnoj razini to se podiglo od najnižih razina vlasti pa do najviših, uglavnom dobivamo prihvatljive, dobre poruke. No, niz slučajeva koji se otvaraju, hajdemo reći u posljednjih pola godine, pokazuju kako u stvari idemo u krugovima, da je taj

napredak lagan i krhak, jer ga bilo kakav »incident« olako poremeti. Evo dva primjera, oba se odnose na područje istočne Slavonije: prije nekoliko dana smo imali proslavu pravoslavnog Božića, išlo se u koloni sjeći badnjak, bilo je i pucanja u zrak kako se to i radi u svim krajevima, u koloni je prvo bila istaknuta hrvatska zastava, a zatim niz srpskih zastava. Policija je izvijestila kako se dogodio tek jedan manji incident i da nisu imali razloga za intervenciju. No, kolona automobila i brojnost onih koji slave, nesustezanje u proslavi... izazvali su doslovce paniku u medijima, pozive niza udruga i pojedinaca da se intervenira, da se takvo nešto zabrani, opet smo spominjani samo u negativnom kontekstu, kao agresori. Drugo, imamo problem uvođenja dvojezičnosti, što je najškakljivije u istočnoj Slavoniji. Pravo na dvojezičnost postoji već 10 godina,

Sa zamjenikom predsjednika Srpskog nacionalnog vijeća u Hrvatskoj *Aleksandrom Miloševićem*, razgovarali smo o položaju Srba kao nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj, te o sličnostima i razlikama u odnosu na položaj Hrvata u Republici Srbiji.

HR: Kako ocjenjujete trenutačni položaj srpske manjine u Hrvatskoj? Gdje su najveći problemi i koji

su njihovi uzroci? I u sklopu toga, kako teče povratak Srba i povratak njihove imovine?

Mi se već nekoliko godina pomalo i našalimo s odgovorima na ovakva pitanja, pa kažemo kako je sve manje loše. Dakle, naravno da ova država nije ona otprije 15 godina, ali još uvijek postoje brojna otvorena pitanja. Naročito zabrinjava što prošle godine imamo niz negativnih

imamo Ustavni zakon o tome gdje i kako to pravo mogu manjine ostvarivati, no nikada nismo imali ni »p« od toga prava. Nema naziva na ulicama, nema javnih oznaka, nema korištenja srpskog jezika i ćirilice pisma u službenoj dokumentaciji. Sada, kada je premijer *Milanović* rekao na proslavi pravoslavnog Božića da će se to stvarno realizirati, osnivaju se stožeri za zaštitu hrvatskog Vukovara. U drugim dijelovima zemlje, što se tiče nekih drugih manjina, službena uporaba jezika je riješena, spomenut ću kako je to sjajno riješeno u Istri, glede talijanskog jezika.

HR: O kojim segmentima očuvanja nacionalnog identiteta skrbi SNV?

Naše vijeće skrbi o područjima kulture, informiranja i obrazovanja, ali mi sebe vidimo i kao neku vrstu parlamenta Srba u Hrvatskoj. SNV je krovna institucija Srba, nismo udruga, već svoj legalitet i legitimitet ostvarujemo na izborima koji se organiziraju svake 4 godine. Kultura, obrazovanje i informiranje na materinjem jeziku dio su naše brige u našem mandatu, ali isto tako i političko predstavljanje, te briga o povratku izbjeglica i participaciji Srba na svim razinama, kako u vlasti, tako i u društvenom životu.

HR: I u Srbiji i u Hrvatskoj nedavno je došlo do velikih političkih promjena. U Srbiji je formirana nova Vlada na čelu sa SNS-om, a i predsjednik Nikolić dolazi iz te stranke. Kako se to odrazilo na status srpske manjine u Hrvatskoj?

Mi nismo do sada imali susret s predstavnicima nove vlasti u Srbiji, nažalost. I sa srpske i s hrvatske strane je konstatirano kako je izvjesno

zaleđenje u odnosima dviju država u proteklih godinu dana. Nedavno je došlo do susreta premijera Dačića i Milanovića, valjda će to pokrenuti naše procese, ali do sada još nismo imali priliku predstaviti novim vlastima u Srbiji položaj ovdašnjih Srba.

HR: Postoji li dovoljno razumijevanja i podrške od strane matične države Srbije za probleme i potrebe srpske manjine u Hrvatskoj?

Do sada smo imali nekoliko faza. Što se tiče konkretne materijalne pomoći, najviše smo je dobili u vrijeme Vlade predsjednika *Košunice*. Tada smo dobili, primjerice, tridesetak traktora koje smo podijelili našim povratnicima. Tada je došlo do značajnog zatopljenja, kojeg su inicirali *Sanader* i *Košunica*. Za vrijeme Tadićeve administracije materijalna pomoć se nastavila u nešto manjem obujmu (uglavnom u vidu sjemenja za sadnju, trajnih zasada ili lakše poljoprivredne mehanizacije), no značajan je bio politički napredak, naročito zajedničko poklonjenje žrtvama rata, podsjetit ću – Vukovar i Paulin Dvor. Za sada još nismo imali priliku kontaktirati s novom administracijom. Srbija je možda imala i preče stvari, mislim na Kosovo, tako da se nadamo da će se takvo stanje početi mijenjati nakon ovog posjeta premijera Milanovića, te da ćemo i mi doći u fokus.

HR: Jeste li zadovoljni obujmom financiranja od strane hrvatske države?

Sada jesmo, ali je možda još važnije istaknuti kako su do sada bili financirani samo naši programi koji se tiču informiranja i kulture, a nedostajalo nam je financiranje programa koji su specifični za

Srbe zbog njihove povijesti, njihovog broja i zbog tog cijelog ratnog kompleksa stvari. Dobivali smo za takve poslove, za ono za što smo angažirani, primjerice na povratku izbjeglica, vanrednu pomoć od Vlade, koja je proteklih godina uvijek dolazila iz sredstava proračunskih rezervi. Te rezerve su po definiciji sredstva rezervirana za nepogode, poplave, požare i druge stvari. Konačno se prestaje s tom praksom i mi ćemo postati institucija koja je financirana iz državnog proračuna na redovitoj mjesečnoj bazi i to će se provoditi preko Ureda za nacionalne manjine.

HR: Ima li SNV dovoljno iskustva u apliciranju kod stranih donatora? Jedan od primjera je Politička akademija za mlade pripadnike srpske manjine, koju ste pokrenuli prije dvije godine uz podršku Balkan Trust for Democracy. Kako funkcionira projektno financiranje, imate li dovoljno stručnih ljudi da se bavi time?

Rijetko to funkcionira. Jučer je bio problem novac, a danas su naš glavni problem ljudi, oni mlađi, socijalno mobilniji, obrazovaniji. Veliki broj njih danas živi u Srbiji i ne vraćaju se ovdje. Vraća se uglavnom ruralno stanovništvo, starije dobi i manje obrazovano, s debelim pečatom prošlih vremena i rata. Tako da ono što nam sad najviše nedostaje jesu kadrovi i to je jedan od uzroka naše nedovoljne institucionalne izgrađenosti. To je i razlog zbog čega nismo jače krenuli u privlačenje donacija, projektnih financiranja. Čini mi se kako je važno reći da kod nas nije zamijećeno da je došlo do izvjesne »rupe«, niz inozemnih, europskih fondacija koje su došle na područje ex-Jugoslavije

u devedesetima i rješavale poslijeratne probleme. Te su se fundacije uglavnom povukle na područje djelovanja na jugoistoku, na nova svjetska žarišta. Nastala je jedna nova institucionalna »rupa« u toj inozemnoj potpori, a uz to još se uvijek niti u Hrvatskoj, a ni u Srbiji nisu ostvarile mogućnosti za institucionalnu gradnju za projekte koje pruža Europska Unija. Mi smo sada u nekom međuprostoru, što jest problem. No, to po svemu sudeći ipak neće biti problem za Hrvatsku, kada ude u Europsku Uniju.

HR: Posljednji popis stanovništva u Hrvatskoj pokazuje demografski pad Srba, tako da trenutačno srpska manjina broji blizu 187.000 pripadnika. SNV je doveo u pitanje vjerodostojnost objavljenih rezultata popisa 2011. Hoćete li reći nešto više o tome?

Mi smo imali značajne primjedbe, na trima razinama. Prvo je da je sam popis loše pripreman, konferencija europskih statističara – Eurostat, kada je popis pripreman, predložila je Hrvatskom državnom zavodu za statistiku, koji provodi popis, drugačije formiranje popisnica i drugačije formuliranje pitanja. Konkretno, radi se o pitanjima gdje se govori o jeziku, o etničkoj pripadnosti, te o vjeroispovijesti. Ponudeni su odgovori: jeste li hrvatske nacionalnosti, a ako niste, onda koje ste? Jeste li katoličke vjeroispovijesti, ako niste, koje ste? Govorite li hrvatskim jezikom, ako ne govorite, kojim onda govorite? To dosta reducira ili usmjerava odgovore. Za vrijeme popisa imali smo nekoliko desetina dojava o negativnostima. Nedostajalo je popisnica, što na srpskom jeziku, što na

ćiriličnom pismu, na nekim mjestima. Bilo je i sugestija popisivača prema ljudima za koje se može pretpostaviti po imenu i prezimenu da su Srbi. Sugerirano im je da nije važno nacionalno opredjeljenje, a isto tako prema osobama za koje se može pretpostaviti da su pravoslavne vjeroispovijesti znalo je biti sugerirano da se upišu kao grkokatolici, a ne kao pravoslavci. Kao treća stvar, popis je jasno pokazao kako još uvijek ima određenih bojazni da se ljudi slobodno nacionalno izjasne.

HR: Za pretpostaviti je da ne postoji uvijek suglasnost po bitnim pitanjima između svih aktera na srpskoj manjinskoj sceni. Kako ocjenjujete kulturu dijaloga unutar srpske manjinske zajednice u Hrvatskoj?

Neke, hajdemo reći, ključne institucije, a spomenuo bih četiri: Srpsku pravoslavnu crkvu, zatim stranku koja ima sva tri parlamentarna zastupnika - SDSS, Srpsko nacionalno vijeće, kao krovnu izbornu organizaciju i Prosvjetu, kao najrašireniju kulturnu organizaciju, dobro surađuju po raznim pitanjima. Ova četiri srpska »stupa« dobro i dovoljno komuniciraju i surađuju u svim stvarima, gdje je to moguće. Naravno, drugačiji su interesi i filozofija i razlog postojanja različitih institucija.

HR: Koliko ste zadovoljni provođenjem međudržavnog sporazuma Hrvatske i Srbije o zaštiti manjina?

Član sam Međuvladinog mješovitog odbora za provedbu tog sporazuma. Ovo je već drugi sastav tog odbora i teško da se tu nešto uradilo. Postoji potpuni zastoj, više od godinu dana to se tijelo nije sastajalo, a meni se čini kako na ovaj način na koji se

do sada radilo to jednostavno nema smisla. Tu se ponavlja fraze iz godinu u godinu i teško se nalazi konsenzus. To je tijelo s malim utjecajem, zatim s vrlo niskom frekvencijom sastajanja i treba nešto radikalno mijenjati ili gubimo vrijeme. Treba promijeniti metodu i sadržaj rada. Što se tiče tog sporazuma, ako ga pročitate, on je toliko ispražnjen od sadržaja da je doslovno izgubio svaki smisao. Potpisnici tog sporazuma su Hrvatska, Srbija i Crna Gora, ali umjesto tih potpisnika, tamo mogu stajati i Tanzanija i Kamerun i ništa se ne bi mijenjalo. Dakle, apsolutno je nužno da se taj sporazum promijeni, dopuni, konkretizira.

HR: Koliko ste upoznati s radom hrvatske manjinske samouprave i položajem Hrvata u Srbiji? Koliko je česta i kvalitetna komunikacija između srpske manjine u Hrvatskoj i hrvatske u Srbiji?

Komunikacija nije dovoljno česta, ali je kvalitetna. Evo, prije mjesec dana održan je u Zagrebu susret predstavnika naših manjinskih zajednica, a objavljen je zajednički kominike, do kojega smo došli bez mnogo truda, jer imamo mnoge zajedničke poglede, a naše zajednice su, hajdemo tako reći, prve žrtve ovog zaleđivanja odnosa između službenog Zagreba i Beograda. Mi takvo zahlađenje primjećujemo s većom nesigurnošću i u praksi težimo ostvarivanju svojih prava, kako Hrvati u Srbiji, tako i Srbi u Hrvatskoj.

HR: U ovdašnjoj hrvatskoj manjinskoj zajednici se često iznosi tvrdnja kako je položaj Srba u hrvatskoj godinama unazad bolji, nego položaj Hrvata u

Srbiji. Tu se prije svega misli na pitanje političke reprezentacije i institut zajamčenih mjesta u Hrvatskom saboru. Slažete li se s tom ocjenom?

Ako ćemo se ograničiti samo na političku reprezentaciju, tu može biti istine. Imamo zajamčena mjesta u Saboru, ali Hrvati u Srbiji, primjerice, imaju televizijske i radijske emisije, a što mi ni sanjati ne možemo glede ovdašnjeg nacionalnog medijskog servisa. Mislim da je velika greška tražiti apsolutno poistovjećivanje i apsolutni reciprocitet. Ako je meni ovdje loše, hoću li tražiti da isto tako loše bude i HNV-u? Ne! Dakle, kroz rad Međuvladinog mješovitog odbora predlažemo i neka rješenja koja bi poboljšala naročito tu političku participaciju Hrvata u Srbiji.

HR: Najjača politička stranka Srba u Hrvatskoj, Samostalna demokratska srpska stranka, ima dva pomoćnika ministara u izvršnoj vlasti, mjesto potpredsjednika Savjeta za nacionalne manjine, participira u vlasti više desetina lokalnih samouprava i ima tri predstavnika u Saboru. Koliko se njihov glas čuje i respektira u Saboru?

Ne u dovoljnoj mjeri. Posljednje - iako mi podržavamo novu administraciju, u posljednjih nekoliko mjeseci je usvojeno nekoliko zakona (o popisu birača, o vojnim grobljima) bez da su uvažavani naši amandmani. Čuje se naš glas, ali nedovoljno.

HR: Na tragu ocjene Slavena Bačića, predsjednika HNV-a, da će status Hrvata u Srbiji biti bolji nakon ulaska Hrvatske u EU, očekujete li i vi bolje dane za Srbe u Hrvatskoj nakon 1. srpnja ove godine?

Za očekivati je prije svega da će doći do poboljšanja ekonomske situacije u Hrvatskoj, počevši od kreditnog rejtinga, doći će zatim i neki fondovi, a s poboljšanjem gospodarske situacije u cijeloj državi doći će i do poboljšanja situacije Srba. Javit će se niz političkih i društvenih mogućnosti, osim spomenutog financijskog boljitka, moći će se koristiti određeni pravni mehanizmi do punog korištenja pravne stečevine EU, tako da nemam dvojbi u to.

HR: Je li zauvijek prošlo vrijeme kada su svi Srbi u Hrvatskoj nazivani četnicima, a svi Hrvati u Srbiji ustašama?

Jest, ali ipak ne uvijek i ne svugdje. Kada ovo pitate pričamo o govoru mržnje. On je u devedesetima bio iznimno frekventan, brojni su bili ti ispadi, nazovimo ih tako, i dolazili su s doslovce svih mogućih adresa, pa i onih najviših i od najznačajnijih institucija obiju zemalja. Danas je tako nešto nezamislivo. Ali! Njegove blaže, sofisticiranije, u šećer umotane forme još uvijek postoje u određenim sferama društva, one su vidljivije na političkim i društvenim marginama. To je stvar s kojom mi još uvijek moramo računati i tek naći prave mehanizme da se toga rješavamo. Vi imate javne kampanje, kako u Hrvatskoj, tako i u Srbiji, protiv nasilja nad djecom ili protiv nasilja nad ženama, ali nećete imati javne kampanje, istaknute društvene osobe koje kažu stop diskriminaciji Hrvata u Srbiji ili stop diskriminaciji Srba u Hrvatskoj, dapače, imat ćete puno negiranje da takva diskriminacija uopće postoji. Drugačije jest nego ranije, jest bolje, ali daleko od dobrog.

PRODAJA IMOVINE OSAM KOMBINATA KOMPAJNI »AL DAHRA« POSTALA POLITIČKO PITANJE KOJE JE, S PATETIČNIM CILJEM, PODIJELILO INTERESE VLADA SRBIJE I VOJVODINE

Obrana zemlje!

Polako, ali sigurno priča oko prodaje i izdavanja u najam zemlje kompaniji »Al Dahra« iz Ujedinjenih Arapskih Emirata (UAE) s čisto ekonomskog prelazi na politički teren

Dok su protiv aranžmana Vlade Srbije i arapske kompanije u početku ustale samo udruge poljoprivrednika, vrlo brzo u tome su im se pridružili i Vlada Vojvodine, ali i nevladine udruge kao i pokrajinski ombudsman, te je tako koncem prošlog i početkom ovog tjedna javnost bila zatrpana pitanjima, s prve, i odgovorima, s druge strane. Sve bi to, naravno, bilo u redu da je ta komunikacija bila lišena »dodatnih tumačenja« u vidu zburadih komentara i neprimjerenih opaski legitimnih predstavnika ove države. Tako je, primjerice, zahtjev Vlade Vojvodine da se objelodani što sve podrazumijeva predugovor s »Al Dahrom« (sklopljen 13. siječnja) iz Beograda naišao na odgovor da sve to odavno već stoji na portalu Ministarstva financija i gospodarstva, podučavajući činovnike iz Novog Sada da su do teksta mogli doći najobičnijim »klikom« na traženi pojam. Ali, obično vojvođansko »što« i još običnije srbijansko »to« ubrzo je začinjeno prepoznavanjem Vlade Srbije da se iza pitanja Vlade Vojvodine kriju mnogo opasniji motivi: »strah od gubljenja funkcija« ionako poraženih snaga na posljednjim izborima, koji svoje fotelje čuvaju još samo u zgradi »Banovine« i još nekoliko lokalnih samo-

uprava. Još manje uvijena bila je poruka Vlade Srbije javnosti da iza svega stoji Demokratska stranka, koja manipulira osjećajima i rasuđivanjem poljoprivrednika. Odgovor na odgovor stigao je vrlo brzo u vidu izjave predsjednika pokrajinske Vlade *Bojana Pajtića* kako

Bojan Pajtić

je stav Vlade Srbije očit primjer odnosa Beograda prema Vojvodini: bahat, nadmen i podcjenjivački.

MALA VRATA ZA NEPOZNATOG BRATA

Pogledajmo sada i argumente kojima barataju sukobljene strane, jer one i čine suštinu nastalog problema. Poput udruga poljoprivrednika, i pokrajinski ombudsman ističe kako je predugovor s »Al Dahrom« pravno neutemeljen, jer se njime krše

zakoni o poljoprivrednom zemljištu i o vraćanju oduzete imovine. Prvim zakonom propisuje se da vlasnik zemlje ne može biti strana fizička ili pravna osoba, a drugim da

čaju. Ipak, on kao najbitnije navodi kako se na ovaj način na mala vrata otvara mogućnost Vladi da na isti način ponovi neki novi aranžman, koji se potencijalno može odnositi na neku drugu stranu fizičku ili pravnu osobu i na mnogo veću površinu. S obzirom na to da se predviđene površine nalaze i na lokacijama gdje su do završetka Drugog svjetskog rata u velikoj mjeri živjeli vojvođanski Nijemci, nije bez osnova niti

RADNA SKUPINA VLADE VOJVODINE

Temeljem odluke Vlade Vojvodine od 17. siječnja formirana je radna skupina eksperata sa zadaćom da kompleksno razmotri sve elemente predugovora između Vlade Srbije i »Al Dahra Agriculture Company« iz UAE-a. Primarna zadaća radne skupine bit će analizirati, kako ekonomske učinke eventualnog aranžmana i pravnu utemeljenost budućeg ugovora i reperkusije koje bi ovakav ugovor imao na interese uposlenih u kombinatima koji su obuhvaćeni predugovorom, tako i moguće modalitete raspodjele eventualne dobiti buduće novoformirane zajedničke kompanije. U ekspertskoj radnoj skupini, koja je započela s radom, sudjeluju profesor Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu i predsjednik Stručnog savjeta za područje bioloških znanosti dr. *Branko Marinković*, znanstveni savjetnik Instituta za ratarstvo i povrtlarstvo u Novom Sadu dr. *Borislav Kobiljski*, profesorica Pravnog fakulteta u Novom Sadu dr. *Marijana Pajvančić*, direktor Instituta za nizinsko šumarstvo i životni okoliš u Novom Sadu dr. *Saša Orlović*, savjetnik Znanstvenog instituta za veterinarstvo u Novom Sadu dr. *Sava Lazić*, bivši ministar poljoprivrede Goran Živkov, redovna profesorica Ekonomskog fakulteta u Subotici dr. *Jelena Birovljev*, profesor Poljoprivrednog fakulteta i prorektor Sveučilišta u Novom Sadu dr. *Radovan Pejanović* i profesor Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu dr. *Pera Erić*.

se državna imovina ne može otuđivati. Osim navedena dva, predsjedavajući Udruge seljaka »Stari Žednik« *Ivan Vidaković* kaže kako bi se prodajom osam kombinata arapskoj kompaniji prekršili i zakoni o privatizaciji i ste-

pretpostavka da je neki hektar od sporne zemlje bio u njihovom vlasništvu. Predsjednik Njemačkog narodnog saveza *Rudolf Weiss* kaže kako se iskreno nada da država zna što radi, te da je uvjeren da »Al Dahra« ima veoma dobar

tim odvjetnika koji će, prije nego li sklope ovaj posao, do detalja provjeriti podrijetlo onoga što kupuju. On dodaje kako mu je jasno da gospodarstvo ove zemlje, u koje spada i poljoprivreda, ne može oživjeti bez stranih ulaganja, ali i da razumije svijest ovdašnjih poljoprivrednika koje je upravo država desetljećima učila da joj se ništa ne može vjerovati. Zbog toga, kaže Weiss, jedini lijek za razbijanje sumnji su vlasnički papiri koji bi pravno potvrdili valjanost tvrdnji jedne ili druge strane.

PACKE I »TOČKE«

Ministar poljoprivrede *Goran Knežević*, koji je u nedjelju održao konferenciju za novinare u prostorijama Srpske napredne stranke (!), kontrirao je prethodnicima riječima da su njihove kritike

Goran Knežević

»plod neobaviještenosti i zlu-radosti«. Kao argumente za to iznio je podatke da, osim što će kupiti 80 posto imovine kombinata, »Al Dahra« raspolaže znanjem, tehnologijom i novcem. U prilog tome on je kazao kako jamstvo da će sporazum biti realiziran predstavlja činjenica da će arapska kompanija odmah uplatiti 100 plus 100 milijuna eura, a tijekom 2013. i 2014. partner iz Emirata uplatit će dodatnih

300 milijuna eura za zaljevne sustave širom Srbije. Ministru u pomoć ponovno je pritekla i Vlada koja je, odgovarajući na pitanja iz Novog Sada, istaknula kako je sklapanje međudržavnog sporazuma pravno jače od domaćih zakona, tako da o tom segmentu ne trebaju previše lupati glavu. Protuodgovor pokrajinskog ombudsmana stigao je u vidu podsjećanja da i »nad popom ima pop«, odnosno da je Ustav iznad međudržavnog sporazuma koji je iznad zakona. Knežević, bolje rečeno ministru financija i gospodarstva, ili još bolje: svom stranačkom predsjedniku *Mladanu Dinkiću* potporu je prošloga tjedna dao i koordinator tima za poljoprivredu Gradskog odbora Ujedinjenih regiona Srbije (URS) *Alen Stantić*. Upitan

U prilog tome otkuda tolika zainteresiranost i potražnja za zemljištem može poslužiti i podatak, izrečen u utorak tijekom rasprave u Skupštini Srbije. Naime, ukoliko je točno da Srbija zbog investicija u građevinsko zemljište godišnje izgubi između četiri i šest tisuća hektara, onda je još jasnija stara engleska izreka koja preporučuje kupovinu zemljišta, jer se ono jedino ne proizvodi.

postoji li mogućnost da se za neko od zemljišta osam kombinata naknadno javi prav(n) i vlasnik, Stantić je odlučno istaknuo kako nijedno zemljište ne predstavlja predmet restitucije. Na upit radi li Vlada baš sve po zakonu u ovom poslu Stantić je prilično nesigurno odgovorio kako je siguran »da da«.

S obzirom na to da se u javnosti više nagađa nego li konkretno zna o predugovoru Vlade s »Al Dahrom«, tajnik Udruge poljoprivrede, prehrambene industrije i vodoprivrede u Gospodarskoj komori Vojvodine *Đorđe Bugarin* u osam točaka izradio je »najvažnije elemente« spornoga dokumenta. U

»elementima« stoji kako će na temelju međudržavnog sporazuma biti zaključen ugovor o formiranju zajedničkog poduzeća u kome će »Al Dahra« imati 80 posto, a Vlada Srbije i Grad Beograd (!) skupa 20 posto udjela u kapitalu. U zajedničko poduzeće bit će unesen kompletan kapital i imovina koju koristi osam poduzeća. Ugovorom je također predviđeno da »Al Dahri« svoje poljoprivredno zemljište prodaju: PKB (Beograd) 2.329 hektara po cijeni od 12.000 eura po hektaru, dok »Agrobačka« iz Bača (791 hektar), »Bratstvo-jedinstvo« iz Neuzine (595), AD »Dragan Marković« iz Obrenovca (1.253), »Jadran« iz Nove Gajdobre (518), »Mladi borac« iz Sonte (307), PD »Omoljica« iz Omoljice (1.080) i »Vojvodina« iz

pravo korištenja 3.664 hektara u državnom vlasništvu, koje koristi Vojna ustanova »Karadorđevo« na razdoblje od 30 godina pod uvjetom da zakupac daje vojnoj ustanovi 20% ukupnog prinosa koje ostvari na tom zemljištu. Ono što posebno zanima pokrajinskog ombudsmana je i dio koji kaže kako će zajedničko poduzeće »uložiti maksimalne napore i volju kako bi preuzelo što veći broj radnika«. To znači, kaže Bugarin, da u startu svi radnici ostaju bez posla, a primaju se oni koji su kvalificirani i onoliko koliko je potrebno. Kako se još navodi, ugovor koji proizvodi obvezujuće djelovanje bit će zaključen do 31. ožujka ove godine, odnosno nakon što Skupština Srbije (prije toga roka) ratificira međudržavni sporazum koji su ime Vlade Srbije potpisali Mladan Dinkić i *Aleksandar Vučić* s nadležnim resorima u Vladi Ujedinjenih Arapskih Emirata.

I MI LALU ZA ŠEIK A IMAMO

Starčeva (580) svoje zemljište prodaju u iznosu od 10.000 eura po hektaru. Uz to, navedena poduzeća prodaju i sve objekte i opremu koju koriste, a koja će biti procijenjena od strane savjetnika kojega zajednički izaberu ugovorene strane. Također, zajedničko poduzeće i Ministarstvo poljoprivrede zaključit će ugovor o najmu 2.982 hektara državnog zemljišta na 30 godina. Prvih 10 godina cijena najma bit će 250 eura po hektaru, a u sljedećih 20 cijena će se korigirati tako da ne može biti veća od 370 eura po hektaru niti manja od 250, s tim da se najam može produžiti i nakon isteka 30 godina. Zajedničko poduzeće dobit će

Kako smo o cijenama najma kod nas pisali u prošlom broju, iz ovog Bugarinovog sažetka posebno se zanimljivim čine cijene prodaje zemljišta osam kombinata. Naime, poljoprivrednicima je sigurno poznato kako se cijena prve kategorije zemljišta u pojedinim dijelovima subotičkog atara kreće između 10 i 12 tisuća eura po hektaru, dakle kao što je i predugovorom s Emiratima predviđeno. Šef Službe za poljoprivredu u Subotici *Mirko Ostrogonac* kaže kako je ovakva cijena plod nekoliko rodnih godina u ratarstvu koje su ekonomski ojačale poljoprivrednike, a koji višak sredstava žele uložiti u povećanje svojih posje-

da. Ipak, Ostrogonac dodaje kako su ovi iznosi precijenjeni, jer trenutni tržišni odnosi ne jamče isplativost tijekom 10 godina, što se smatra normom prilikom kupovine zemlje. U ovaj dio priče treba dodati i primjedu poljoprivrednika iz Bajmoka *Albice Lukačevića*, koji kaže kako većina poljoprivrednika danas ne kupuje niti za dvostruko niži iznos, te da joj cijenu zajednički dižu rijetki (i bogati) poljoprivrednici, tajkuni, odvjetnici i liječnici. Isto to, ali na drugi način, kaže i *Sándor Takács* iz Pačira riječima kako je uvijek realan iznos za jedno jutro zemlje bio vagon žita. Ali, kako ni svi poljoprivrednici nisu bogati, tako niti svaki šaik iz Emirata nije jak poput »Al Dahre«. Dakle, ako ćemo o argumentima Vlade o isplativosti prodaje, u startu bismo se mogli poslužiti onom da »i mi Lalu za šaika imamo«. Pitanje je samo »društvene odgovornosti«, tj. bi li se »Lalo« hipotetički ponašao kao »šaik« i potpisao ugovor o investicijama i eventualnom nastavku radnog odnosa zatečenih uposlenika u kombinatima, ili bi se poneo primjerom *Živojina Đorđevića* ili pak mnogo većih domaćih šaika poput *Kostića* ili *Matijevića* koji su vlasnici »polja Vojvodine«?

Međutim, ono što nesporno nije hipotetički jest pitanje zbog čega Vlada, ako već i alkemijom pretvara svoje namjere u legitimne, nije prije sklapanja predugovora promijenila Zakon o poljoprivrednom zemljištu, a nakon toga prodaju imovine kombinata stavila na javni natječaj? Čak i pod uvjetom da nitko kvalitetom svoje ponude ne bi nadjačao kompaniju iz Emirata, Vlada bi imala pokriće da je sve (u)rađeno legalno i legitimno. Ovako, ostaje samo da se nagađa što li misle šaici iz Emirata: je li većina građana Srbije ksenofobična ili samo sebična? Na brojnim drugim primjerima odgovor i sami možete naći.

Z. R.

ZASTUPNIK U NARODNOJ SKUPŠTINI SRBIJE PETAR KUNTIĆ

Privilegirani stranci iz UAR

Republički zastupnik *Petar Kuntić* je na skupštinskoj raspravi povodom Zakona o državnim poticajima i ruralnom razvoju postavio nekoliko pitanja ministru poljoprivrede *Goranu Kneževiću* glede prodaje zemlje kompaniji iz Ujedinjenih Arapskih Emirata.

Kuntić kaže kako će se ovaj sporazum naći pred zastupnicima i da će se o njemu raspravljati, a da je tijekom rasprave postavio pitanje koje nije bilo uopće spominjano niti među novinarima, niti među zastupnicima tijekom čitave rasprave, a to je pravo preče kupovine. »Kada jedan tako moćan poduzetnik iz inozemstva, kome novac nije upitan, dolazi i postaje vlasnik zemlje koju kupuje s kombinatom, bilo tko u njegovom okruženju ako prodaje zemlju, prema pravu preče kupovine, mora zemljište prvo ponuditi njemu. Naravno da će on pobijediti svaki put domaće paore i vrlo brzo će napraviti veliki prodor na sve ostale pozicije u Surčinu i Vojvodini glede kupovine zemlje. Ministar je međutim rekao kako, bez obzira što je riječ o mješovitoj kompaniji gdje će vlasnik 80 posto biti poduzeće iz UAR, a 20 posto domaće poduzeće, to neće biti moguće zbog toga što će međudržavnim sporazumom biti točno regulirano kolike se površine kupuju i neće se moći naknadno dokupljivati zemlja.«

Drugo pitanje koje nije bilo spomenuto, a na koje je Kuntić skrenuo pozornost, jest pitanje navodnjavanja. »Čitav se posao spominje i u kontekstu povećanja proizvodnje i ulaganja u navodnjavanje itd., i sasvim je evidentno kako onaj tko poznaje tu problematiku zna da veliki dio površinskih voda u Vojvodini nije dobar za navodnjavanje, da je voda veoma loše kvalitete i da tu prvo treba na kanalskoj mreži uraditi određene zahvate, pa tek onda ući u sustav linearnog navodnjavanja.

Na treće pitanje koja će se zemlja prodati,

ministar je odgovorio kako se prodaje isključivo dio zemlje kojemu je vlasnik tvrtka, a ono čega je vlasnik država dat će se u jednom kombinatu na korištenje, a u ostalima će poljoprivrednici iz toga područja ići na dražbu ili će se zemlja vraćati starim vlasnicima kada počnu stizati rješenja o restituciji. Kuntić smatra kako »možda sve ovo nije ni tako loše, ali ostaje gorak

okus u čitavom ovom poslu da je sve netko drugi skrojio, a da nije uopće razgovarao s onima koji žive na tom području i da nije razgovarao s tijelima AP Vojvodine u vezi s tim problemom. Da su se raščistili svi ovi detalji onda ne bi bilo nesporazuma.«

Kuntić ističe i kako će zahvaljujući ovom međudržavnom sporazumu određeni stranci doći na privilegirani način do zemlje, dok su svi ostali stranci morali ići na javnu aukciju i tako su postali vlasnici zemlje. »Za razliku od njih, na osnovi međudržavnog sporazuma zemlja se bez aukcije prodaje za 100 milijuna eura, što u ovakvoj besparici sigurno nešto znači. Međutim, mi smo u vrijednosti polovice tih sredstava već uložili u izgradnju kanala Tisa Palić, a da kanal apsolutno ne funkcioniše i da vode ima samo nekoliko dana kada je ugrožen ekosustav na jezeru Palić. Dakle, treba postojeću infrastrukturu dići na jednu višu razinu kako se ne bismo sada mi radovali da smo dobili neki novac sa strane, a postojeća infrastruktura, koja je potpuno nova, nam se urušava.«

Kuntić ističe kako su za razliku od sadašnje situacije kupci iz Hrvatske ili Mađarske išli preko javne aukcije i imali su iste šanse kao i svi drugi, dok sada ostali nemaju šansu. »Nijedan stranac u Srbiji nije kupio niti jedan hektar zemlje, to je nemoguće po sadašnjim propisima, već su kupile kompanije čiji su vlasnici stranci, a kompanije su registrirane u Srbiji. I to je razlika u odnosu na sadašnju situaciju.«

J. D.

Početak gradnje utvrda u Srijemu

Piše: dr. Zsombor Szabó

Tatarska najezda imala je za posljedicu i ubrzanu »urbanizaciju«, to jest promjene u građenju i prirodnoj sredini. Daju se privilegiji određenim naseljima (npr. Zagreb, Požega itd.) s prvobitnim ciljem da se osigura novac za izgradnju obrambenih zidova oko čitavog naselja (što uopće nije bilo jeftino), ili za izgradnju neke utvrde koja bi bila pribježište za stanovnike iz njene okolice. U pisanim dokumentima od XIII. stoljeća javljaju se paralelno pojmovi oppidum i civitas, što u biti označava gradsko naselje. U istraživanje statusa gradova često unosi zabunu to da se isto naselje čas spominje kao opidum, čas kao civitas, jer je prvi pojam dva stoljeća kasnije (početak XV. stoljeća) označavao zidom neokruženi grad s utvrdom, dok se zidovima okružen grad nazivao civitas, i oni su se u to vrijeme pravno smatrali »pravim« gradom, sa stanovnicima koji su imali status građanina.

»URBANE POSLJEDICE« TATARSKOG NAPADA

Nakon napada Tatara, kada se pokazalo da su odoljele napadu samo one tvrđave koje su bile građene od čvrstog materijala, kamena ili opeke, Bela IV. je dozvoljavao i pospješivao izgradnju utvrda prije svega svojim pristalicama. Po računici Erika Fügedija u razdoblju između 1242. i 1320. godine izgrađeno je 221 novih tvrđava. Većina tih prvih utvrda su

bile višespratne kule za stanovanje - donžoni, izgrađeni od čvrstog materijala, okruženi kamenim zidom ili nasipom od zemlje i palisada, okruženi jarkom za vodu. U ovim je kulama stanovalo plemstvo, a sluge su stanovale u okruženom dvorištu, gdje su bile štale i magazini.

Kralj je poticao i najvećeg »feudalca« Crkvu da isto sudjeluje u izgradnji utvrda. Na prostoru Srijema će upravo Crkva graditi obrambene objekte.

KATOLIČKA CRKVA GRADI UTVRDE

Najraniji pismeni trag spominje tvrđavu Rednek (Vrdnik) 1315. godine, koja je bila u posjedu Kaločko-bačke nadbiskupije, bez obzira što se nalazila na teritoriju Srijemske biskupije. Tvrđava je vjerojatno služila i za obranu rudnika i proizvodne pogone željeza. Trospratna kula je sagrađena od opeke, a kutovi su ojačani tesanim kamenovima. Sastoji se od obrambene kule koju okružuje obrambeni zid ovalnog oblika.

Usporedo s izgradnjom novih utvrda, dio postojećih crkava se isto utvrđivao. Dobar, i zasad jedini primjer za to je crkva u Moroviću. Sudeći po studiji Gjuro Saboa¹, koji je vidio fotografije crkve prije obnove u XIX. stoljeću (1898. godine), ona je bila utvrđena: opasana dubokim šancem-jarkom, a sama građevina je bila opremljena puškarnicama. Oko

¹Sabo Djuro: Sredovječni gradovi, Zagreb, 1920.

crkve se do današnjeg dana nalazi groblje.

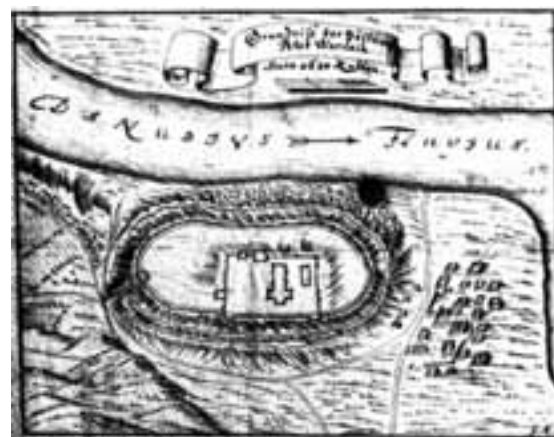
Cistercitski samostan, kojeg je osnovao hrvatsko-ugarski kralj Bela IV. 1235. godine na skrovitom mjestu nazvan Belefont (Belin-izvor), isto je stradao od Tatara. Samostan je zato preseljen na bolji strateški položaj, a to je na brdu pokraj Dunava, iznad pristaništa portu de Petrovarada, današnji Petrovaradin. U ovom slučaju možemo govoriti o utvrđenom samostanu. Cijeli kompleks je bio isto u posjedu Kaločko-bačke nadbiskupije. Po jednom crtežu, kojeg su izradili austrijski vojni inženjeri, i koja prikazuje Petrovaradin prije izgradnje sadašnjeg utvrđenog kompleksa, možemo vidjeti jednu masivnu kulu za stanovanje, trobrodnu crkvu s poprečnim brodom, zgradu za stanovanje. Cijeli ovaj kompleks je okružen pravokutnim zidom, to čini unutrašnju tvrđavu, a cijeli kompleks okružuje kružni obrambeni zid (spoljna utvrda) i jarak, preko kojeg vodi most do ulazne kule, koja je sa strane današnje Srijemske Kamenice.

REZULTATI PRVE AGRARNE REVOLUCIJE

Rezultat tatarskog napada je i povećavanje međusobnog odstojanja između naseljenih

mijesta. Međusobno rastojanje sela je prije napada bila 6 do 7,5 km, a poslije najeзде ovo rastojanje se udvostručilo na 15 km. To je rastojanje koje konj može preći u galopu.

Ovo povećavanje međusobnog rastojanja sela je rezultat više faktora: uništenja malih sela-zaseoka, potrebe da se stvore veća naselja koja su sposobnija za obranu od eventualnog manjeg napada konjičke čete, lakšeg ubiranja

Osnova Petrovaradinske utvrde i samostana sa crkvom, XV. stoljeće.

poreza, ali najviše je rezultat »prve agrarne revolucije« u Europi, čija dostignuća u XIII. stoljeću dopijevaju i u Ugarsku. To znači da se oko jednog sela lakše može obraditi veća poljoprivredna površina. Sudeći po privilegiju danom Nadsombatu, ovo »skupljanje raštrkanih ljudi« je bila politika kralja i elite. Sakupljanje stanovnika oko novosagrađene utvrde, kule, strateški je bilo opravdano u slučaju napada. Stanovnici su se mogli skloniti i braniti se.

Avlija (I. dio)

Kulače, čardak i kokošinjac u avliji

Avlija je velika kolika triba gazdaluku, ali barem tolika da se u njoj komotno mogu okrenit i parasnička kola s upregnutim konjima

U salašarskoj avliji poredane su zgrade često po sridini poljodilskog domazluka. Njeg je sprid i sa strane ulupčala zelena ledina, naspram gazdaluka velika i do nekoliko lanaca (1 lanac = 7200 m²). U avliji su: čeljacki salaš glavna zgrada, a livo i desno isprid njega su poredane i obaško često »mala kuća«, staje s korlatom, bunar na dermu s kaljigom, svinjak, šupa, naslam ili pajta, kokošinjac i koteranjak, čardak, ambar, drvnjak sa čutnjakom, često spoljašnji podrum, karmiće, makar jedna katlanka, često i natkriljena obaška krušna peć sa katlanom. Tušta salaša imali su i nekoliko žitni jama. Sve je to poredano kako bi bilo na ruku gazdi, a obaško su se starali da su sva vrata na vidiku iz ambetuša salaša.

Avlija je velika kolika triba gazdaluku, ali barem tolika

da se u njoj komotno mogu okrenit i parasnička kola s upregnutim konjima. Obično je od vitra zakriljena s uokolo posadenim drvim, a često i guvnom s onu stranu kapije. Salašari su se paštrili da njim se što veći komad avlije zatravni, makar s troskotom, manje će se prašit, a biće i manje blata.

Hamade prid svakim salašom je obično posaden barem jedan or, koji je osobito gustom krunom i široki listova ladom natkrilio astal s klupama i zaklonio čeljad od jare u kanikuli. Za astalom su ukućani po podesnom vrimeu ili (jeli) i divanili, od oko Đurđeva do oko Mijolja.

Malo dalje od ora, posaden je makar jedan drač u čijim se rašljama držala naglavljena kosa. Od sridine prolića do kasne jeseni nije se odglavljivala. Često se hasnirala za košenje travuljine oko

salaša, ditelne, mišlingera i dr. Ne samo što je uvijek bila pri ruci već je bila i nika fela gromobrana prid salašom. Virovalo se da će gvozdena kosa i kresanjem visoko ustirana kruna drača, obično višlja od čeljackog salaša, privući grom pa neće udariti u salaš ili u staju. Kosa se uvijek držala u draču jel njegova rapava i bécama načičkana kora priče dicit pentranje u krunu, pa se neće povriditi na kosi.

I dudova je bilo u avliji. Oni su posadeni prid svinjkom s dolnjaka, pa su isprid obora pravili lad svinjama kad planduju. Oko korlata je bilo još nekoliko dračova i makar jedan brist koji ima zdravo široku krunu pa pravi dobar lad i donekle zavitrinu josagu u korlatu. Dračovi su uvijek bili dalje od mista di se tabana jel su čeljad od Đurđeva do Mijolja vazdan išla bosa, a s dračova same od sebe (samokresanjem) otpadaje sitne grančice

s bécama koje bi se zabadale u tabane.

Podigdi je nuz salaš i obično iza njega bio manji vinograd s nekoliko voćaka, osim višanja i šljiva koji je bilo više s onu stranu ograde oko ledine. Blizu salaša je posadena makar jedna jabuka funtašica, koju su najviše odranjivali da s njom liti nadivaje ukiselu pogaču. Tušta salašara su se nastarali nasaditi toliko feli voćaka da imaju voća od najranije germeške trišnje do najkasniji tunja.

Iz avlije je bio dobar vidik na put u salaš pa se iz daljeg vidilo ko je skrenio u put salaša i da znadu kako će ga dočekati. U njoj su se dočekivali i ispraćali gosti. U lipom vrimeu s gostima se sidilo u avliji.

Iz salaša do staja i bunara sa alovima ide se cigljama flasterovanom stazom, a isprid svi staja staza je dobrim šira da se otvorena vrata staje ili obora mogu zaobać po flasteru.

SA ROGLJA

Pacov u guščinjaku

Čovik i pacov su od iskona u suživotu. Salašarima prave veliku štetu. Poidu tušta rane: kuruza u čardaku, rasuti zrna žitarica oko staja i u stajama. Što više rane, tim više pacova. Oni su znali ić kroz svinjak i staje za krupni josag, koji su ih mirno podnosili. U svinjaku di je bilo prasica sisančadi znali su njim odgrist komad uva ili skratiti rep.

Da se retosiljaje navade pacova, guščinjaku su primistili iza stražnjeg zida staja (pacovi uvijek idu nuz zid). Guske nikog ne podnose u čoporu. Kad koja u guščinjaku spazi pacova, ostrim kljunom ga čapne po tilu, onako pošteno. Podikojeg pacova su znali i ubiti, a koji su pobigli, friško su razglasili sabračići da tu lako mogu stradati od gusaka. Obično se pacovi razbiže i odsele se dalje od salaša, pa su salašari mirni do nove navale pacova. Otaleg je nastala izreka provo se ko pacov u guščinjaku za čeljade koji je digod nagrabusio, izvuko deblji kraj. Priki lik za retosiljanje pacova, pa i mišova su dobro ranjene mačke.

PUČKA KASINA: RAZGOVORI

Samo priče o Hrvatskom školskom centru

Osnivanje Hrvatskog školskog centra u Subotici bila je tema koja je pokrenula niz drugih, poput sve manje mogućnosti zapošljavanja, sve većeg iseljavanja mladih, ali i pitanja odgovornosti zbog aktualnog stanja u nastavi na hrvatskom jeziku, očuvanja nacionalnog identiteta, kao i oštre kritike na račun onih koji su preuzeli odgovornost za rješavanje tih pitanja

Dva sata trajali su »Razgovori« u Gradskoj knjižnici prošle srijede u organizaciji Pučke kasine, kojima je prisustvovalo dvadesetak članova ove udruge. Premda su bile predložene četiri teme ove debatne tribine: obilježavanje stote obljetnice od rođenja svećenika i pjesnika *Alekse Kokića*, financijsko stanje u

odgovornosti zbog aktualnog stanja u nastavi na hrvatskom jeziku, očuvanja nacionalnog identiteta, kao i oštre kritike na račun onih koji su preuzeli odgovornost za rješavanje tih pitanja.

Uvodničar *Josip Ivanković*, predsjednik Pučke kasine, podsjetio je da je Hrvatski školski centar bio tema i prošlogodišnjih »Razgovora«, te

se jako teško rješavaju stvari i jako se sporo ide naprijed. Ne kažem da se ne rade određeni napori, ali rezultati govore da tu ima puno problema«, kazao je Ivanković. On je dodao da je Hrvatski školski centar dobra prilika da se školstvo u hrvatskoj zajednici postavi na višu razinu, te da bi registriranje ove ustanove pridonijelo određenim bržim

vijeća *Darko Sarić Lukendić* potvrdio je da je bilo razgovora s Biskupijom o zgradi u kojoj je sada mali MEŠC, a koja bi mogla biti prostor budućeg školskog centra, te da je pomoć oko formiranja centra zatražena od slične ustanove u Sarajevu. On je istaknuo da je trenutačno »lopta u dvorištu HNV-a«, a razlog zbog čega se još uvijek nije izašlo s platformom ili elabratom o osnutku je »zato što smo tijekom jeseni bili prilično angažirani na pribavljanju udžbenika i osiguravanju skripti«. On je naveo i da je za ovu godinu planirano donošenje Strategije obrazovanja koja će tijekom svibnja biti na javnoj raspravi, a potom usvojena koncem lipnja, a koja će sadržavati i pitanje školskog centra. Ističući da se, po ugledu na školske centre kakvi postoje u Pečuhu i Sarajevu, i u subotičkom planiraju osnovna škola i gimnazija, Sarić Lukendić je rekao da to ne znači zatvaranje postojeće nastave na hrvatskom jeziku u školama, premda je bilo i takvih zahtjeva. »Paralelno će se raditi na izradi elaborata, tako da bi školski centar do jeseni mogao dobiti status pravne osobe. Početak će ovisiti i o rekonstrukciji objekta, i drugim, prije svega materijalnim pitanjima«, rekao je Sarić Lukendić.

listu »Glasnik Pučke kasine«, rezultati posljednjeg popisa pučanstva, ipak je, sudeći po broju govornika, najviše zanimanja izazvalo pitanje osnivanja Hrvatskog školskog centra u Subotici. Ova tema pokrenula je niz drugih, poput sve manje mogućnosti zapošljavanja, sve većeg iseljavanja mladih, ali i pitanja

da se u tih godinu dana nije puno odmaklo. On je naveo da je Subotička biskupija spremna ustupiti prostor koji je svojedobno biskup *Lajčo Budanović* namijenio u obrazovne svrhe, međutim, o tome je jedino sačinjen prvi predgovor. »Inače, mislim da je hrvatskoj zajednici u Srbiji školstvo osobit problem, tu

pomacima. Ivanković smatra da su »jako skromni rezultati u postojećem školstvu« jedan od razloga zbog kojih je Hrvata manje na posljednjim popisima pučanstva, te da će se ta tendencija nastaviti ne bude li se radilo na poboljšanju školstva.

Predsjednik Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog

Tijekom debate, međutim, čula su se i stajališta da su egzistencijalni i financijski problemi s kojima su suočene obitelji, uvjeti života i zapošljavanje, za pojedince možda prioritetniji problemi od samog školovanja na hrvatskom jeziku. *Antun Horvat* je iznio kako je jedan od razloga zbog kojeg roditelji ne upisuju djecu u hrvatske odjele, taj što im ne mogu osigurati studij u Hrvatskoj. S druge strane, zbog boljih uvjeta i kvalitete školovanja u Hrvatskoj, svršeni studenti lakše nalaze posao u toj ili nekoj drugoj državi, a tek mali broj njih se vraća. On smatra da je važno popraviti kvalitetu nastave i kod nas, premda to i dalje neće riješiti pitanje zapošljavanja. Stoga je za očekivati da će se hrvatska zajednica smanjivati, ali ne zato što se Hrvati ne opredjeljuju nacionalno, već zato što mladi odlaze iz države, te je to prije svega egzistencijalno pitanje, smatra Horvat.

Ocjenjujući da je Hrvatski školski centar nastavak početnog procesa obrazovanja na hrvatskom jeziku, *Marko Vidić* smatra da će, ukoliko on ne bude formiran, sva prijašnja nastojanja biti uzaludna. On također smatra da se školski centar ne može napraviti

bez potpore hrvatske Vlade, ne samo financijske, već i nastavnog kadra.

Najoštrij u debati bio je *Petar Dulić* izravno prozivajući hrvatske manjinske institucije i intelektualce za nedostatnost vizije, kompeticije i angažiranosti u rješavanju problema.

Riječima kako bi i sam, da je sada u školi, bio prvi koji bi želio otići odavde, *Dulić* je rekao da se i oni koji bi se vratili s hrvatskim diplomama nemaju gdje zaposliti. Postavljajući pitanje postoji li uopće Hrvatsko akademsko društvo ili ne, i tko su naši »akademci«, *Dulić* je istaknuo kako bi to trebali biti ljudi s vizijom i znanjem. On je kritizirao DSHV da je na mjesto četiri vijećnika u subotičkoj Skupštini poslao »dičurliju«, koji još nisu diplomirali, te pitao kako oni mogu predstavljati hrvatsku zajednicu i kako će sutra zauzeti vodeće dužnosti, a kritike nije ostao pošteđen ni predsjednik HNV-a.

Da je u redu pričati o školskom centru smatra *Željko Miko*, ali podsjeća da još nisu otklonjeni problemi s udžbenicima, te postavlja pitanje tko je zbog toga odgovoran, tko treba to financirati. On ističe kako se više ne može

očekivati od djece da se nakon studija vraćaju kući, jer su se i tendencije u svijetu promijenile, ljudi se sele iz jednog u drugi grad, državu, i do mirovine promijene po nekoliko radnih mjesta. »Bi li Nikola Tesla bio to što jest da se vratio natrag u Smiljan? Pa, ne bi. Ali on je uvijek, do kraja života znao tko je. Znači, najbitnije je da mi imamo nacionalnu svijest o tome tko smo. Ne bih se složio s time da se Mađari razlikuju od nas po jeziku. Pogledajmo što se sada dešava u Vukovaru, i oni (Srbi) govore isto kao što govore Hrvati koji žive u Vukovaru, ali ipak inzistiraju na tome da imaju svoju ekavštinu, svoje škole, i da imaju sve svoje. Pa, zašto mi nemamo pravo na to da i mi tu imamo sve svoje. I da smo mi to što jesmo«, kazao je *Željko Miko*.

Na koncu kratko o ostalim temama. Ove godine se navršava stota obljetnica od rođenja svećenika i pjesnika *Alekse Kokića*, a kako je najavljeno, svečanost obilježavanja jubileja bit će održana upravo na njegov dan rođenja 14. listopada. Povodom toga na tribini je pročitan tekst *vlč. Bele Stantića* u kojemu je autor, među ostalim, istaknuo kako bi trebalo ponov-

no objaviti *Kokićeve* dvije zbirke pjesama: *Klasovi pjevaju* i *Srebrni klasovi*. *Josip Ivanković* je kazao da bi se »Hrvatska riječ«, budući da ima nakladničku djelatnost, morala založiti da ove godine izdaju neobjavljena djela *Alekse Kokića*.

Pučka kasina 11 godina izdaje svoj list »Glasnik Pučke kasine« koji je prošle godine obilježio izlazak stotog broja, međutim zbog nezavidnog financijskog stanja posljednji 110. broj našao se samo u internetskom i kopiranom izdanju. Tehnički urednik *Zlatko Ifković* kaže da dotacija koju je Glasnik dobio od HNV-a pokriva tiskanje samo jednog i pol broja, a obraćanja različitim institucijama, te natječaji Pokrajinskog tajništva za informiranje i gradski natječaji, bili su bezuspješni. Glavni i odgovorni urednik *Josip Ivanković* smatra da problem s financiranjem Glasnika proističe iz stava uredništva »ne damo da ga uređuju drugi«, a *Ljudevit Vujković Lamić*, jedan od osnivača lista, podsjetio je da je i prvi hrvatski tjednik »Žig« izašao u 112 brojeva prije gašenja te pozvao prisutne da ne dopuste da ista sudbina zadesi Glasnik.

S. Mamužić

GRADSKA UPRAVA GRADA SUBOTICE

TAJNIŠTVO ZA GRAĐEVINARSTVO I IMOVINU
- SLUŽBA ZA GRAĐEVINARSTVO

Temeljem članka 50. zakona o planiranju i izgradnji («Službeni glasnik» RS, br.72/09, 81/09-ispravka, 64/10-US, 24/11 i 121/12) i čl.60-73. Pravilnika o sadržini, načinu i postupku izrade planskih dokumenata («Službeni glasnik» RS, br. 31/10, 69/10 i 16/11)

oglašava

JAVNI UVID

U Nacrt Plana detaljne regulacije za proširenje kompleksa zoološkog vrta na Paliću i Izvještaj o strateškoj procjeni utjecaja na životni okoliš u Planu detaljne regulacije za proširenje kompleksa zoološkog vrta na Paliću

Javni uvid može da se obavi od **28. siječnja do 1. ožujka 2013. godine**, radnim danima od 8-14 sati, u Gradskoj upravi Subotice, Trg Slobode 1.

Zainteresirana pravna i fizička lica mogu izvršiti uvid u Plan i dobiti informacije o Planu u Gradskoj upravi Subotice, u Službi za građevinarstvo, Stara gradska kuća, ured br. 202-1.

Primjedbe na planirana rješenja u tijeku javnog uvida, mogu se u pisanoj formi dostaviti Službi za građevinarstvo (Uslužni centar, šalter 14 ili 15), **do 1. ožujka 2013. god.**

Javna sjednica Komisije za planove održat će se **14. ožujka 2013. god. u 13 sati** u zgradi Stare gradske kuće (u Plavoj dvorani), Trg Slobode br.1. Pravna i fizička lica mogu pred Komisijom za planove obrazložiti svoje primjedbe koje su u pisanom obliku poslane tijekom javnog uvida.

U SZR »KUJUNDŽIĆ« PROIZVODNJA KALJEVA ZA

Stara znanja :

*Izrada kaljeva za peći po starinskoj recepturi, pogotovu stilskih, danas je rijetka u Europi, a njeguje se upravo u Subotici u SZR »Kujundžić«, u spoju tradicionalnog i suvremenog * Kako je restaurirana kaljeva peć iz davnih vremena za malu dvoranu za vjenčanja u Gradskoj kući * Zašto su kaljeve peći grijaća tijela za sva vremena*

Malu dvoranu za vjenčanja u Gradskoj kući u Subotici krase autentična stilska kaljeva peć koju je prije petnaestak godina restaurirala SZR »Kujundžić«, odnosno vlasnik ove zanatskog obrta, pećar i izrađivač kaljeva za peći Antun Kujundžić. Kaljevi i ostali dijelovi stare i vrijedne peći od Zsolnay keramike, poneki vremenom nestali, razbijeni i oštećeni, tada su nađeni u kutijama u podrumu Gradske kuće i oko dvije godine restaurirani, da bi ova stara lijepa peć ponovno zablistala u svom autentičnom izgledu i ambijentu. Do tada je ovaj zanimljiv detalj jednog od salona Gradske kuće, rastavljen u dijelove, nekoliko desetljeća bio u podrumu, već i zaboravljen.

STRUČNI IZAZOV

SZR »Kujundžić« nakon 18 godina postojanja i dalje se bavi restauracijom stilskih kaljevih peći, kao i izradom, i po oba ova isprepletana segmenta rada je među rijetkima u Europi. »Obnavljanje stilske kaljeve peći u Gradskoj kući bio je pravi stručni izazov u prvim godinama mog profesionalnog puta pećara.

To je velika peć, visoka oko tri i pol metra, po složenim dijelovima u kutijama u prvom mah se nije znao ni njezin autentičan oblik, niti razmjere oštećenosti, ali peć lijepih kaljeva i veliki izazov za ovu struku. Bilo mi je nepojmljivo da propadne i ostane negdje u kutijama daleko od očiju, jer volim umjetnost, slikam i vajam«, kaže Antun Kujundžić, dodajući kako je u traganju za podacima o peći i izradi pojedinih dijelova koji su nedostajali surađivao s njezinim proizvođačem u prošlosti, i danas poznatom tvornicom keramike i porculana Zsolnay iz Pečuha. A kaljeve nađene izlomljene restaurirao je i potom obnovio staru peć u cijelosti, te je ona u funkciji već godinama.

Djelo restauracije subotičkog zanatskog obrta poznatog po primjeni starog, tradicionalnog načina izrade kaljeva i šamotnog materijala, pred očima je i Somboraca. Kružna stilska kaljeva peć također je nekada rastavljena, a prije nekoliko godina dana na restauraciju, i danas je u svojoj ljepoti pred posjetiteljima izložbenog salona u Gradskom muzeju u Somboru.

Peći nastale starom zanatskom vještinom u SZR

ZA PEĆI NA TRADICIONALNI NAČIN

za novo doba

»Kujundžić« putuju iz Subotice u mnoge gradove i zemlje – Njemačku, Nizozemsku, Hrvatsku, Crnu Goru, Mađarsku, Italiju ... Kupuju ih ovdje i odnose, ili ih ova tvrtka tamo i ugrađuje.

STARA OBRTNIČKA RECEPTURA

Osim što restaurira stilske peći iz davnih vremena i izrađuje nove s ručno rađenim motivima na kaljevima, na izboru su i kaljeve peći i kamini namijenjeni suvremenim interijerima. Za razliku od prošlih vremena kada se jedna prostorija grijala jednom peći, danas su na raspolaganju suvremeni sustavi za zagrijavanje cjelokupnog prostora iz jednog ovakvog grijaćeg tijela. Kujundžić je projektant i dizajner proizvoda, u jednom zaokruženom procesu u kojem se kaljevi i šamotni materijal izrađuju u ovoj maloj manufakturi na sjeveru Bačke, na tradicionalni način.

»Svi kaljevi se prave po staroj recepturi, sve ručno,

Restaurirana peć u Gradskoj kući

prirodno se suši, ručno glazira, rukom se boje. Zato što je to najbolja metoda, mada i najteža, ali je kvaliteta kaljeva najbolja. Izrađujemo ih od više vrsta vatrostalnih glina iz domaćih resursa, i naravno, imamo našu speci-

jalnu recepturu. U svim ispitivanjima pokazalo se kako su naši kaljevi izuzetnog kvaliteta i iznimno termokumulativni. Naši proizvodi su ručni rad.»

Iako su se proteklih deset-

u knjigama, gdje god sam nalazio podatke, kao što i danas činim. U Njemačkoj, na primjer, i danas više desetaka tisuća ljudi je zaposleno u tom području, također imaju i male manufakture.

ljeća javljali drugi energenti, a donekle se smatralo i da je loženje drva zastarjelo, Kujundžić smatra kako je izrada kaljeva i kaljevih peći obrt za sva vremena i da ima osnovanog razloga da se obiteljska zanatska tradicija nastavi s potomcima.

»Kada sam počeo učiti pećarski obrt i izradu kaljeva, interesirao sam se za ovo područje i na internetu,

Manje je znano kako je danas u Americi 60 posto grijanja na klasičan način, drvima. U zapadnim zemljama gotovo svaka kuća ima kamin ili kaljevu peć, i to nije samo radi ukrasa već potreba, primjerice u prijelaznom ogrjevnom razdoblju. Kada sam sve to sagledao shvatio sam kako je ovo obrt za sva vremena, za njega itekako ima mjesta i u budućnosti, uvijek će i biti.»

Katarina Korponaić

»VELIKO PRELO 2013.« ODRŽANO U HKC-U »BUNJEVAČKO KOLO« U SUBOTICI

Održan kontinuitet poznate manifestacije

Ovo je prilika da možda izmirimo neke naše nesuglasice koje imamo u zajednici, da se okrenemo zajedništvu, našim običajima i tradiciji, kojima pripada i samo 'Veliko prelo'«, kazao je dogradonačelnik Subotice Blaško Stantić

U sprkos tome što je Hrvatski kulturni centar »Bunjevačko kolo« pod stečajem, skupina članova ove udruge uspjela je održati kontinuitet jedne od najprepoznatljivijih manifestacija Hrvata u Subotici – »Velikog prela«. Okupivši oko 250 gostiju, »Veliko prelo 2013.« održano je prošle subote, 19. siječnja, u Velikoj dvorani Centra.

»Ni u svojim najsmjelijim očekivanjima nisam se nadao da ćemo imati ovakav skup u ovakvom sastavu. Da će na njemu biti i predstavnici diplomacije, Crkve, grada, naših udruga i institucija, gosti iz Republike Hrvatske, ljudi iz svih dijelova našega grada i prigradskih mjesta. Da će tu biti i poduzetnici i radnici i poljodjelci... Da li zbog božićnog vremena, kada smo svi više okrenuti Bogu, došlo je do toga da ova naša u svakom pogledu zapuštena udruga ponovno zasija punim sjajem. Da se večeras iz nje

čuje pjesma, da zaigra mladost, da zašuška svila. Ali nije to jedino, svaki istinski zaljubljenik u svoj rod, večeras će i u zraku osjetiti želju da 'Veliko prelo' ponovno bude veliko i najveće«, kazao je pozdravljajući nazočne predsjednik Organizacijskog odbora »Velikog prela 2013.« Lazar Cvijin.

BLISKOST I ZAJEDNIŠTVO

»Veliko prelo 2013.« otvorio je dogradonačelnik Subotice Blaško Stantić. »Veliko prelo je nastalo iz narodne tradicije bunjevačkih Hrvata koji su prela održavali u obiteljskim krugovima na svojim salašima. Prvo 'Veliko prelo' je održano 1879. godine, a organizirala ga je 'Pučka kasina'. Okupljenima u ovako lijepom broju, prelo nam pruža osjećaj bliskosti, zajedništva i naravno pripadnosti našoj hrvatskoj nacionalnoj manjini u Republici

Srbiji. Isto tako, ovo je prilika da možda izmirimo neke naše nesuglasice koje imamo u zajednici, da se okrenemo zajedništvu, našim običajima i tradiciji, kojima pripada i samo 'Veliko prelo'«, kazao je Blaško Stantić.

Prelo je trajalo do ranih jutarnjih sati. Gosti su se družili i zabavljali uz glazbu tamburaških sastava »Hajo« iz Subotice i »Da capo« iz Požege. Na meniju se našla tradicionalna »krumpirača«, a nije izostala niti tombola.

DOJMOVI GOSTIJU

Ivan Novaković kaže kako je »Veliko prelo« dio njegove

Ivan Novaković

mladosti, te da redovito dolazi na ovu manifestaciju. »Bio sam i na prvom obnovljenom 'Velikom prelu' 1970. godine, moja je žena tada plesala, ali i na većini kasnijih prela. Ovo je jedna lijepa tradicija koju treba održati, ali više mi se sviđaju veća prela u Dvorani sportova«, kaže on.

Marinko Vuković navodi kako su prela prigoda da se

Marinko Vuković

Ljudi vide i »izdivane«. »Prela u Dvorani sportova su mi bila lijepa, ali nisu ni ova manja loša. Ima puno prela, netko voli ovo, netko ono... Mi idemo na ovo i na 'Kersko prelo'«, kaže Vuković.

NAJBOLJE »PRELJSKE PISME«

Za najbolju preljsku pjesmu ovogodišnjeg prela proglašena je pjesma »Prelo« Kate Ivanković. Drugonagrađena je »Spomenar sa prela« Stipana Bašića Škarabe, a treća nagrada pripala je Nedjeljki Šarčević za pjesmu »Pamte stari«. Odluku o nagradama donijelo je povjerenstvo u sastavu: Tomislav Žigmanov, Katarina Čeliković i Željka Zelić.

Nikola Šimić, član »Šokačke grane« iz Osijeka, redovito sa suprugom dolazi na prela, ali i

Nikola Šimić

na druge manifestacije Hrvata u Bačkoj. »Volimo doći ovdje, tu se osjećamo kao 'domaći'. Više nam se sviđa ono prelo koje se organizira u Dvorani sportova. Ovo manje je prisnije, ali na većima se vidljivije demonstrira zajedništvo ovdašnjih Hrvata. Najbolje bi bilo da bude jedno veliko prelo gdje će se svi okupiti.«

Stipan Harangozo preko deset godina unatrag ide na

Stipan Harangozo

»Veliko prelo«. »Rodom sam iz Ljutova, odrastao sam u ozračju gdje se poštovala naša tradicija i kultura. A i prelo je dio naše kulture. Išao sam i na prela u Dvorani sportova, ovo manje mi se više sviđa jer je bliže izvornom obliku, manje je okrenuto suvremenim trendovima. Zabavni pjevači po meni nisu za prelo«, kaže on.

Marga Lendvai ističe kako su prela svojevrсни pod-

Marga Lendvai

sjetnici na prošla vremena. »Sudionica sam 'žive slike'. Odjevena sam u nošnju koju sam naslijedila od svoje 'majke', staru oko 100 godina. Posjedujem puno sačuvane nošnje od mojih predaka. 'Živom slikom' nastojimo prikazati kako je to nekada bilo, prisjetiti se starih vremena. Inače, bila sam na 'Velikom prelu' 1971. godine i redovito idem na prela.

Osim ovog prela, volim otići i na 'Gupčev bal' u Tavankut«, kaže Marga Lendvai.

Na ovogodišnjem prelu bio je i Vladimir Šuić, predsjednik

Vladimir Šuić

KUD-a »Bunjevačko kolo« iz vremena kada je početkom 90-ih godina prošloga stoljeća obnovljeno »Veliko prelo«. »Stjecajem okolnosti otišao sam iz Subotice, a vratio sam se tek 2008. godine. Od povratka sam bio nekoliko puta na prelu. 'Veliko prelo' je od značaja za očuvanje našeg identiteta i važno je da opstane. Tako smo razmišljali i kada smo ga obnavljali početkom 90-ih. Trebalo je tada stvoriti uvjete da se prelo održi 'kako Bog zapovida'. Nastupili su Kičo Slabinac, Antuš Gabrić, Vera Svoboda, Anđelka Govedarević...

Tražila se karta više, ljudi se bili oduševljuni time što se obnavlja ova manifestacija, a dvorana je bila puna«, prisjeća se Šuić.

Fotogaleriju s ovoga događaja možete pogledati na našim internetskim stranicama www.hrvatskarijec.rs.

D. B. P.

NAJLIPČA PRELJA

»Veliko prelo« ne bi bilo veliko bez izbora za »najlipču prelu«. U konkurenciji od 15 cura, titulu najljepše ponijela je Majda Stantić, učenica 8.h OŠ »Ivan Milutinović« u Maloj Bosni. Za prvu pratilju izabrana je Elizabeta Ivanković, učenica 1.f razreda subotičke gimnazije, a za drugu pratilju Senka Horvat, učenica 4.f odjela u istoj školi.

Elizabeta Ivanković, Majda Stantić i Senka Horvat

Ponovno na okupu

Na ovom se skupu okupilo oko 400 Gibarčana,

onih koji već više od dvadeset godina žive u Republici Hrvatskoj,

i gostiju iz Šida, Gibarca, Sota i ostalih mjesta šidske općine

Tradicionalno okupljanje Gibarčana u povodu blagdana Sv. Vinka održano je u subotu, 19. siječnja, u dvorani »Klasik« u Osijeku. Organizator ove tradicionalne manifestacije je Zavičajna udruga »Gibarac«, koja djeluje u okviru Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata. Na ovom velikom skupu okupilo se oko 400 Gibarčana, onih koji već više od dvadeset godina žive u Republici Hrvatskoj, i gostiju iz Šida, Gibarca,

Sota i ostalih mjesta šidske općine. Gosti na ovoj svečanosti bili su, osim visokih dužnosnika, i članovi Društva za očuvanje tradicije šokačkih Hrvata Gibarac, kao i predsjedništvo i članovi Hrvatskog kulturnog društva »Šid«. Predsjednik Zavičajne udruge Gibarac *Mato Barišić* je pozdravljajući nazočne istaknuo: »Neki se pitaju zašto danas obilježavamo dan Sv. Vinka u srcu Slavonije, u ravnici? Upravo zato što smo mi Hrvati morali doći ovamo u

Osijek i želimo nastaviti obilježavati ovaj blagdan, jer ako smo otišli iz Gibarca, običaje nismo zaboravili i želimo ih nastaviti održavati. Drago mi je što su večeras s nama i gradonačelnik Osijeka *Krešimir Bubalo*, dožupan Osječko-baranjske županije *Željko Kraljić*, dopredsjednik Glavnog odbora Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata *Zlatko Žužić*, a također i naši dragi prijatelji koje smo dolaskom na ove prostora stekli, a to su gosti iz Novigrada Podravnog, kao i dogradonačelnica Osijeka.»

Poslije obraćanja gostima uslijedio je radni dio skupa u kome je *Marija Martinović* podnijela izvještaj o radu KUD »Gibarc« u prethodnoj godini te istaknula kako su Gibarčani koji su došli u Slavoniju u srcu ponijeli svoj Srijem i svojom tradicijskom baštinom kite Slavoniju. Nazočnima se zatim obratio predsjednik HKD »Šid« *Josip Hodak*, koji je upoznao nazočne s aktivnostima ovog mladog društva.

Poslije tradicijskog obreda posvećenja vinove loze, skupu su se predstavili članovi KUD-a »Gibarc« iz Poganovaca svojim koreografijama i starija folklorna skupina HKD-a »Šid« koju predvodi koreografkinja *Dubravka Čikarić*, uz pratnju tamburaškog orkestra pod vodstvom *Rastislava Mikuša* i sa solistom *Milanom Kordićem*. Svi skupa pobrali su simpatije i oduševljenje svih nazočnih.

Gibarčani su nastavili proslavu i druženje uz glazbu, nezaobilaznu tamburicu, ples, uz želju da će susreta biti još više. A Šidani su se vratili kući prepuni dojmova, presretni što su u Hrvatskoj pobrali sve simpatije i pokazali kako su u ovom dijelu Srijema uspjeli očuvati dio tradicije i običaja Hrvata s ovih prostora.

Suzana Darabašić

TRPIMIR VIDAKOVIĆ, GIBARČANIN KOJI TENUTAČNO ŽIVI U OSIJEKU

Po preseljenju na ove prostore želja nam je bila zadržati običaje i smatrali smo da je Sv. Vinko jedan od tradicijskih običaja koji se slavio u Srijemu. Skoro smo svi u Gibarcu imali vinograde, od kojih su poneki od nas i živjeli, a voljeli smo imati i svoga vina. Zato smo odlučili da se svi skupa družimo toga dana, kako bismo barem na neki način održali tradiciju vinogradarstva, kao što smo to radili i kada smo bili u Vojvodini. Drago nam je i da se vidimo s našim prijateljima koji su ostali u Gibarcu, jer oni su zapravo izvor naše tradicije, a mi smo samo dio običaja prenijeli iz Gibarca ovdje.

HERMINA URAM, GIBARČANKA IZ ŠIDA

Ovakvi su susreti jako važni za nas jer je to prigoda da se vidimo i podsjetimo se kako nam je bilo nekada. Ovo nam je možda i jedinstvena prilika da se družimo, a prilika je i da se mi kao društvo predstavimo i pokažemo na koji način održavamo tradiciju i običaje, a pretpostavljam da je i njima bitno da nama prezentiraju dio svoga rada.

KREŠIMIR BUBALO, GRADONAČELNIK OSIJEKA

Bitno je njegovati tradiciju, ali i kulturu. Jasno je da je poveznica ostala vezana za običaje iz Gibarca, veliki dio rodbine ovih ljudi, grobova njihovih predaka, ostalo je u Gibarcu tako da im je od velike važnosti ovaj skup. Grad Osijek je uvijek bio multikulturalan, multietnički i ima taj gradski urbani štih i drago mi je da su ljudi koji su u Osijek došli devedesetih, ipak osjetili Osijek kao svoj grad i ostali ovdje.

ŽELJKO KRALJIĆ, DOŽUPAN OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

Meni kao Srijemcu rođenom u Srijemskoj Mitrovici, koji na neki način dijeli život i sudbinu svih ovih ljudi večeras, čast je da kao predstavnik županije podijelim tu veliku radost. Drago mi je da su Gibarčani očuvali svoje običaje i poveznicu prelijepog Srijema. Svatko od nas nosi dio tih uspomena i drago nam je vratiti se u prošlost, ali budućnost je pred nama i ove mlade generacije ljudi koji s istim žarom slave ove običaje, dokaz su da će se naša tradicijska baština nastaviti.

ANKETA

Zrcalo zajednice

I u ovome broju nastavljamo anketu povodom 10 godina od izlaska prvog broja obnovljenog tjednika »Hrvatska riječ«. U ovome broju donosimo mišljenja pojedinih predstavnika hrvatskih udruga koje djeluju u Vojvodini.

Josip Hodak, predsjednik HKD »Šid«, Šid
Sadržaj tjednika je jako dobar

Tjednik »Hrvatska riječ« je po mom mišljenju uglavnom ispunio svoju svrhu i namjenu i mislim da je sadržaj tog tjednika jako dobar. Ipak mislim da bi se više trebalo pisati o aktualnim političkim temama kod nas u zemlji, pogotovo vezano za odnose između hrvatske nacionalne zajednice i matice. Smatram da su to teme koje su važne za Hrvate

s ovih prostora. Isto tako smatram kako bi trebalo opširnije objavljivati natječaje za naše studente u Hrvatskoj. Što se tiče natječaja za pomoć kulturno-umjetničkim društvima, mislim da ovaj tjednik vrlo temeljno obavještava o tome i daje sve neophodne informacije, kako bismo se mi mogli blagovremeno natjecati. Mi smo do sada za sve natječaje koji su bili za financiranje udruga, kao i za sudjelovanja na raznim natječajima, saznali na vrijeme upravo zahvaljujući ovom tjedniku. Tomislav Žigmanov, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, imao je jako dobre komentare na našu političku situaciju, kao i na odnose između Republike Hrvatske i Srbije i mislim da je to dobar primjer i put kojim bi »Hrvatska riječ«, kada su u pitanju takve teme, trebala ići.

Ljubica Vuković-Dulić, predsjednica Galerije Prve kolonije naive u tehnici slame, Tavankut

Značajan list

»Hrvatsku riječ« smatram značajnim listom za hrvatsku zajednicu, prije svega jer je pisan na hrvatskom jeziku i dostupan

je široj publici kako u tiskanom obliku tako i u elektroničkoj formi. Trebao bi to biti list u kojem Hrvati u Srbiji mogu čitati o onim temama o kojima u drugim listovima i medijima ne mogu, jer svi mi koji djelujemo u hrvatskim institucijama i udrugama znamo koliko je teško u drugim medijima dobiti i najmanje prostora. »Hrvatska riječ« bi trebala biti list u kojem će se predstavljati i promicati

obrazovanje na hrvatskom jeziku, institucije kulture, udruge, njihovi projekti, ljudi, uspjesi, ali i problemi. Nekada mi se čine nepotrebnim članci koji govore o određenim političkim temama u državi, osobito ako se o istima piše nakon tjedan dana.

Krunoslav Đaković, predsjednik HKC »Srijem – Hrvatski dom«, Srijemska Mitrovica

»Hrvatska riječ« neprestano popravljja svoju kvalitetu

»Hrvatska riječ« su danas svakako bolje novine nego što su bile prije 5-6 godina kada sam ih počeo redovito kupovati i čitati. Pozitivan napredak je što u informiranju nije samo subotička regija i Podunavlje nego i drugi dijelovi Vojvodine gdje žive i gdje su aktivni Hrvati, ovo posebice važi za Srijem jer u odnosu na razdoblje od prije 5 godina broj tekstova i informacija vezanih za Srijem je dosta veći. Distribuiranje »Hrvatske riječi« preko kioska je dobra, ali ponekad nedovoljna (često se dogodi u Srijemskoj Mitrovici da dođete kupiti »Hrvatsku riječ« na jedno od samo nekoliko mjesta gdje je ima, a da je već rasprodana). No, ono što je najbitnije je to da »Hrvatska riječ« neprestano popravljja svoju kvalitetu i da predstavlja najznačajnije glasilo hrvatske zajednice u Vojvodini.

Vlatko Aleksić, predsjednik HKPD »Stjepan Radić«, Slankamen

Nezaobilazni izvor informacija

Ubrzo nakon izlaska 1. broja, u Slankamenu smo organizirali promociju tjednika 9. veljače 2003. god. Znali smo kako je »Hrvatska riječ« list putem kojeg ćemo biti informirani o svim događanjima u našoj manjinskoj zajednici i to na hrvatskom jeziku. Smatram da je »Hrvatska riječ« ostala nezaobilazni izvor informacija unutar hrvatske zajednice i hrvatskih institucija u Vojvodini. Također, ovdje možemo saznati koji problemi postoje u ostvarenju prava hrvatske nacionalne manjine. Na žalost ponekad se moglo pročitati i o raznim sukobima unutar zajednice. Uz srdačne čestitke smatram da će »Hrvatska riječ« doprinosti daljnjem jačanju hrvatske zajednice u Vojvodini.

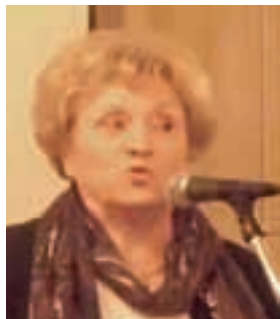
Zvonko Tadijan, predsjednik KPZH »Šokadija«, Sonta
Veliki korak

Vjerojatno sam prvi Sončanin koji je kupio »Hrvatsku riječ« br. 1. Mislim da je osnivanje ovoga glasila veliki korak za našu zajednicu u Srbiji. U odnosu na početak, tehnička kvali-

teta je neusporedivo veća, a znatno je povećan i broj stranica. Sadržaj koji bi svima bio po volji jako je teško napraviti. No, to je problem urednika, a osobno mislim da je »Hrvatska riječ« imala svoje uspone, ali i povremene padove. Sada je najbitnije očuvati kontinuitet izlaženja i osigurati čitanost u najširem krugu pripadnika hrvatske zajednice. S pozicije predsjednika »Šokačije« mogu izraziti zadovoljstvo praćenjem rada naše institucije, što je svakako i velika zasluga dopisnika iz Sonte.

Vera Erl, predsjednica »Šokačke grane«, Osijek Tjednik vrijedan pozornosti

Vaše mi se glasilo dopalo na prvi pogled, mada moram priznati kako sam ga počela pratiti koju godinu kasnije, ili bolje rečeno, kada je početkom 1995. godine osnovana »Šokačka grana« u Osijeku pa se u Riječi našlo izvješće. Nešto poslije, kada smo potpisali povelju o trajnoj suradnji s udrugama i hrvatskim institucijama u Vojvodini, »Hrvatska riječ« je gotovo redovito stizala do nas. Mogu reći kako je vaš list u ovih 10 godina prerastao u tjednik vrijedan pozornosti, pa i mi u Osijeku i diljem Hrvatske možemo saznati puno toga što se dešava s druge strane Dunava, čime su zaokupljeni naši prijatelji, Šokci i Bunjevci, a volim pročitati i priloge iz povijesti, kulture, gospodarstva i politike, koju lijepu reportažu ili intervju s ličnostima koje u Vojvodini nešto znače. Vaše glasilo i nadalje stiže do nas u Osijeku, često i posredstvom naših prijatelja iz hrvatskog veleposlanstva u Subotici, pa se zahvaljujem njima i hvala dičnoj ekipi »Hrvatske riječi« koja uistinu dobro radi svoj posao, pa moram riječ hvale uputiti i vašemu osječkom dopisniku jer zahvaljujući njemu sav svijet zna za »Šokačku granu«.

Dipl. iur. Mato Jurić, predsjednik Zajednice protjera- nih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, Zagreb

Dužni smo pronositi istinu

Meni je kao Srijemcu iznimno drago što postoji »Hrvatska riječ«, jedini tjednik na hrvatskom jeziku u Vojvodini, odnosno Republici Srbiji, i što svojom uređivačkom koncepcijom pokriva teme svih Hrvata koji su ostali živjeti u rodnom kraju, kao i nas koji smo se raselili širom Hrvatske i svijeta.

Naime, i danas zahvaljujem Bogu i Njegovoj providnosti što nam je u onim teškim vremenima kada smo odlučivali otići ili ostati dao snagu i razum jednima da ostanu, a drugima koji su bili svjesni da moraju otići da odu, jer da nisu otišli sudbina bi nam svima bila gora. Zato mi je zadovoljstvo što »Hrvatska riječ«, između ostalog, piše i o stradanjima nedužnih Hrvata u Srijemu, njihovom progonu, prognaničkom traumama i nalaženju novih domova, ali i o njihovom samoorganiziranju kroz Demokratski savez Hrvata u Vojvodini te Zajednicu protjera-

Dr. sc. Luka Štilinović, Zagreb

Snažna poveznica hrvatskog naroda

»Hrvatsku riječ« pratim od samog početka njenog izlaženja i mislim da je ona u potpunosti opravdala svoju povijesnu ulogu hrvatske nacionalne zajednice u Vojvodini. Premda kadrovski i financijski limitirana, »Hrvatska riječ« se uspjela tijekom svih ovih godina jasno profilirati i postati relevantni čimbenik hrvatske manjine u Republici Srbiji. Meni kao bačkom Hrvatu koji sada živi u Republici Hrvatskoj posebno je drago što na njenim stranicama možemo pratiti i aktivnosti iseljenih Hrvata iz tih krajeva, što samo pokazuje da je »Hrvatska riječ« postala snažna poveznica hrvatskog naroda u Vojvodini i iseljenih vojvođanskih Hrvata ponosnih na svoje povijesne korijene, tradiciju i običaje. Mislim da je nepotrebno naglašavati kako za temeljne ljudske i civilizacijske vrijednosti utkane u dubinu našeg bića možemo zahvaliti našem zavičaju, jer nas je on civilizacijski odredio i oplemenio. Hvala vam što svaki tjedan u naše domove u Hrvatskoj donosite dašak našeg djetinjstva, naše mladosti, dašak našeg nezaboravnog zavičaja.

Petar Pifat, predsjednik HKPD »Jelačić« iz Petrovaradina

Neka budu naše novine!

I nakon deset godina, »Hrvatska riječ« je opstala. Bogu hvala! Nije nestala, niti utihnula, kako su neki predviđali. Drago mi je što se kroz nju danas i o Srijemu glasnije čuje. Dobro je da u njoj nema mjesta senzacijskom, spektakularizacijskom i banalnom pisanju.

Pisana objektivnim stilom, Hrvatska riječ prožeta je i duhom kršćanstva, vezivnim tkivom našeg hrvatskog identiteta na ovim prostorima.

Samo neka i dalje bude osmišljavana, pisana i uređivana po profesionalnim, nacionalnim i etičkim standardima i neka ostane knjiga aktualnosti našega naroda. Neka bude naša novina! Moje čestitke uredništvu.

Marjan Sabljak, predsjednik HKUPD »Stanislav Preprek« iz Novog Sada

O općim problemima

Objektivno promatrajući, s obzirom da je »Hrvatska riječ« tjednik, ne bi se trebao, osim iznimno, baviti sporednim lokalnim temama, nego općim problemima naše zajednice u Srbiji, te praćenjem rada pojedinih udruga na cijelom teritoriju. Znam da je to gotovo nemoguće s obzirom na potencijale novčane i ljudske, ali da bar povremeno

imamo i takvih informacija. HR bi trebala svojim napisima potaknuti stvaralaštvo i aktivnosti u udrugama koje imaju stanovite probleme kako bi se ostvarivalo zajedništvo.

Od Hrvatske riječi uz naprijed rečeno očekujem da će se s malim popravkom sadržaja doći do kvalitetnog tjednika i glasila naše nacionalne manjine.

Marin Katačić, predsjednik HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Brega

Više tekstova na ikavici

»Hrvatsku riječ« pratim od njenih prvih brojeva. U ponovnim počecima izdavanja »Hrvatske riječi« bio sam član prvog Nadzornog odbora, i od tada je redovito pratim. U početku je bilo problema s distribucijom, ali vremenom se to riješilo i sada se novine mogu naći na mnogim kioscima. Dok »Hrvatska riječ« nije počela redovito dolaziti u Breg kupovao sam je u Somboru, a od kako redovito dolazi u prodavaonicu u Breg, svakog petka je »Hrvatska riječ« član našeg kućanstva. Što se tiče sadržaja dobro je prilagođena svim uzrastima u obitelji i za svakog ima ponešto. Volim pročitati razna događanja u hrvatskoj zajednici u Srbiji i šire, a ima tu mnogo toga i za mlade uzraste. Svatko ima svoju stranicu koja ga interesira, kaže Katačić. Prema njegovim riječima više pozornosti na stranicama »Hrvatske riječi« trebalo bi posvetiti temama vezanim za životnu egzistenciju, a time i opstanku hrvatske zajednice u Srbiji. »Ako nema posla, nema ni opstanka hrvatske zajednice. Drago mi je da se često pojavljuju tekstovi uspješnih

poduzetnika i poljoprivrednika. Mnogo toga novoga se sazna, a ti tekstovi mogu potaknuti i druge na slične egzistencijalne aktivnosti u svom okruženju. Lijepo je pročitati kako je netko uspješan negdje u svijetu, kako netko studira u Zagrebu ili slično, ali to nije dobro za hrvatsku zajednicu u Srbiji. Uspješni u svijetu malo ulažu u krajeve gdje žive Hrvati u Srbiji, a studenti se rijetko vraćaju jer teško mogu ovdje dobiti posla s drugim diplomama«, kaže predsjednik bereške udruge. On smatra da na stranicama »Hrvatske riječi« više pozornosti treba posvetiti izvornom šokačkom i bunjevačkom dijalektu. »Stoljećima su Šokci i Bunjevci govorili i pisali svojim narječjem. Treba taj naš govor i dalje njegovati ne samo u krugu obitelji. Stoga pozdravljam sve koji se trude da u »Hrvatskoj riječi« pišu svojim narječjem. Na ovaj pisani način sačuvati će se moj, naš šokački, i za neke buduće generacije, pa makar samo kao izvor za neki seminarski ili drugi rad. Zbog toga pozdravljam kolumnu 'Bać Ivin štodir', volio bih kad bi bilo više tekstova pisanih šokački i bunjevački«, zaključuje naš sugovornik.

Marija Šeremešić, predsjednica UG »Urbani Šokci« iz Sombora

Pohvala podlistcima za djecu i mladež

Prije svega, čestitam desetogodišnjicu izlaženja »Hrvatske riječi«, iskrene čestitke i svima današnjim, a također i prijašnjim djelatnicima koji su svojim zalaganjem pridonosili rastu ovog hvala vrijednog tjednika. Sretna sam što imamo svoj list na hrvatskom jeziku, jer je to prilika da se čitalačkoj publici – stručnoj, ali i onoj široj – predstavi ne samo hrvatska povijesna i kulturna baština nego i stvaralaštvo u svim granama kulture naših institucija i udruga. Određenim rubrikama proširujemo i dopunjujemo svoja znanja pa list ima i edukativnu ulogu. Za pohvalu su i podlistci za djecu i mlade, a ja bih rekla da za one najmlađe, možda još malčice treba osuvremeniti priloge, jer nam djeca veoma brzo prerastaju određene forme. Ovaj tjednik je za mene zrcalo naše zajednice i u njemu vidimo odraz nas samih, a nadam se da nas u pozitivnom smislu vide i drugi. Ako bih morala išta predložiti to bi onda bile dvije stalne stranice za Sombor i okolicu. Moja obitelj kupuje list redovito i posjedujemo sve do sada objavljene brojeve, a nastojat ćemo kupovati i čitati i sve sljedeće. Sretan rođendan!

Stanka Čoban, predsjednica UG »Tragovi Šokaca«, Bać
Malo o onome što se nije uradilo, a trebalo je

Ne mogu kazati kako ja i moja obitelj »Hrvatsku riječ« čitamo od njenog prvog broja, no budući da su je moji roditelji redovito čitali, i ja sam se preko našeg glasila uspjela upoznati s radom naše zajednice. U tim prvim godinama izlaženja HR

malo je bilo događanja, pa samim tim i vijesti iz našeg okruženja. Postojao je HKUPD »Dukat« Vajska-Bođani i emisija na hrvatskom jeziku na valovima Radio Bačke, te smo putem tog medija bili upoznati sa zbivanjima u našoj užoj zajednici. Po osnutku HKUPD »Mostonga« Bač, aktivno sam se uključila u rad društva i od tada sam i dopisnica HR. Sva događanja koja se događaju u okviru društva, HR je objavila, naravno onoliko koliko im je bilo dostupno. Godine 2008. u vrijeme velike manifestacije podunavskih Šokaca »Tragovi Šokaca od Gradovrha do Bača« HR je bila medijski pokrovitelj manifestacije i sve događaje je pratila i objavljivala. Takva je suradnja potrebna nama Hrvatima na periferiji naše zajednice, jer nam se ponekad čini kako smo zaboravljeni od svih. Ono što mi smeta, mada to nije pogreška HR nego nas dopisnika, što događanja iz udruga iz kojih potječemo pišemo samo u superlativima, o onome što je urađeno, gdje smo bili i tko nam je bio, a malo o onome što nije urađeno, a trebalo je. Malo pišemo o nacionalnoj svijesti i međuljudskim odnosima u udrugama, o kvaliteti rada u programima koje udruge ostvaruju.

Marko Vilić, predsjednik HBKUD »Lemeš«, Sveozar Miletić

Izvor informacija

»Hrvatsku riječ« čitam dosta dugo. Od kada više sudjelujem u radu udruge i organizaciji događaja ove novine su mi izvor informacija što i kako rade drugi u našoj zajednici. Ako nisam bio na nekom dešavanju sigurno ću naći izvješće s njega u Vašim i našim novinama. Dopada mi se što imate dopisnike iz cijele Vojvodine, a ne samo iz Subotice i okolice. Može se pročitati što rade Srijemci, Novosađani... Jedino Banat je zapostavljen ali to je normalno s obzirom da je tamo malo Hrvata i najvjerojatnije nisu dobro organizirani. Sviđaju mi se i sportske stranice. Preostaje mi samo čestitati jubilej i da zajedno proslavimo i dvadesetu obljetnicu.

Kata Pelajić, predsjednica HKUPD-a »Matoš«, Plavna
Prave i pouzdane informacije

Naša obitelj od prvog broja kupuje »Hrvatsku riječ« i čitamo sve sadržaje. Sada već i naši unuci čekaju izlazak »Hrvatske riječi« i podlistka »Hrcko«. Nekada je teže bilo nabaviti »Hrvatsku riječ« u Plavni, a sada se može kupiti na dva prodajna mjesta. Međutim, naši sugrađani uglavnom kupuju tjednik kada ima objavljenih fotografija o Plavni te

nisu dovoljno zainteresirani za ostala zbivanja u hrvatskoj zajednici. U posljednje vrijeme, po mom mišljenju, list je bogat sadržajima i vrijedi ga čitati. Preporučujem svima da čitaju »Hrvatsku riječ«, jer će naći prave i pouzdane informacije i bit će upoznati s događanjima u našoj zajednici.

Pavle Škrobot, predsjednik HKPD-a »Matija Gubec«, Ruma

Samo tako nastavite

Čitam tjednik »Hrvatska riječ« od prvog broja i mogu reći da je u smislu grafičke opremljenosti i dizajna list konstantno napredovao. Od članaka najviše mi se dopadaju razgovori sa znamenitim ljudima u svojim sredinama, potom povijesni članci o prošlosti Vojvodine u kojima doista možemo mnogo toga novoga saznati što nismo imali prilike tijekom formalnog obrazovanja. Osobito mi se dopada što »Hrvatska riječ« prati rad hrvatskih kulturno-umjetničkih udruga diljem Vojvodine i tako predstavlja i svojevrsan bilten njihovog rada te se, zahvaljujući tome, imamo prilike informirati i o svim kulturnim dešavanjima vezano za našu zajednicu. Interesantni su mi također i dodaci na kraju lista poput recepata i slično. Sve u svemu, želim vam još mnogo godina izlaženja i uspješnog rada i samo tako nastavite.

Ladislav Suknović, predsjednik HKPD-a »Matija Gubec«, Tavankut

Zrcalo zajednice

Manjinsko glasilo je zrcalo zajednice. Iznimno je važno koliko i kako će hrvatska zajednica biti predstavljena i percipirana u javnosti. Dio ove kompleksne zadaće je upravo na »Hrvatskoj riječi«, profesionalnoj ustanovi, koja je tijekom desetogodišnjeg izlaženja uglavnom udvojavala svojoj osnovnoj djelatnosti. S obzirom da je hrvatska zajednica velikim dijelom još uvijek na razini amaterskog oblika organiziranja, važno je da većina programa i projekata bude praćena od strane novinara našeg tjednika, jer je vrlo često to jedini oblik javnog prezentiranja i dokumentiranja jednog događaja, koji možda za ukupno zajednicu nema uvijek veliki značaj ali predstavlja svojevrsnu arhivu proteklih aktivnosti u zajednici. Uz čestitke za napore i brojne novine koje se ulažu u osuvremenjivanje tjednika, želim što više kvalitetnih projekata u zajednici i time što sveobuhvatnijeg izvještavanja i javnog prezentiranja hrvatske zajednice, koja ima puno toga za pokazati, i u kojoj bi bilo još više tema za pisati.

Anketu proveli: A. Jukić-Mandić, Suzana Darabašić, Z. Vasiljević, L. Tošaki, Z. Pelajić, N. Jurca, D. Španović, I. Andrašić, I. Dulić, S. Žebić, Z. Žužić

ĐORĐE SUBOTIĆ, PREDSEDNIK VOJVODANSKOG KLUBA O »HRVATSKOJ RIJEČI«

Značajno javno glasilo

O zakidanju ustavnih prava, položaju Autonomne pokrajine Vojvodine i njenih građana, s obzirom da je Pokrajina po službenoj statistici svrstana u nedovoljno razvijene regije Republike Srbije, da zaostaje za centralnim dijelom Srbije, a da je nezaposlenost iznad 28 odsto su pitanja koja bi po mom mišljenju »Hrvatska riječ« morala pokretati, jer se reflektiraju na svakodnevni život i značajno utječu na ostvarivanje i nacionalnih, građanskih i ljudskih prava

Đorđe Subotić, jedan je od najznačajnijih ljudi čijim je zalaganjem prije deset godina ponovno pokrenut tjednik »Hrvatska riječ«. S njim je razgovarala naša novinarka Ankica Jukić-Mandić.

Za građanke i građane Vojvodine, a posebno one hrvatske nacionalnosti odluke Skupštine AP Vojvodina od prije 10 godina o uvođenju hrvatskog jezika kao službenog jezika u Vojvodini i osnivanju lista »Hrvatska riječ«, su veoma značajne i imaju dalekosežne posljedice za razvitak Vojvodine, kao višenacionalnog društva i ravnopravnost svih građanki i građana na vlastiti jezik i pismo i informiranje na materinjem jeziku. Bez primjene ove dvije odluke ne bi se moglo govoriti o jednakopravnosti građana Vojvodine na informiranje i službeni uporabu jezika.

»Hrvatska riječ« je se za ovih 10 godina razvila u jedno značajno javno glasilo, ne samo za hrvatsku nacionalnu zajednicu već i za druge građanke i građane Vojvodine. Prednosti Hrvatske riječi su što za praćenje ovih novina nije potreban prevoditelj. Upravo, mi se čini da ta činjenica nije dovoljno iskorištena.

Najviše se piše iz Subotice, što je na neki način i prirodno jer je to kulturno središte hrvatske nacionalne zajednice, ali se zapostavljaju i drugi dijelovi Vojvodine gdje žive Hrvati. Ipak moja suštinska zamjerka, je ako smijem tako reći, previše crkvenih sadržaja u listu, folklornih i drugih što je značajno, ali ne smije biti dominantno. Hrvatski narod u

novinama nije dovoljno predstavljen kao politički narod.

Od »Hrvatske riječi« očekujem više istraživačkog novinarstva. Zašto se predstavnici hrvatskog naroda dovoljno ne čuju u parlamentima Srbije i Vojvodine? Hrvatska nacionalna zajednica mahom živi u Vojvodini. Sudbina građanki i građana hrvatske nacionalnosti, viši standard, ostvarivanje većih nacionalnih, obrazovnih i kulturna prava u svezi je s ustavnim položajem Vojvodine. Bez političkog subjektiviteta Vojvodine, ostvarivanjem zakonodavnih, sudskih i izvršnih nadležnosti Vojvodine, raspolaganjem izvornim prihodima, prirodnim i radom stvorenim resursima i pravom na imovinu nema ravnopravnosti građanki i građana Vojvodine, a time i građana hrvatske nacionalne zajednice s građanima iz centralne Srbije. To su instrumenti za kvalitetniji život građana Vojvodine, a time i instrumenti za mogućnosti višeg stupnja ostvarivanja prava nacionalnih zajednica. U Vojvodini na ustavnom referendumu 2006. godine više od 56 odsto građana Vojvodine nije prihvatilo ovaj Ustav, među tim građanima je i značajan broj iz hrvatske zajednice. O zakidanju ustavnih prava, položaju Autonomne pokrajine Vojvodine i njenih građana, s obzirom da je Pokrajina po

službenoj statistici svrstana u nedovoljno razvijene regije Republike Srbije, da zaostaje za centralnim dijelom Srbije, a da je nezaposlenost iznad 28 odsto su pitanja koja bi po mom mišljenju »Hrvatska riječ« morala pokretati, jer se reflektiraju na svakodnevni život i značajno utječu na ostvarivanje i nacionalnih, građanskih i ljudskih prava.

Od Hrvatske riječi u narednom razdoblju očekujem da se istraživačkim novinarstvom okreću ove i druge teme, posebno u svezi s neispunja-

vanjem ustavnih obveza od strane Republike Srbije prema Vojvodini i njenim građanima.

Koristim se prilikom da svim čitateljima, novinarima, suradnicima, članovima redakcije i uprave Hrvatske riječi čestitam deseti rođendan i želim uspjeha. Iznimno sam zadovoljan što sam prije 10 godina sudjelovao u osnivanju Novinsko nakladničke ustanove i lista »Hrvatska riječ.«

Prelo Mladeži DSHV-a

SUBOTICA – Šesto po redu Prelo Mladeži DSHV-a održat će se večeras (petak, 25. siječnja) u restoranu KTC-a s početkom u 19 sati. Istog će dana biti održan i memorijalni malonogometni turnir za mlade »Dujko Runje«. Goste i mlade tijekom prela zabavljat će poznati tamburaški ansambli.

Veliko prelo »Pučke kasine 1878«

SUBOTICA – Veliko prelo »Pučke kasine 1878« održat će se sutra (subota, 26. siječnja) u gostioni »Zorica« u Subotici s početkom u 20 sati. Goste će zabavljati tamburaški ansambl »Biseri« iz Subotice. Za večeru je tradicionalno predviđena »krumpirača«, a u ponoć fanci.

Cijena ulaznice je 1500 dinara, a karte se mogu rezervirati na brojeve telefona: 062/193-89-20, 064/14-884-69, 063/19-585-88, 064/831-90-53 i u gostioni »Zorica« 024/562-316.

Kersko prelo u Subotici

SUBOTICA – Deveto po redu Kersko prelo bit će održano sutra (subota, 26. siječnja) s početkom u 19,30 u sportskoj dvorani OŠ »Ivan Milutinović« u Subotici.

Uz tamburaše i *Antuna Letića*, organizatori najavljuju nastavak modne revije *Marije Jaramazović*, novu predstavu *Đule Milodanović – Kujundžić* i bogatu tombolu.

Cijena ulaznice, u koju je uračunata večera i neograničeno piće, je 1.500 dinara. Rezervacije se mogu izvršiti na telefon: 064/201-53-23.

Književna večer posvećena Stipanu Bešlinu

BAČKI MONOŠTOR – U Bačkom Monoštoru će u ponedjeljak, 28. siječnja, biti priređena književna večer pod nazivom »Tajanstvenosti trag Stipana Bešlina«, budući da se koncem siječnja navršava 93 godine od rođenja ovoga značajnog pjesnika, čije je stvaralaštvo još uvijek nedovoljno poznato javnosti. Prije književne večeri, koja će biti održana u 18 sati u maloj dvorani Doma kulture, u 16,30 bit će položeno cvijeće na Bešlinov grob, a u 17 sati u crkvi sv. Petra i Pavla bit će služena misa za pokojnog pjesnika. Program književne večeri vodit će *Marija Šeremešić* iz UG »Urbani Šokci«, domaćin će biti i *Adam Bešlin Nova* iz »Zavičajne udruge Hrvata – Šokadija«, a sudjelovati će i djeca iz škole »22. oktobar«, te »Kraljice Bodroga«.

Organizatori programa su: UG »Urbani Šokci« iz Sombora, KUDH »Bodrog« iz Bačkog Monoštora, ZUŠBM »Šokadija« iz Bilja, OŠ »22. oktobar« iz Bačkog Monoštorz i MZ Bački Monoštor.

»Veliko tamburaško prelo« u Subotici

SUBOTICA – Prvo »Veliko tamburaško prelo«, koje organizira HGU »Festival bunjevački pisama«, bit će održano 2. veljače u restoranu KTC-a u Subotici s početkom u 20 sati. Goste će zabavljati: TS »Ringišpil« iz Hrvatske, ansambl »Hajo« i TS »Klasovi« iz Subotice. Cijena ulaznice, u koju su uračunati večera i piće, je 2000 dinara. Rezervacije se mogu izvršiti na telefon: 065/503-6888.

Marinbal u Lemešu

LEMEŠ – Marin bal u Lemešu održat će se 2. veljače u mjesnom Domu kulture s početkom u 19,30 sati, u organizaciji HBKUD-a »Lemeš«. Goste će zabavljati tamburaški sastav »Boemi«. Za večeru je tradicionalni lemeški juneći paprikaš, a u ponoć fanci na »pantljiku«. Goste očekuju bogata tombola i igre iznenađenja.

Cijena ulaznice je 1300 dinara, a može se rezervirati na telefone 063 7172043 ili 063 1184050.

Veliko bunjevačko-šokačko prelo u Somboru

SOMBOR – Veliko bunjevačko-šokačko prelo, koje organizira HKUD »Vladimir Nazor«, bit će održano u subotu, 9. veljače, u Hrvatskom domu u Somboru. Nastupit će klapa »Škrlet« iz Kutine, Tamburaški saatav »Ravnica« iz Subotice i folklorna sekcija »Nazora«.

Z. V.

»Gupčev bal« u Tavankutu

TAVANKUT – Peti po redu »Gupčev bal«, kojeg organizira HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta, održat će se 9. veljače u sportskoj dvorani Osnovne škole »Matija Gubec« u Donjem Tavankutu s početkom u 19 sati.

Goste očekuju brojne zanimljivosti, a za dobru zabavu pobrinut će se tamburaški sastavi »Klasovi« i »Biseri« iz Subotice.

Cijena ulaznice, u koju je uračunata bogata večera i neograničeno piće, je 1.500 dinara. Rezervacije se mogu izvršiti na telefon: 064/2015274.

»Šokačko prelo« u Beregu

BEREG – U organizaciji HKPD-a »Silvije Strahimir Kranjčević« u Beregu će 9. veljače biti održano XVI. »Šokačko prelo«. Goste će zabavljati Tamburaški sastav »Kristali« iz Županje.

Z.V.

»Šokački bal« u Baču

BAČ – U nedjelju, 10. veljače, u Baču će se održati osmi po redu »Šokački bal«. Bal će biti održan u dvorani Vatrogasnog doma u Baču, a početak je u 19 sati. Ulaznica je 1.000 dinara, a goste će zabavljati TS »Panonika« iz Bačkog Brega.

»Književno prelo« u Subotici

SUBOTICA – Hrvatska čitaonica priređuje »Književno prelo« u ponedjeljak, 11. veljače, s početkom u 18 sati u HKC-u »Bunjevačko kolo« u Subotici. U okviru večeri očekuje se nastup djece, mladih, pjesnika, predstavljanje nakladničke djelatnosti, kao i predstava. Ovoga puta Hrvatska čitaonica predstavlja dramsku sekciju KPZH »Šokadija« iz Sonte, koja će izvesti predstavu »Dovedeni, zatečeni i naši« autora *Ivana Andrašića*.

Organizatori su i ove godine priredili iznenađenje za publiku, a Književno se prelo odvija u znaku slogana: »Na prelu se jede i pije, al' pravo bez duševne hrane nije!«

TELEVIZIJSKE EMISIJE »GRADANIN« I »PALETA« NA JAVNIM MEDIJSKIM SERVISIMA

Bolje međusobno upoznavanje

*Problem manjine mora biti i problem većine, smatra urednica emisije »Građanin« Gordana Jakovljević * Jedan od ciljeva emisije je da se pripadnici različitih naroda bolje upoznaju, kaže koordinator u realizaciji »Palete« Attila Márton*

O životu i problemima nacionalnih manjina i pitanjima njihove manjinske samouprave, osim u manjinskim, vrlo se malo može saznati u domaćim medijima na većinskom srpskom jeziku. U tom smislu izdavaju se dvije televizijske emisije na javnim medijskim servisima – »Građanin« na Radio-televizije Srbije i »Paleta« na Radio-televizije Vojvodine. Obje se emitiraju u okviru kanala na srpskom jeziku (koji ujedno imaju i veću gledanost), donose priloge o nacionalnim zajednicama i dostupne su širem auditoriju jer se informativni sadržaji u njima po potrebi prevode na srpski jezik.

»GRADANIN« NA RTS-U

Emisija »Građanin« emitira se četiri i pol godine unatrag na Drugom programu RTS-a, subotom od 13,10 ili 13,30 sati. Kolažnog je tipa i snima se diljem Srbije, svugdje gdje žive pripadnici manjina.

»Reakcije predstavnika nacionalnih manjina na emisiju 'Građanin' su izuzetno dobre. Mnogi budu ugodno iznenađeni kad čuju kako takva emisija postoji na RTS-u«, kaže za HR urednica emisije Gordana Jakovljević. »Jedine primjedbe i to opravdane, odnose se na potrebu da na medijskom javnom servisu Srbije bude što više takvih sadržaja i u boljem terminu. Moram priznati kako je prije četiri godine, kada

Gordana Jakovljević

smo krenuli s emisijom, bilo izvjesnog skepticizma kako će to izgledati, jesu li novinari dovoljno educirani o ovim pitanjima... Ubrzo su pristigle pohvale od nevladinih udruga, ali i od samih predstavnika manjina. Sada nas sve više zovu, ukazuju na probleme, predlažu nam interesantne teme«, objašnjava urednica emisije.

Po njezinim riječima, emisija »Građanin« je samo začetnik budućeg programa posvećenog nacionalnim manjinama. »Moja je ideja bila napraviti emisiju koju će s podjednakim interesiranjem gledati predstavnici etničkih zajednica i većinsko stanovništvo. Vjerujem da ne možemo živjeti paralelne živote u izoliranim i getoiziranim svjetovima i zato pokušavamo približiti jedne drugima. Problem manjine mora biti i problem većine. U emisiji se zato više bavimo manjinama koje imaju veće egzistencijalne probleme, probleme u obrazovanju, službenoj uporabi jezika, diskrimina-

ciji, zastupljenosti u tijelima uprave. Pokušavamo pronaći odgovorne i pridonijeti rješenju. Naravno, tu su i priloz koji se bave kulturom, tradicijom, religijom, uspjesima manjina«, kaže urednica emisije Gordana Jakovljević.

»PALETA« NA RTV-U

Radio-televizija Vojvodine je u studenome prošle godine na svojem Prvom programu počela emitirati emisiju pod nazivom »Paleta«, koja donosi priloge iz života nacionalno-manjinskih zajednica u Vojvodini. U pitanju je izbor iz sadržaja koje pripremaju uredništva televizije na jezicima nacionalnih zajednica. »Paleta« se emitira na jezicima nacionalnih zajednica, i to s prijevodom na srpski jezik. Emisija je na programu svakog radnog dana u prijednevnom terminu od 10,10 sati, a reprizu možete pogledati navečer od 23,15 sati na Drugom programu RTV-a. Emisija se reprizira i subotom na RTV-u 2 u 11,30 sati.

Pomoćnik glavnog i odgovornog urednika RTV-a i

koordinator rada na emisiji »Paleta« Attila Márton kaže kako je jedan od ciljeva emisije afirmacija multikulturalnosti kao modela zajedničkog života u Vojvodini. »Na ovaj način želimo učiniti vidljivim rad uredništava na jezici-

Attila Márton

ma nacionalnih manjina, kao i sadržaje o tim zajednicama općoj populaciji u Vojvodini, ali i šire, jer se RTV gleda i u drugim dijelovima zemlje. Također, cilj nam je i da se na ovaj način pripadnici različitih naroda bolje upoznaju, jer se priloz 'titlaju' na srpski jezik kojega zna najveći broj gledatelja. Primjerice, da Rusin koji ne zna makedonski na ovom jeziku prima infor-

»Građanin« o Hrvatima

U emisiji »Građanin« dosad se našlo više priloga iz hrvatske zajednice u Srbiji, poput intervjua s predsjednikom Hrvatskog nacionalnog vijeća, te priloga uoči i poslije izbora za nacionalna vijeća, kao i uoči i poslije parlamentarnih i predsjedničkih izbora. Emisija se, među ostalim, bavila i problemima u financiranju Vijeća, posjetom predsjednika Ive Josipovića Hrvatima u Srbiji, hrvatskim medijima (prošloga su tjedna snimili prilog o radu NIU »Hrvatska riječ«), te vjerskim životom ovdašnjih Hrvata.

macije o Makedoncima, ili da Srbi mogu gledati priloge koji se pripremaju na mađarskom jeziku. Na taj način probijamo jezičnu barijeru», kaže Attila Márton.

Osim jezične i nacionalne, »Paleta« nudi i sadržajnu raznovrsnost. »Postoje stereotipi da manjine samo plešu i pjevaju. Zato osim priloga vezanih uz tradicijsku kulturu i običaje, u dogovoru s uredništvima emitiramo i dukčije priloge u kojima se ukazuje na političke, kulturne i obrazovne probleme s kojima se suočavaju te zajednice«, navodi Márton.

MULTIKULTURALIZAM NA RTV-U

Pisanje o ovim dvjema emisijama otvara i pitanje multikulturalizma u javnom medijskom prostoru Srbije, odnosno Vojvodine. Multikulturalizam prepoznaje da je suvremeno društvo sačinjeno od različitih skupina koje imaju ista prava i prožimaju se u različitim segmentima javnog i privatnog

Deset minuta srijedom

Svaka nacionalna zajednica ima određenu »minutažu« u emisiji »Paleta«. Hrvatska zajednica ima deset minuta u emisiji koja je na programu srijedom.

života, a poštovanje različitosti i afirmiranje kulture drugih i drugačijih važan je element multikulturalnog pristupa.

Šefica Odsjeka za medijske studije Filozofskog fakulteta u Novom Sadu *Dubravka Valić-Nedeljković* podsjeća kako se u članku 1. Statuta AP Vojvodine navodi da je Vojvodina zajednica u kojoj se njeguje višekulturalnost (multikulturalizam). Javni servis Vojvodine, kao neovisno električno glasilo koje bi trebalo zadovoljavati komunikacijske potrebe svih građana, jer su mu oni osnivači i financijeri, kao svoj osnovi zadatak, shodno Statutu Pokrajine, ima negovanje multikulturalizma.

Monitoring centar Novosadske novinarske škole od 2006. radi monitoring programa Radio-televizije Vojvodine, a neka od istraživanja bavila su se i pitanjem

multikulturalizma u radijskim i televizijskim prilogima.

U monitoringu iz 2006. godine multikulturalnost je spomenuta devet puta (1,2 posto) među 775 ukupno registriranih tema u svim TV programima RTV-a tijekom tjedan dana, a šest puta (0,8 posto) među 738 tema u svim radijskim programima. U uzorku programa iz travnja 2007. zapažena je osjetna promjena – nije bilo ni jednog programa koji nije imao bar jednu tematsku referencu na multietnički karakter Vojvodine, a u ukupnom skor u ova tema je duplo češće spominjana i u TV (18 puta), i u radio programu (15 posto). Od prvobitnog

potpunog odsustva, ove tematske reference su se povećale na 3 posto u travnju, a zatim na 7 posto u studenom 2007. godine.

Istraživanje rađeno u studenom 2011. pokazalo je kako je u televizijskom dnevniku na srpskom jeziku multikulturalizam u kulturi zastupljen 40 posto, iako nekad i neprofesionalno, jer najavljeni prilog iz mađarske redakcije nije potpisan. S druge strane, u analiziranom radijskom programu na srpskom jeziku (sedam emisija »Novosti«), iako javni servis građana Vojvodine, kao multikulturalne zajednice, ima dodatnu obvezu odgovarati na potrebe građana i svoje izveštavanje prilagoditi potrebama sredine, ni u jednom od 19 analiziranih priloga iz kulture nije zabilježen multikulturalizam.

D. Bašić Palković

Dostupne i na internetu

Emisije »Građanin« i »Paleta« možete pronaći i na internetskim stranicama dviju televizija: www.rts.rs (rubrika »Emisije«) i www.rtv.rs (rubrika »Odloženo gledanje«).

GOVOR MRŽNJE U TEKSTU O RADIO-TELEVIZIJI VOJVODINE U LISTU »PEČAT«

»Nacionalistička histerija iz 90-ih godina«

Radio-televizija Vojvodine upozorava na to da se tekstom o tom javnom medijskom servisu u listu »Pečat« otvoreno koristi govor mržnje koji podsjeća na dobro poznatu nacionalističku histeriju 90-ih godina, navodi se u priopćenju Kolegijuma generalnog direktora Radio-televizije Vojvodine.

U tekstu »Di su naši TV novci« autora *Miodraga Zarkovića* tvrdi se da su u vodstvu RTV-a antisrpski jurišnici i osvedočeni srbo-mrsci. Uz tu i druge uvre-

de tekst obiluje klevetama i montiranim informacijama na račun autora i menadžmenta RTV-a, kao i predsjednika NDNV-a *Dinka Gruhonjića*.

Ilustracija stava kojim »Pečat« na javnu scenu vraća govor mržnje 90- tih je završni dio teksta: »Na osnovu uvida u nacionalnu pripadnost većine rukovodilaca, od kojih su neki spomenuti u tekstu, ali i na osnovu uvida u program novosadske TV teško je izbeći da iza tog zločina stoji razgoropađeni hrvatski lobi«.

RTV skreće pažnju državnim institucijama na to da takve kvalifikacije mogu ozbiljno ugroziti rad pokrajinskog javnog servisa ali i sigurnost zaposlenih, zato što se ponovno prebrojavaju nacionalna krvna zrnca novinara, kao kada je na čelu novosadske TV bio sadašnji direktor i glavni urednik »Pečata« *Milorad Vučelić*.

RTV proizvodi program i na devet jezika nacionalnih zajednica, tako da samo možemo pretpostaviti kako se oni osjećaju poslije pod-

sjećanja na vrijeme bujanja pogubne nacionalne histerije, navodi se u reagiranju RTV-a.

RTV će zbog ovog teksta tužiti »Pečat«, a nadležne državne institucije poziva da reagiraju i odlučno zaustave ponovno širenje govora mržnje u Srbiji.

Sporni tekst u »Pečatu« osudili su Nezavisno udruženje novinara Srbije i Asocijacija nezavisnih elektronskih medija (ANEM), a Udruženje novinara Srbije podržalo je kolege s RTV-a.

D. B. P.

IN HOC SIGNO VINCES – U OVOM ČEŠ ZNAKU POBIJEDITI

Počelo obilježavanje 1.700. obljetnice Milanskog edikta

Obilježavanje donošenja edikta prvog kršćanskog cara Rimskog Carstva, Konstantina Velikog, počelo u Nišu, a na jesen se očekuje milijunsko slavlje te dolazak stotina tisuća katolika na hodočašće

Proteklog je četvrtka počeo državni program svečanog obilježavanja jubileja »Milanski edikt 313.-2013., Srbija« u Nišu, čitanjem Milanskog edikta – akta o toleranciji koji je donio rimski car *Konstantin*. Uslijedio je svečani koncert duhovne glazbe zbora Sretenjskog manastira iz Ruske Federacije, koji je među najcenjenijim zborova u svijetu, uz izravan prijenos na više TV i radijskih postaja.

Kao što se očekivalo, gostima su se obratili predsjednik Republike Srbije *Tomislav Nikolić*, Njegova Svetost patrijarh srpski gospodin *Irinej*, papski nuncij u Beogradu mons. *Orlando Antonini*, veleposlanik Ruske Federacije *Aleksandar Čepurin* i gradonačelnik Niša *Zoran Perišić*.

Poglavar SPC je ukazao kako je sveti car *Konstantin* ediktom omogućio slobodno ispovijedanje kršćanstva u tadašnjem poganskom svijetu: »Zaslugom svetog cara Konstantina kršćani su postali slobodni, postali su dio društva s pravima koja su imali i ljudi drugih religija, s imovinom i slobodom rada i djelovanja.« Patrijarh je kazao kako je ova godina prigoda da sagledamo koliko je kršćanstvo zaslužno za preobražaj učinjen u neznabožačkom i idolopokloničkom antičkom svijetu. Predsjednik Srbije *Tomislav Nikolić* poručio je kako

Srbija i danas živi po principima tog dokumenta. »Srbiji je čast što se ova godina svetkuje u našoj zemlji. Srbija i danas živi po principima Milanskog edikta. Njeni građani imaju zajamčenu slobodu vjeroispovije-

Ruski veleposlanik u Srbiji *Aleksandar Čepurin* poručio je kako narodi žive dok čuvaju svoje duhovne korijene. On je podsjetio kako je car *Konstantin* preselio glavni grad Rimske Imperije na Bosfor, te da je

beogradski *Stanislav Hočevar* te predstavnici verskih i lokalnih zajednica...

Manifestacije će trajati do 28. listopada 2013. godine, a uz zajedničke liturgije bit će održane i kulturne manifestacije, među koji-

sti ili pravo slijediti i vjerovati bez uznemirivanja.« Veleposlanik Vatikana u Beogradu, apostolski nuncij nadbiskup *Orlando Antonini* obratio se na latinskom jeziku, kojim se, kako je rekao, 313. godine govorilo u Milanu:

»Milanski edikt, koji je dao prvu formulaciju vjerske slobode, zadivljujuće je aktualan. Ovaj povijesni, civilizacijski napredak kršćani nisu ostvarili samo za sebe već za sve religije i civilizacije svijeta.«

Bizant ogromni dio europske kulturne povijesti.

ODBOR I MANIFESTACIJE

Poglavar SPC i predsjednik Srbije predsjedavajući su Organizacijskog odbora za obilježavanje 1.700 godina Milanskog edikta, a u radu sudjeluju i premijer Srbije *Ivica Dačić*, ministri Vlade Srbije, veleposlanici Rusije, Italije, Francuske, Engleske, Turske i Grčke, nadbiskup

ma su i premijera predstave »Konstantin: znamenje anđela« ansambla Narodnog pozorišta u Nišu, opere »Aida« *Giuseppea Verdija*, Devete *Beethovenove* simfonije u izvođenju Beogradske filharmonije. Tijekom svečanosti bit će održana brojna predavanja i znanstveni skupovi na temu »Milanski edikt«, a u školama će biti organizirana predavanja za učenike.

Treba napomenuti kako je i prije stotinu godina orga-

nizirana proslava Milanskog edikta u Nišu, na kojoj je godine 1913. početak proslave obilježen pucnjem iz topa s gradske tvrđave.

SREDIŠNJA PROSLAVA

Ovogodišnja središnja proslava mogla bi okupiti milijunsko mnoštvo, a početak će 6. listopada u Nišu i trajati će nekoliko dana uz svečani i radni dio, najavio je episkop niški *Jovan*: »Gosti će prvo dolaziti u Beograd jer je tu sjedište patrijarha, da se pozdrave s njim, a potom će se u Nišu nastaviti proslava. Proslavi će biti nazočni svi patrijarsi i svi predstavnici pravoslavnih crkava, kao i svi velikodostojnici drugih kršćanskih konfesija, tako da će se napraviti zajedničko priopćenje, koje će biti jedna poslanica pravoslavnima, ali će biti i jedna pouka sveopćem kršćanskom svijetu i svim ljudima – rekao je vladika niški *Jovan*.

On je dodao kako plan za izgradnju najvećeg križa na Balkanu, koji bi se nalazio na Viniku, treba sačekati bolje vrijeme istakavši kako »ne možemo imati gladne pod tim križem, takvim i tolikim.«

KONSTANTIN

Konstantin je rođen u Nišu stjecajem raznih okolnosti karakterističnih za to vrijeme, živio je između ostalog u Dioklecijanovoj palači u Splitu, boravio u Egiptu i Siriji, borio se u Britaniji, Galiji i Germaniji, stolovao Srijemskom Mitrovicom, Solunom i Rimom, te je utemeljio Carigrad. Njegov je slavluk podignut u Rimu u blizini Koloseuma.

Prema predaji, Konstantinove vizije i snovi u kojima mu se ukazao labarum tj. Kristov monogram i riječi: »U ovom ćeš znaku pobijediti« (In hoc signo vices) usmjerili su ga u bitku pred Rimom 312. godine, u kojoj je pobijedio nadmoćnijeg protivnika, tako da je slijed događaja bilo donošenje akta o toleranciji prema kršćanima koji su potvrdili svojim potpisima suvladari, carevi Konstantin i Licinije.

Ovim je dokumentom ispravljena nepravda prema kršćanima.

PAPA NE DOLAZI

Polemike o papinu dolasku trajale su dugo. Patrijarh srpski je tijekom tih rasprava izjavio kako bi želio da papa *Benedikt XVI.* dođe u Srbiju na obilježavanje Milanskog edikta, ali da još nije vreme za to. On je istaknuo kako bi isprika Katoličke crkve za zločin u Jasenovcu bila gesta koja bi ulila nadu, te se založio za ekumenizam s Katoličkom crkvom, navodeći da među pravoslavcima i katolicima ima mnogo više zajedničkog nego različitog.

Beogradski nadbiskup Stanislav Hočevar naglasio je kako Katolička crkva poštuje odluku da nije vrijeme da se

Papi uputi poziv za dolazak, ali da se očekuje da će na proslavu u Nišu doći kardinal koji će održati veliku misu za sve vjernike iz regije.

HODOČAŠĆE

Predstavnici Rimokatoličke crkve najavili su kako bi 20. i 21. rujna na hodočašće moglo doći oko 100.000 katoličkih vjernika i da bi Božja služba mogla biti organizirana na civilnoj zračnoj luci »Konstantin Veliki«. Liturgiju bi služio Papin legat, kardinal Milana *Angelo Scola* uz suslavitelje, kardinala *Josipa Bozanića*, nadbiskupa zagrebačkog, i kardinala *Vinka Puljića*, nadbiskupa sarajevskog.

Poziv da prisustvuju ovoj svečanosti upućen je biskupima i nadbiskupima svih biskupskih konferencija u regiji, pa se stoga očekuje i dolazak velikog broja vjernika iz Mađarske, Hrvatske, Slovenije, Bosne i Hercegovine, Makedonije, Bugarske, Rumunjske, Kosova...

Iz medija saznajemo kako bi hodočasnici prvo došli u Niš u katoličku crkvu Presvetog Srca Isusova cjelivati ostatke autohtonog križa na kojem je Krist bio razapet na Golgoti, a da bi zatim autobusima išli do zračne luke.

»Te se relikvije nalaze jedino u Milanu i jedan djelić će naša crkva dobiti na dar. Zato planiramo da i nakon ovog jubileja crkva u Nišu postane hodočasnička crkva upravo zbog takve jedne relikvije koja će se moći cjelivati jedino u Nišu i Milanu.

Konstantin nema status sveca u Katoličkoj crkvi, već samo ktitora, odnosno branitelja, ali status svete ima njegova majka *Helena*, koja je na Golgoti pronašla križ na kojem je Isus bio razapet«, izjavio je nedavno niški župnik fra *Niko Josić*.

Priredio: Nikola Perušić

Benedikt XVI. tweetao prvi put na latinskom jeziku

Papa Benedikt XVI. poslao je svoj prvi tweet na latinskom jeziku. Tema poruke je aktualni ekumenizam. U pro-

sincu je Papa počeo tweetati i to na osam jezika. U nedjelju 20. siječnja dodan je i Ciceronov jezik, odnosno jezik Crkve - latinski. »Unitati christifidelium integre studentes quid iubet Dominus? Orare semper, iustitiam factitare, amare probitatem, humiles Secum ambulare«, bile su Papine prve latinske riječi na Twitteru. Istodobno su poruke poslone i na drugim jezicima, ali zbog ograničenja od 140 znakova po jednoj poruci prijevodi se ponešto razlikuju od originala na latinskom. Tekst poruke u slobodnom prijevodu glasi: »Što Bog želi da činimo za jedinstvo kršćana? Da uvijek molimo, da se za pravednost zalažemo, da čestitost volimo i da s Bogom u poniznosti hodimo«. Ranije najavljeni Papin latinski Twitter račun (@Pontifex_In) u nedjelju u podne imao je već 5140 primatelja. Papine poruke na svim jezicima trenutačno prati više od 2,5 milijuna korisnika Twittera. U svojim kratkim porukama Benedikt XVI. primateljima prenosi temeljne crkvene istine.

(www.ika.hr)

Dan škole i proštenje kapele Paulinuma

Biskupijska klasična gimnazija i kolegij »Paulinum« danas (petak,

Vinkovo u Rumi

Utorak, 22. siječnja, u Rumi je obilježen blagdan »Vinkovo«. Župnik crkve Uzvišenja Svetog Križa u Rumi *Željko Tovilo* je s vjernicima i drugim čla-

novima HKPD-a »Matija Gubec« obavio ritualno rezanje vinove loze i izvršio blagoslov vinograda. Po završetku blagoslova svi nazočni su nastavili druženje u prostorijama HKPD-a »Matija Gubec« iz Rume.

N. J.

25. siječnja) slavi Dan škole i proštenje sjemenišne kapele. Sv. Pavao apostol je jedan od najvećih pisaca, propovjednika i učitelja Crkve. Zato, mnoge institucije u svijetu nose njegovo časno ime. Subotičkoj klasičnoj gimnaziji i sjemeništu Paulinum, također je sveti Pavao imenodavac.

Danas, 25. siječnja, na dan Sv. Pavla apostola, prije podne s početkom u 10 sati bit će svečana sveta misa u sjemenišnoj kapeli. U okviru svete mise, bit će priređen prigodni program kao podsjećanje na jubilaru godinu postojanja Paulinuma.

Svečanu svetu misu i propovijed držat će mons. *Orlando Antonini*, apostolski nuncij (vatikanski veleposlanik).

Na ovu jubilaru svetu misu vjernike i sve zainteresirane srdačno pozivaju »paulinci«.

M. J.

25. siječnja 2013.

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merković i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 25. do 31. siječnja

25. SIJEČNJA 1937.

Kraljevska banska uprava u Novom Sadu potvrdila je pravila «Hrvatske kulturne zajednice» u Subotici, čija je osnivačka skupština održana 15. kolovoza 1936. Za čelnike su izabrani: župnik *Blaško Rajić* (predsjednik), dr. *Mihovil Katanec* (tajnik), te (vijećnici): dr. *Ladislav Vlašić*, *Ivan Kujundžić*, *Ive Prčić* i dr.

25. SIJEČNJA 2003.

Konstituirano je Hrvatsko nacionalno vijeće, koje je izabrano na Elektorskoj skupštini 15. prosinca 2002. Za predsjednika je izabran prof. mr. sc. *Josip Ivanović*, a za tajnika *Ladislav Suknović*. HNV ima 35 članova koji su izabrani s dviju lista kandidata, predloženih od strane DSHV-a i Foruma hrvatskih institucija i organizacija u Vojvodini.

26. SIJEČNJA 1699.

Teritorij Bačke, prema ugovoru o Karlovačkom miru, prepušten je austrijskom caru, te je doseljeni južnoslavenski puk postao tek dio življa Južne Ugarske. U subotičkom vojnom šancu, uz vojno-političko, započinje tada ustrojstvo pravno-administrativnog, društvenog i prosvjetnog života. Kao pogranično vojno mjesto (šamac) u sastavu Bačke, grad je bio pod neposrednom jurisdikcijom Ratnog vijeća Carskog dvora u Beču.

26. SIJEČNJA 1940.

U Zagrebu je utemeljeno »Društvo bačkih Hrvata«, čija su pravila odobrena 17. travnja iste godine. Upravu

društva čine: dr. *Josip Andrić* (predsjednik), dr. *Bariša Radičev*, *Josip Radičev* i *Josip Lendović*.

27. SIJEČNJA 1957.

U Subotici je rođen *Vjekoslav Dulić*, gdje završava gimnaziju. Diplomirao je biologiju 1980. godine na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu. Magistrirao je na Odsjeku za znanosti života pri Feinberg Graduate School na institutu Weizmann (Rehovot, Izrael). Doktorat završava u Lausanni na švicarskom institutu za eksperimentalno istraživanje raka. Staž iza doktorata obavlja u Baselu (Švicarska) i La Jolli (Kalifornija). U Centar za istraživanje biokemije makromolekula (Centre de recherches de biochimie macromoléculaire, CRBM) u Montpellieru dolazi 1993. godine, a od 1997. na Odsjeku za dinamiku staničnog ciklusa (dynamique de cycle cellulaire) vodi istraživački tim koji proučava kontrolu staničnog ciklusa i raka. Radove objavljuje u vodećim svjetskim časopisima.

28. SIJEČNJA 1762.

Nakon premjeravanja i razgraničavanja posjeda na pustarama, donesena je odluka kako svaka osoba stječe pravo trajnog posjedovanja svoga zemljišta, kao stalni zakupac, sukladno podjeli i ispravku te podjele izvršene 1756. godine. Time je svakoj osobi dopušteno zadržati zemlju, prenijeti je na druge, prodati je, ili dati u zalag. Vlasnik je jedino u obvezi sve

promjene prijaviti Gradskom vijeću, radi unošenja u zapisnik, odnosno radi registriranja nastale promjene.

28. SIJEČNJA 1779.

Gradskom kapetanu i vijećniku *Ivanu Sučiću* trebalo je šest dana od Beča do Subotice kako bi općinstvu rodnog grada priopćio radosnu vijest: Dvorski je ured ukazom češke i hrvatsko-ugarske kraljice i nadvojvotkinje *Marije Terezije* proglasio Suboticu – slobodnim kraljevskim gradom.

28. SIJEČNJA 1993.

Premинуo je *Ivo Popić*, kulturni djelatnik i spisatelj, jedno vrijeme ravnatelj subotičkog Dječjeg kazališta. Objavio je sedam zbirki pjesama i priča, pretežito za djecu, te knjigu portreta subotičkih likovnih umjetnika pod naslovom »Svjetlosti prostora«. Rođen je u Štafilićima kod Splita 9. studenoga 1923. godine.

29. SIJEČNJA 1852.

Prigodom godišnjeg popisa utvrđeno je da u Subotici od 14.061 djece - školskih obveznika, nastavu pohađa samo 875 dječaka i 441 djevojčica, ili tek 9 posto djece. Drugim riječima, kod kuće je ostalo 6.956 dječaka i 5.789 djevojčica. Stoga je odlučeno da se ubuduće svake godine otvara još jedna nova škola.

29. SIJEČNJA 1928.

Katolička prosvjetno-odgojna i zabavna udruga subotičke mladeži »Bunjevačko momačko kolo«, utemeljena nakon I. svjetskog rata, priredi-

la je prvo prelo. Posvetu zastave obavio je lipnja te godine biskup *Lajčo Budanović*, a zastavi je kumovao *Geza Dulić*. Prigodni svečani govor održao je župnik *Blaško Rajić*.

30. SIJEČNJA 1839.

Rođen je *Blaž Modrošić*, pjesnik, prozaik, publicist, svećenik. Bio je gorljivi sudionik preporodnog pokreta *Ivana Antunovića*, jedan od glavnih suradnika *Bunjevačkih i šokačkih novina* i *Bunjevačke i šokačke vile*. Znakovita je njegova poticajna djelatnost na razvijanju regionalne književnosti. Umro je 20. lipnja 1900. godine.

31. SIJEČNJA 1920.

Senat grada Subotice, u proširenu sastavu, dodijelio je dva milijuna kruna na ime pomoći nezaposlenima, čiji je broj dosegao oko osamnaest i pol tisuća. Naime, mnogi su Subotičani izgubili posao kod veleposjednika, a također i mnoge žene, uposlene tijekom I. svjetskog rata, nisu bile voljne napustiti svoja radna mjesta.

31. SIJEČNJA 2003.

Na kioscima se pojavio prvi broj informativno-političkog tjednika »Hrvatska riječ«. Utemeljitelj ove tiskovine je Skupština Autonomne Pokrajine Vojvodine, a v. d. ravnatelj i glavni i odgovorni urednik *Zvonimir Perušić*. Tom je prigodom u Klubu zastupnika u Skupštini Vojvodine predstavljen novi tjednik, a dan kasnije i na Otvorenom sveučilištu u Subotici.

GASTRO – ŠTO VOLITE KUHATI, PODIJELITE S NAMA!

Hrana za dušu i tijelo

Iako Bernadicu Ivanković ne bi trebalo posebno predstavljati, ipak ćemo to učiniti. Aktivna je u hrvatskoj zajednici i daje svoj doprinos na mnogim poljima, ponajviše u dijelu kulture i naobrazbe, kako mališana, tako i predškolaca, osnovaca...

Da se ne druži samo s djecom nego i s odraslima, govori nam njeno amatersko bavljenje glumom. Glumila je u okviru HKC-a »Bunjevačko kolo«, u kazališnoj skupini. U okviru Hrvatske čitaonice djeluje dječja kazališna skupina »Mala scena«, gdje radi s djecom i glumi, uz potporu *Marjana Kiša*.

Ljetos je bila na seminaru u Pučišću, koji je organizirala Hrvatska matica iseljenika za amatere diljem svijeta koji rade s djecom na hrvatskom jeziku. To je bila jedna vrsta naobrazbe iz glume. Seminar

je nosio naziv »Stvaranje kazališta«. Za kraj su upriličili i jedan kazališni komad, kojem su nazočili tamošnji mještani.

»Volim glumu, to mi prija, a i kažu da mi dobro ide«. Tako nekako, u jednom je dahu izgovorila, a mi joj vjerujemo, jer smo je i sami imali prilike vidjeti na pozorišnim daskama. Glumi na ikavici, i na hrvatskom književnom jeziku. Piše za dječji podlistak »Hrcko«, priprema dječje strane u sklopu novinskog izdanja »Hrvatske riječi«.

Bernadica je po profesiji profesorica razredne nastave. Trenutačno je uposlena na radnom mjestu informatrice na hrvatskom jeziku na dječjem odjelu Gradske knjižnice. I ovdje njen angažman ne prestaje, naprotiv. Priprema puno toga za djecu, trudi se animirati ih i približiti

im dobru knjigu, kroz zabavu i igru. I ne samo to, knjige stanuju kod nje. Bernadica živi u stanu u zgradi Hrvatske čitaonice gdje je opet okružena knjigama. Je li slučajnost, ili ne, njen život su knjige i sve ono što one znače. Dok priča o knjigama oči joj sjaje.

Bernadica je mama desetogodišnjeg Zdenka, učenika 4. razreda Osnovne škole »Ivan Milutinović«, odjela na hrvatskom jeziku. Priča nam o svom vremenu, obvezama i svemu što je ispunjava i čime se bavi.

»Dan mi je kratak da bih sve postigla i uradila, kuham noću kad mi sin zaspi. Volim sve slobodno vrijeme provesti sa Zdenkom. Zdenko voli sve pojesti, a pravilo je da se sve

mora jesti – volio, ne volio. Uvijek kad odemo negdje Zdenko će pohvaliti kuharicu, ako je nešto fino, i svidi mu se hrana. I onda ja dobivam pohvale kako mi je sin lijepo odgojen«.

»On i brat Mario često su kod mene, jer imaju svoju izmišljenu državu, Čučansku. Ta država ima svoj jezik, čučanski, valutu, glavni grad, napisali su čak i himnu. Ono najinteresantnije je da imaju svoj 'Prvi kuhar Čučanske'. Kad ja kuham to se strogo kontrolira, provjerava, ocjenjuje – mirisi, tekstura, izgled. Kao mali gledao je 'Večeru za pet', i od malena se zainteresirao za kuhanje. Inače, Zdenko umije skuhati puding, napraviti pomfrit, pire krumpir i još četiri, pet jela«.

»Interesira ga kuhanje i voli kako ja kuham. Mi volimo jesti ribu, piletinu, razna tije-

Dijelimo s vama današnji recept sa slikom!

Čokoladno savršenstvo

Potrebni sastojci:

- 5 bjelanjaka
- 5 žumanjaka
- 6 žlica šećera
- 1 dl ulja
- 3 žlice glatkog brašna
- 1 prašak za pecivo
- 3-4 žlice kakaa
- 1 dl mlijeka

krema:

- 800 ml slatkog vrhnja
- 300 g čokolade

Priprema:

Umućeni snijeg od bjelanjaka staviti u hladnjak. Za to vrijeme umutiti žumanjke sa šećerom, dodati ulje. Suhe sastojke posebno

pomiješati - brašno, prašak za pecivo, 3-4 žlice kakaa. U smjesu od žumanjaka dodajemo mlijeko, snijeg od bjelanjaka, i sve spojimo sa suhom smjesom. Izlijemo u kalup i pečemo 30 minuta na 180 stupnjeva. Kada je pečeno, prelijevu vrućom kremom od kuhanog slatkog vrhnja, koje smo stavili da zakipi, i od čokolade. Kremu ostaviti 2-3 sata u hladnjaku. Ne otvarati kalup dok se sve ne stegne u hladnjaku.

sta i slastice. Volimo isprobati nove recepte. Zdenko je počeo sam kuhati tako što je gledao 'Večeru za pet'. Ja sam izašla van iz sobe, da bi on mene pozvao kad je završio. To je bila neka juha od corn flakesa».

»Kako smo nas dvoje sami, uvijek nešto od hrane ostane, i to kombiniramo za sutrašnji jelovnik. Nikada se ne može napraviti uvijek točna mjera. I onda ide mašta, izmišljaju se recepti. Ne znam da li bih uspjela i jedan ponoviti. Kako Zdenko voli kako kuham, slikala sam neki recept i poslala u novine, na njegovo već zaishta dugo inzistiranje i dobila nagradu, odmah su mi objavili recept».

Da se primijetiti da Bernadica voli kuhinju i kuharske čarolije, ili kako ona kaže, »ide mašta«. U pripre-

mi je novi recept koji je vrlo ozbiljno i temeljno u etapama fotografirala. Priprema ga za slanje. Nadamo se da će dobiti još puno nagrada. Bitno je da Zdenko bude zadovoljan, jer on bodri mamu da šalje recepte na natječaj.

Što na koncu reći – u jednoj ruci kuhača, u drugoj scenarij. Ove se dvije ljubavi očito ne mogu razdvojiti, jer se dopunjuju. I jedno i drugo je hrana, jedno za dušu, drugo za tijelo. Čovjek je kompletan ako ima oba. Mislimo da Bernadica to ima.

Naša glumica, informatrica, dobra kuharica priprema se za župne kazališne daske, proslavu 11. obljetnice »Hrvatske čitaonice« 11. veljače, tu je Hrekov maskenbal, prela... za Bernadicu je odista dan kratak!

Branka Dulić

GRADSKA UPRAVA GRADA SUBOTICE TAJNIŠTVO ZA GRAĐEVINARSTVO I IMOVINU – SLUŽBA ZA GRAĐEVINARSTVO

Temeljem članka 50. zakona o planiranju i izgradnji (»Službeni glasnik RS, br.72/09, 81/09-ispravka, 64/10-US, 24/11 i 121/12) i čl. 60-73. Pravilnika o sadržini, načinu i postupku izrade planskih dokumenata (»Službeni glasnik« RS, br.31/10,69/10 i 16/11)

oglašava JAVNI UVID

U NACRT PLANA GENERALNE REGULACIJE I – ZA ZONU GRADSKOG CENTRA I UŽEG GRADSKOG JEZGRA

Javni uvid može da se obavi od **28. siječnja do 1. ožujka 2013. godine**, radnim danima od 8-14 sati, u Gradskoj upravi Subotice, Trg Slobode 1.

Zainteresirana pravna i fizička lica mogu izvršiti uvid u Plan i dobiti informacije o Planu u Gradskoj upravi Subotice, u Službi za građevinarstvo, Stara gradska kuća, ured br. 202-1.

Primjedbe na planirana rješenja u tijeku javnog uvida, mogu se u pisanoj formi dostaviti Službi za građevinarstvo (Uslužni centar, šalter 14 ili 15), **do 1. ožujka 2013. god.**

Javna sjednica Komisije za planove održat će se **14. ožujka 2013. god. u 13 sati** u zgradi Stare gradske kuće (u Plavoj dvorani), Trg Slobode br.1. Pravna i fizička lica mogu pred Komisijom za planove obrazložiti svoje primjedbe koje su u pisanom obliku poslane tijekom javnog uvida.

Novi dvobroj »Klasja naših ravni«

Novi svezak časopisa za književnost, umjetnost i znanost »Klasje naših ravni« (dvobroj 9-10 za 2012.) najvećim je dijelom posvećen prošlogodišnjim »Danima Balinta Vujkova« u Subotici. Možete tako pročitati nekoliko tekstova koji su predstavljani na stručnom skupu u okviru spomenute književne manifestacije. O »'Gradišćanskim povijestima' Balinta Vujkova« piše Robert Hajsan Panonski, Milovan Miković potpisuje tekst naslovljen »Balint Vujkov u svijetu goblina, trolova, orka i hobita«, Zvonimir Pelajić se bavi šokačkim elementima u lirici Ante Jakšića, a pregled knjiške produkcije vojvođanskih Hrvata između dvaju »Dana« donosi Davor Bašić Palković.

Možete pročitati i poeziju Željka Krznarića (»Vojvođansko jutro i druge pjesme«), prozu za djecu Ruže Silađev (»Osmijeh obojen suncem«), prozu Nikole Tuteka (»Kornjačin drugi život«), te nove ulomke iz romana »Damin gambit« Tomislava Ketiga i »Mađarica« Lazara Francišковиća.

U rubrici »Prikaz« tekstove potpisuju: Igor Žic (»Može li se kupiti rodna kuća?«),

Josip Botteri Dini (»Jean ili miris smrti«), Nedjeljko Mihanović (»Pomirenja«) i Đuro Vidmarović (»Stradanje svećenika Janeza Straseka«).

Rubrika »Baština« donosi također više tekstova: »Suvremene kritičke recepcije 'Ahdname'« Tomasa Domagoja, »Svetište Gospe Tekijske« Slavka Žebića, »Lada, 'Lepi Ivo' i Ivanjdan u običajima i popijevkama podravskih Hrvata u Mađarskoj« Đure Frankovića i »Naše novine, politički, gospodarski i društveni list 1943.-1944. (Zombor/Sombor) – Bibliografija« Antonije Čota Rekettye.

D. B. P.

Darko Vuković izlaže u Zagrebu

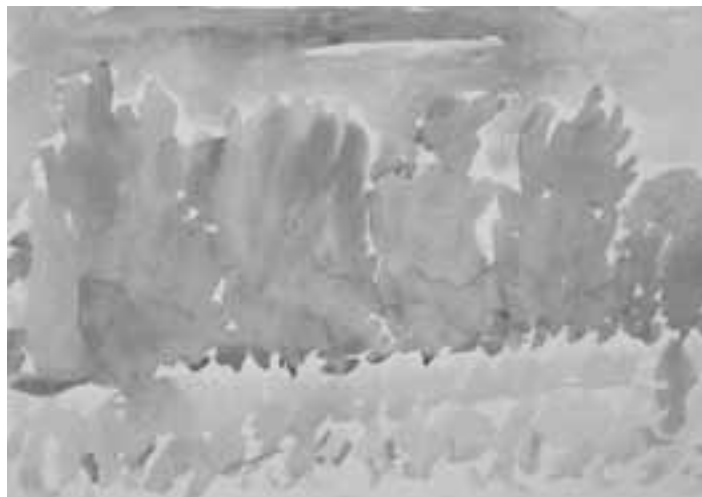
U organizaciji Hrvatske matice iseljenika i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata u ponedjeljak, 28. siječnja, u Hrvatskoj matici iseljenika s početkom u 19 sati bit će otvorena izložba plakata, knjiga, logotipova, rješenja vizualnih identiteta i izložbenih postavki grafičkog dizajnera i vanjskog suradnika ZKVH-a Darka Vukovića. Izložba će biti postavljena na prvom katu Hrvatske matice iseljenika (Trg Stjepana Radića 3). Pozdravnu riječ prisutnima će uputiti ravnatelj HMI Marin Knezović, a o izložbi će govoriti povjesničarke umjetnosti Barbara Vujanović i Olga Šram. O autoru će govoriti Tomislav Žigmanov, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. Darko Vuković je rođen 1971. u Novom Sadu. Nakon završetka srednje škole za dizajn, diplomirao je 1996. na Akademiji umjetnosti u Novom Sadu na smjeru grafičkih komunikacija,

gdje je 2004. magistrirao iz predmeta plakat na temu »Ljudska figura u kazališnom plakatu«. Od 1997. je asistent na Akademiji umjetnosti u Novom Sadu na predmetu »Plakat«, 2007. dobiva zvanje docenta, a 2012. postaje izvanrednim profesorom.

Član je UPIDIV-a od 1996. Do sada je realizirao preko 30 kazališnih plakata, imao je nekoliko samostalnih izložbi, a sudjelovao je na skupnim izložbama u zemlji i inozemstvu. Osim plakata, uspješno se bavi i drugim vidovima grafičkog dizajna (publikacije, logotipi, kalendari...). Dobitnik je više priznanja i nagrada.

Likovno stvaralaštvo Ivana Tikvickog Pudara u ZKVH

Postav radova likovnog umjetnika Ivana Tikvickog Pudara bit će otvoren u četvrtak, 31. siječnja, u prostorijama Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, u Harambašićevoj 14, s početkom u 17 sati. Prije toga bit će položeno cvijeće na grob umjetnika u Bajskom groblju, a u 18 sati bit će služena sveta misa u subotičkoj katedrali.

Postav, u kojem su djela iz zbirke Vesne Karadžić r. Tikvicki, otvara se u povodu obilježavanja 100. obljetnice njegova rođenja, a autorica postava je povjesničarka umjetnosti Ljubica Vuković Dulić koja će i otvoriti izložbu.

Izložba će biti postavljena do konca travnja. Ovom izložbom Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata kulturu vojvođanskih Hrvata nastavlja program obilježavanja stoljetnih obljetnica rođenja hrvatskih velikana u Vojvodini, započet 2012. godine.

Ivan Tikvicki Pudar (1913.-1990.), pravnik i slikar. Gimnaziju pohađa u Subotici, gdje ga crtanju podučava Sava Rajković, školovan u ateljeu Andrea Lhota u Parizu. Talent mu je zapažen još u to vrijeme. Završava Pravni fakultet u Subotici 1938. Tijekom svojega radnoga vijeka radi kao sudac u Subotici. Prisutan je u poslijeratnom likovnom životu Subotice, sudjelujući u »Kursu figuralnog crtanja« u Subotici od 1946., na kojem razvija svoje crtačke i slikarske vještine. Izlaže na izložbama »Kursa«, a kasnije Likovne sekcije. Prvu samostalnu izložbu je imao 1955. skupa s Markom Vukovićem. Na početku rada dokazuje se kao dobar crtač i portretist, a od 1960.-ih tema pejzaža dominira njegovim stvaralaštvom.

Temeljem članka 51. stavak 1. točka 10. Statuta Grada Subotice (»Sl. list Općine Subotica«, br. 26/08 i 27/08-ispisak i »Sl. list Grada Subotica«, br.46/11) i Programa zaštite, uređenja i korištenja poljoprivrednog zemljišta Grada Subotica u 2012. godini (»Sl. list Grada Subotica«, br. 46/2012),
gradonačelnik Subotice dana 22. 1. 2013. godine raspisuje

NATJEČAJ za realizaciju aktivnosti:

1. EDUKACIJU POLJOPRIVREDNIH PROIZVOĐAČA, RAD UDRUGA POLJOPRIVREDNIH PROIZVOĐAČA, ZADRUGA I KLASTERA u ukupnom iznosu do 5.500.000,00 dinara
UNAPREĐENJA RURALNOG RAZVOJA u ukupnom iznosu do 2.300.000,00 dinara

Ovim natječajem financira se: edukacija poljoprivrednih proizvođača (organiziranje treninga, seminara i obuka), održavanje tradicionalnih manifestacija i poboljšanje uvjeta rada udruga.

Pravo sudjelovanja na natječaju imaju: udruge građana vezane za poljoprivrednu proizvodnju (udruge poljoprivrednika, područje ruralnog razvoja), zadruge i klasteri s teritorija Grada Subotice.

Maksimalni iznos odobrenih sredstava po prijavi iznosi 700.000,00 dinara.

Potrebna dokumentacija:

1) Prijava na natječaj

Program edukacije (tema, ciljevi, vrijeme i mjesto održavanja, kalkulacija troškova)

Program manifestacije (tema, ciljevi, vrijeme i mjesto održavanja, kalkulacija troškova)

Preslik potvrde o registraciji podnositelja prijave kod nadležnog tijela

Preslik PIB obrasca

Preslik kartona deponiranih potpisa

Preslik osobne iskaznice odgovorne osobe

Ovjereni preslik izvoda statuta udruge građana u kome je utvrđeno da se ciljevi udruga ostvaruju u području u kojem se program realizira (ovjera se može obaviti u pisarnici Osnovnog suda u Subotici, Uslužnom centru Gradske uprave Subotica ili u mjesnim uredima).

Podnositelj prijave može se natjecati s jednom prijavom i jednim programom po ovom natječaju.

Razmatranje prispjelih prijava obavit će povjerenstvo koje rješenjem obrazuje gradonačelnik.

Izbor programa koji će se financirati obavit će se primjenom sljedećih kriterija:

1. Dužina trajanja programa

Broj osoba koje se uključuju u program.

Mogućnost razvijanja programa i njegova održivost.

Ciljevi koji se postižu: obujam zadovoljavanja javnog interesa, stupanj unapređenja stanja u području u kojem se program provodi.

Sufinanciranje programa iz drugih izvora.

Zakonitost i efikasnost korištenja sredstava (jesu li ranije korištena sredstva iz proračuna lokalne samouprave i ako jesu, jesu li ispunjene ugovorne obveze).

Konačnu odluku o dodjeli sredstava donosi gradonačelnik.

Prava i obveze između Grada Subotice i korisnika sredstava regulirat će se ugovorom.

Rok za realizaciju odobrenih programa je najduže 12 mjeseci od dana zaključenja ugovora.

Način podnošenja prijave na natječaj:

Obrazac prijave na natječaj može se preuzeti u Tajništvu za LER, gospodarstvo, poljoprivredu, komunalne poslove i zaštitu životnog okoliša (Gradska uprava II. kat, ured 200) ili sa službene internetske stranice Grada Subotice (www.subotica.rs).

Natječaj je otvoren od 26. 1. 2013. godine do 11. 2. 2013. godine.

Kompletna natječajna dokumentacija dostavlja se na sljedeću adresu: Grad Subotica, Trg slobode 1, 24000 Subotica sa sljedećom naznakom: »Povjerenstvu za vrednovanje i rangiranje podnesenih prijava po natječaju za financiranje programa udruga građana iz područja poljoprivrede«, ili se predaje osobno u Uslužni centar Gradske uprave Grada Subotice.

Neblagovremene, nekompletne, nepotpisane i neovjerene prijave neće biti razmatrane.

Prijave i priložena dokumentacija se ne vraćaju.

Dodatne informacije mogu se dobiti na telefon 024/626-871 ili 024/626-739.

Ovaj se natječaj objavljuje u listovima »Subotičke novine«, »Magyar Szó«, »Hrvatska riječ«, Službenom listu Grada Subotice i na internetskoj stranici Grada Subotice.

Gradonačelnik
Modest Dulić

X. HRCKOV MASKENBAL PRIPREMITE SE!

8. veljače u restoranu KTC

Tko bi rekao, samo što smo proslavili Novu godinu i Božić, a evo nam ponovno zabave i veselja... znate i sami što slijedi... najavljujem vam dugo očekivani DESETI jubilarni Hrckov maskenbal!!!!

Jeeeeeeeeeeeeaaaaaaaaaaaaahhhhhhhhh! Hip, hip, huraaaa!!! Dakle, pripremite se.

Za dva tjedna, u petak, 8. veljače u restoranu KTC-a, s početkom u 17 sati.

Bit će svega, druženja i zabave u izobilju, darova za sve sudionike i naravno HRCKO osobno!!!!

Što se čeka, nego svi u pripreme jer očekuje nas jedan dobar tulum, i to ne običan nego jubilarni DESETI po redu. Stoga, prepustite se mašti, osmislite najbolji kostim i dođite. Ništa vam ne treba osim kostima i dobrog raspoloženja, a to vjerujem neće biti problem.

Za sve vas koji ne znate kako, nemate vremena, niste dovoljno kreativni ili imate bilo koji drugi opravdani razlog, malo smo za vas prosurfali na netu. Naravno, pronašli smo nebrojeno ideja, ali pogledajte neke od naših prijedloga. Možda vas potaknu da i sami nešto smislite ili napravite upravo ovo. Kako nismo sve mogli objaviti, neke od ideja možete potražiti na sljedećoj internetskoj stranici: <http://www.pjesmicezadjecu.com/maskare-dp1.html>

Uživajte i u ovim danima pripreme, te očekujte dobar provod na X. Hrckovom maskenbalu.

Kako napraviti kostim sushi rolnice?

Evo jednog interesantnog i prije svega jednostavnog za izradu kostima. Za one koji možda ne znaju sushi je tradicionalno japansko jelo koje je popularno u cijelom svijetu. To je jelo koje se pravi od sirove ribe, uz dodatke povrća. Ovoga puta pravit ćemo ga u obliku rolnice. Radi usporedbe evo i slike ovog jela, a potom upute kako ga napraviti u vidu kostima za maskenbal.

Što vam je potrebno (za dva kostima kao na slici):

- 4 jastuka
- široka samoljepljiva traka
- 4 velike vreće za smeće
- komadići stiropora
- narančasti baloni
- zelena majica

1. korak: Namjestite jastuk oko djeteta, te oko jastuka zalijepite samoljepljivu traku.

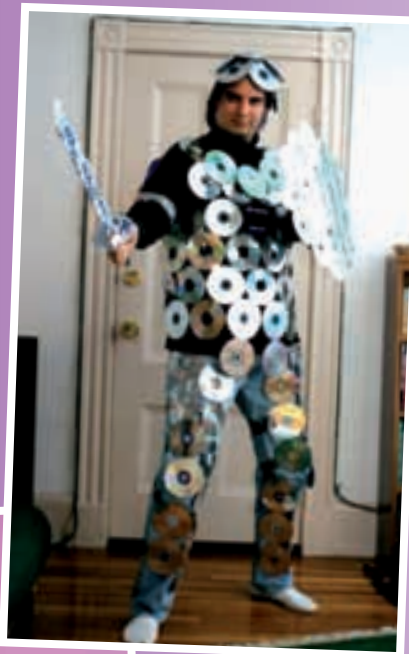
2. korak: Presavijte 2 velike vreće za smeće na pola i namjestite ih s vanjske strane jastuka, jednu ispred i jednu s leđa, te ih zalijepite na jastuk samoljepljivom trakom.

3. korak: Pričvrstite stiropor (to će biti riža), napuhane narančaste balone (predstavljat će ribu) ili smotanu zelenu majicu (što će biti krastavac), na vrh selotejpom ljepljivim s objiju strana.

Bravo! Veoma brzo i lako napravili ste dvije rolnice sushija.

Maskiranje potječe iz pradavnih vremena. Ljudi su se maskama štitili od zlih duhova, a udaranjem u bubnjeve i zvukovima zvona tjerali su zimu, zlo i nedaće, te prizivali dolazak proljeća i vedrijeg razdoblja. Mislili su kako će na taj način udobrovoljiti prirodne sile i potjerati zle duhove.

MAŠKARE

Kakvo je to čudno društvo
što ulicom sada hoda,
sva lica im maske kriju -
je l' to neka nova moda?

To što vidiš nije moda,
nit' je moda, nit' je hir,
to maškare slavit idu
svoj pokladni, sretni pir.

Snježana Dupan - Lovrić

Poklade, fašnik ili karneval

Poklade: starohrvatski glagol klasti - prurušavati se
Fašnik: prema njemačkoj riječi Fastnacht - noć posta
Karneval: prema latinskoj riječi carni vale - zbogom mesu.

Osmosmjerka

U mreži osmosmjerke naći ćeš sve riječi s popisa koje će te podsjetiti kako nam slijedi vrijeme poklada i veselja. Potraži ih u osam mogućih smjerova: lijevo - desno, gore - dolje i ukoso, a kad ih pronađeš i zaokružiš (ili prekrižiš), ostat će ti sedam neiskorištenih slova. Pročitaj ih redom, pa ćeš dobiti konačnu odgonetnu - još jednu riječ vezanu za karneval.

R	P	O	K	L	A	D	E	Š	O
O	P	T	S	M	I	J	E	H	K
Z	A	K	S	A	M	Š	U	L	S
I	A	E	S	A	I	R	A	A	K
R	J	B	O	U	P	U	M	V	O
P	I	R	A	Č	N	O	V	Z	S
Š	A	L	A	V	B	E	S	O	T
S	E	L	P	O	A	R	V	E	I
K	O	K	R	A	B	U	LJ	A	M
K	A	E	NJ	A	V	O	D	U	L

Potraži sljedeće riječi: KARNEVAL, KLAUN, KOLAČ, KOSTIM, KRABULJA, LUDOVANJE, MASKA, MESOPUST, PJESMA, PLES, POKLADE, PRIZOR, RUHO, SAMOBOR, SMIJEH, ŠALA, ŠEŠIR, ZABAVA, ZVONČARI.

Piše i uređuje: Bernadica Ivanković

**PETAK
25.1.2013.**

06:10 Trenutak spoznaje (R)
06:40 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
10:00 Amerika: Pogled odozgo, dokumentarna serija
10:46 Vijesti iz kulture
10:54 Skica za portret
11:05 Live Here Buy This, dokumentarna serija
11:31 Live Here Buy This, dokumentarna serija
12:00 Dnevnik 1
12:35 Prkosna ljubav
13:25 Dr. Oz 2, talk-show
14:05 Fotografija u Hrvatskoj
14:20 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:35 Drugo mišljenje
15:05 Znanstvena petica
15:40 Mačak pod šljemom, dramska serija
16:45 Hrvatska uživo
17:35 Naši i Vaši 2, humoristična serija
18:22 Iza ekrana
18:52 manjinski MOZAIK
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 Hit show
21:15 Počivali u miru, serija
22:15 Dnevnik 3
22:35 Vijesti iz kulture
22:55 Filmski maraton: Daybreakers (Rat za krv), australsko-američki film
00:30 Najava programa
00:35 Filmski maraton: Predmet obožavanja, američki film (R)
02:25 Inspektor Thorne: Scaredy Cat, mini-serija
03:55 Dr. Oz 2, talk-show
04:35 Jelovnici izgubljenog vremena: (R)
05:28 Počivali u miru, serija

05:27 Najava programa
05:32 Amerika: Pogled odozgo, dokumentarna serija
06:18 Prkosna ljubav
07:03 Mala TV:
---: TV vrtić: Krtić se izgubio
---: Oblutakov doručak iznenađenja, crtani film
07:18 Poštar Pat: Izložba kućnih ljubimaca, crtani film

07:33 Vesele trojke, crtana serija
07:58 Teletubbies, animirana serija
08:23 Život s Derekom 3, serija za djecu
08:45 Vremeplovci, serija
09:10 Školski sat: Dan prije noći...muzeja
10:00 Strani igrani film - hit
11:25 Kitzbühel: Svjetski skijaški kup - superG (M), prijenos
12:50 Dolina sunca, serija
13:32 Ljubavne pjesme, američki film
15:10 Školski sat: Dan prije noći...muzeja
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 Dolina sunca, serija
17:20 Domaći dokumentarni film
17:50 Briljanteen
18:30 Sve zbog Winn-Dixieja, američki film (R)
20:15 Čuda svemira: Zvezdana prašina, dokumentarna serija
21:10 Knjiga ili život
21:35 Opera box
22:10 Stephen Kovacevich i Simfonijski orkestar HRT-a pod ravnanjem Pavla Dešpalja
22:55 Zagreb: EP u umjetničkom klizanju 2013. - plesni parovi, snimka
23:45 Inspektor Thorne: Scaredy Cat, mini-serija
01:20 Retrovizor: Pošteno i prema zakonu 1, serija
02:05 Retrovizor: Ludi od ljubavi 1, serija
02:50 Retrovizor: Seks i grad 2, humoristična serija
03:20 Noćni glazbeni program

06:30 Zauvijek susjedi, serija
06:55 Pinky i Mozgalo
07:20 Speed Racer, crtana serija
07:45 TV izlog
08:00 Moja majka, serija
09:05 TV izlog
09:20 Kako vrijeme prolazi, serija R
10:30 Walker, teksaški rendžer, serija R
11:30 TV izlog
11:45 Ninja ratnici, serija R
12:15 In magazin R
13:00 Larin izbor, serija R
14:00 Sila, serija R
15:00 Walker, teksaški rendžer, serija
16:00 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Sila, serija

21:45 Cura sa zadatkom 2: Lijepa i naoružana, film
23:55 Obdukcija izvanzemaljca, film
01:35 Planinski ratnici, film
03:05 Ezo TV, tarot show
04:35 Mr. Sunshine, serija R
05:20 Dnevnik Nove TV R
06:10 In magazin R
06:40 Kraj programa

06:20 RTL Danas, (R)
07:00 Ruža vjetrova, serija (R)
07:50 Ben 10: Ultimate Alien
08:15 Moji džepni ljubimci
08:30 Yu-Gi-Oh!
08:55 Virus attack
09:05 TV prodaja
09:20 Flashpoint, serija (R)
10:15 Isplati se - TV aukcija, emisija uživo
10:35 Flashpoint, serija (R)
11:25 TV prodaja
11:45 Ekkluziv Tabloid, (R)
12:10 Krv nije voda, serija (R)
13:00 TV prodaja
13:15 Ruža vjetrova, serija (R)
14:10 Sulejman Veličanstveni, povijesna serija (R)
15:10 Flashpoint, serija
16:00 Flashpoint, serija
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
18:05 Ekkluziv Tabloid, magazin
18:30 RTL Danas
19:10 Krv nije voda, serija
20:00 Žikina dinastija 3, igrani film, komedija
21:40 Budva na pjenu od mora, humoristična serija
22:40 Alien protiv Predatora 2, film, akcijski horor
00:15 Petak 13. - TV premijera, igrani film, horor
01:50 Dobar dan za umrijeti, film, kriminalistički
03:40 RTL Danas, (R)
04:15 Kraj programa

**SUBOTA
26.1.2013.**

06:13 Drugo mišljenje (R)
06:43 Najava programa
07:03 Knjiga ili život
07:28 Iza ekrana
07:58 Hrvatska kronika BiH
08:15 Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Na odmetničkom putu, američki film
09:40 Fotografija u Hrvatskoj
10:00 Kućni ljubimci
10:30 Skica za portret: Šime Vulas
10:45 Vijesti iz kulture

11:00 Normalan život, emisija
12:00 Dnevnik 1
12:35 Veterani mira, emisija za branitelje
13:20 Duhovni izazovi
13:50 Prizma
14:35 Eko zona
15:05 Reporter: Kalkuta - gospodarsko čudo
16:00 Ledena prostranstva Arktika, dokumentarna serija
17:00 Vijesti
17:15 Znanstvene vijesti
17:20 Kulturna baština
17:35 Na Riječkom karnevalu, emisija pučke i predajne kulture (1. dio)
18:05 Lijepom našom
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 LOTO 7/39
20:15 Lea i Darija, hrvatski film
21:45 Dnevnik 3
22:05 Vijesti iz kulture
22:25 Scott and Bailey 1
00:05 Filmski maraton: Hamlet, američko-britansko-francuski film
02:15 Filmski maraton: Barquero, američki film
03:45 Reprizni program

04:54 Najava programa
04:59 Spektar, unutrašnje politički magazin
05:44 Amerika: Pogled odozgo, dok.serija
06:30 Poštar Pat, crtani film
06:45 Moj mali planet
06:50 Hamtar, crtana serija
07:15 Ružica Šarenić
07:30 Merlin 3, serija za djecu
08:15 Novi klinci s Beverly Hillsa 3, serija
09:00 Mala TV:
09:30 Teletubbies
09:55 Maribor: Svjetski skijaški kup - veleslalom (Ž), prijenos 1. vožnje
11:25 Kitzbühel: Svjetski skijaški kup - spust (M), prijenos
12:50 Zagreb: EP u umjetničkom klizanju 2013. - plesni parovi, snimka
13:10 Maribor: Svjetski skijaški kup - veleslalom (Ž), prijenos 2. vožnje
15:25 Pozitivno
16:00 Zagreb: EP u umjetničkom klizanju 2013. - slobodni program (M), prijenos
16:55 Košarka, ABA Liga: Zadar - Cedevita, prijenos
18:55 SP u rukometu - utakmica za 3. mjesto

(ako je HR, emisija prije i poslije utakmice)
20:40 Wasteland, dok. film
22:25 Čitulja za Eskobara, srpski film
23:50 Peti dan, talk show (R)
00:50 Retrovizor: Pošteno i prema zakonu 1, serija
01:35 Retrovizor: Ludi od ljubavi 1, serija
02:20 Retrovizor: Seks i grad 2, humoristična serija
02:45 Noćni glazbeni program
6:40 Ptice umiru pjevajući - izgubljene godine, mini-serija

8:10 TV Izlog
8:25 Angie, serija
8:50 Gormiti, crtana serija R
9:15 Pokémoni, crtana serija R
9:40 Pokémoni, crtana serija R
10:05 Winx Club, crtana serija R
10:30 Bratz, crtana serija
10:55 Power Rangers Samurai
11:20 Bračne vode, serija R
11:50 In magazin R
12:35 Sila, serija R
14:20 Pustolovine Plutona Nasha, igrani film
16:10 Nad lipom 35, show R
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Nad lipom 35, show R
17:35 Provjereno, R
18:35 Bračne vode, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Usamljeni zaštitnik, film
21:55 Obračun s Jakuzom, igrani film
23:40 Smrtonosna bitka: Istrebljenje, igrani film
1:20 Usamljeni zaštitnik, film R
3:00 Ezo TV, tarot show
4:30 Okusi Hrvatske R
4:55 Dnevnik Nove TV R
5:40 Kraj programa

05:15 Bibin svijet, serija
06:20 Ben 10: Ultimate Alien
06:45 Yu-Gi-Oh!, (R)
07:35 Virus attack
07:50 TV prodaja
08:05 Učilica, kviz za djecu
08:40 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
09:30 TV prodaja
09:45 Indijanac u ormaru, film, obiteljska fantazija
11:30 TV prodaja
11:45 Čudesan izum, igrani film, obiteljska komedija
13:30 Bijeli oćnjak, igrani film, avanturistički
15:35 Budva na pjenu od mora, humoristična serija (R)
16:45 RTL Hotspot
17:20 Smrtonosnih 60
17:55 Smrtonosnih 60

18.30 RTL Danas
19.10 Galileo, emisija
20.00 Pink Panther 2, film
21.50 Čivava s Beverly Hillsa, igrani film, komedija
23.30 Časna riječ, igrani film, romantična komedija
01.10 Dobar dan za umrijeti, film, kriminalistički
03.00 RTL Danas, (R)
03.35 Kraj programa

NEDJELJA 27.1.2013.

07:25 Najava programa
07:45 Duhovni izazovi
08:20 Zlatna kinoteka: Stvar iz drugoga svijeta, američki film
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 ni DA ni NE
10:55 Ubojstvo, napisala je (9) - serija
12:00 Dnevnik 1
12:30 Plodovi zemlje
13:25 Split: More
14:00 Nedjeljom u dva
15:05 Mir i dobro
15:40 Divlji u srcu 4, serija
16:30 Vrtlarica
17:00 Vijesti
17:20 Ciklus filmova prema Karlu Mayu - Winnetou: Der Oelprinz, njemačko-hrvatski film
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 LOTO 6/45
20:15 Sve u 7!, kviz
21:15 Stipe u gostima 5, humoristična serija
21:55 Damin gambit, talk show
22:45 Dnevnik 3
23:05 Vijesti iz kulture
23:25 Der Oelprinz, njemačko-hrvatski film
00:55 Strani igrani film
02:35 Ubojstvo, napisala je - serija
03:25 Popuna
03:50 Jelovnici izgubljenog vremena
04:10 Divlji u srcu 4, serija
05:00 Sve u 7!, kviz

05:30 Najava programa
05:35 Veterani mira, emisija
06:20 Normalan život, emisija
07:10 Moomini, crtana serija
07:35 Gradić Wakkaville
08:00 Nikolaj Demidenko i Varšavska filharmonija pod ravnanjem Antonija Witta
09:10 Maribor: Svjetski skijaški kup - slalom (Ž),

prijenos 1. vožnje
10:10 Kitzbühel: Svjetski skijaški kup - slalom (M), prijenos 1. vožnje
10:57 Zagreb (Dubrava): Misa, prijenos
12:00 Biblija
12:10 Maribor: Svjetski skijaški kup - slalom (Ž), prijenos 2. vožnje
12:55 Merckatska dinastija 2, dokumentarna serija
13:25 Kitzbühel: Svjetski skijaški kup - slalom (M), prijenos 2. vožnje
15:00 Zagreb: EP u umjetničkom klizanju 2013. - revija pobjednika, prijenos
16:00 Olimp - emisija o sportu
16:55 SP u rukometu - emisija
17:05 SP u rukometu - finale
18:50 SP u rukometu - emisija
19:10 Športski prijenos ili snimka
19:30 Glamurozne slastice 1, dokumentarna serija
20:00 Ponos Hrvatske 2012., prijenos
22:00 Ciklus kulturnih filmova: Kad jaganjci utihnu, američki film
23:55 In Music Festival - Jarun: Retro Stefson
01:05 Retrovizor: Pošteno i prema zakonu 1, serija
01:50 Retrovizor: Ludi od ljubavi 1, serija
02:35 Retrovizor: Seks i grad 2, humoristična serija
03:05 Noćni glazbeni program

5:40 Ptice umiru pjevajući - Izgubljene godine
7:10 TV Izlog
7:25 Angie, serija
7:55 Gormiti, crtana serija
8:20 Pokemoni, crtana serija
8:45 Pokemoni, crtana serija
9:10 Winx Club, crtana serija
9:35 Bratz, crtana serija
10:00 Power Rangers Samurai
10:25 Bračne vode, serija R
10:55 Harry Potter i zatočenik Azkabana, igrani film
13:25 Batman zauvijek, film
15:45 Okusi Hrvatske
16:15 IN magazin vikend
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Nad lipom 35, show
18:30 Bračne vode, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Sila, serija
22:00 Ljubav nema pravila, film
01:15 Jesse Stone: Noćni prijelaz, igrani film
1:55 Batman zauvijek, film R
3:55 Savršena nevjesta, serija
5:25 Dnevnik Nove TV R
6:15 Kraj programa

HRT1 26.01.2013. 20:15 Lea i Darija, hrvatski film

Film Branka Ivande "Lea i Darija" emitiramo dan uoči Međunarodnog dana sjećanja na holokaust i sprečavanja zločina protiv čovječnosti. Na taj se datum prisjećamo svih žrtava nacističkih režima tijekom Drugog svjetskog rata. Kao datum izabran je 27. siječnja - na taj je dan Crvena armija oslobodila 7.500 zatvorenika koje su za sobom ostavili nacisti u koncentracijskom logoru Auschwitz. Tog se datuma ovaj Dan sjećanja obilježava i u RH. Film "Lea i Darija" redatelja Branka Ivande posvećen je velikim međuratnim kazališnim dječjim zvijezdama Lei Deutsch i Dariji Gasteiger, koje su zvali zagrebačke Shirley Temple. Za Leu je napisan i mjuzikl "Čudo od djeteta", a djevojčice su kao najbolje prijateljice i vrhunske step-plesačice nastu-

pale u brojnim operetama i mjuziklima. Lea je stradala u transportu za koncentracijski logor Auschwitz, a Dariji se nakon dolaska partizana izgubio svaki trag. U ritmu step plesnih koraka započinje igrani film "Lea i Darija". To je drama s elementima mjuzikla. Radnja filma započinje 30-ih godina XX. stoljeća u glumačkoj dječjoj kazališnoj družini "Dječje carstvo" u kojem briljiraju zvijezde Lea Deutch, Židovka, i Darija Gasteiger, folksdojčerica.

05:20 RTL Danas, (R)
06:00 Bibin svijet, serija (R)
07:05 Ben 10: Ultimate Alien
07:30 Yu-Gi-Oh!, (R)
08:40 Virus attack
09:00 TV prodaja
09:10 Galileo
10:05 TV prodaja
10:20 RTL Hotspot, (R)
10:55 Smrtonosnih 60, (R)
11:30 Smrtonosnih 60, (R)
12:05 TV prodaja
12:20 Bijeli oćnjak, igrani film, avanturistički (R)
14:15 Čivava s Beverly Hillsa, film, komedija (R)
16:00 Pink Panther 2, igrani film, komedija (R)
17:45 RTL Extra Magazin, showbiz emisija
18:30 RTL Danas
19:10 Galileo
20:00 Sulejman Veličanstveni, povijesna dramska serija
21:00 Sulejman Veličanstveni
21:50 CSI: Miami, serija
22:40 CSI: Miami, serija
23:30 CSI: Miami, serija
00:20 Časna riječ, igrani film, romantična komedija (R)
01:45 Astro show
02:45 RTL Danas, (R)
03:20 Kraj programa

PONEDJELJAK 28.1.2013.

06:10 Mir i dobro
06:40 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
10:00 Amerika: Pogled odozgo, dok. serija

10:55 Vijesti iz kulture
11:05 Live Here Buy This, dokumentarna serija
11:31 Live Here Buy This
12:00 Dnevnik 1
12:35 Prkosna ljubav
13:30 Dr. Oz, talk-show
14:20 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:35 Treća dob, emisija
15:05 Glas domovine
15:40 Mačak pod šljemom, dramska serija
16:45 Hrvatska uživo
17:45 Naši i Vaši 2, humoristična serija
18:20 8. kat, talk-show
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 TV Bingo
20:35 Potrošački kod
21:10 Nulta točka, politički talk-show
22:20 Dnevnik 3
22:40 Vijesti iz kulture
23:00 Na rubu znanosti
23:55 Ludnica u Clevelandu 2, humoristična serija
00:15 obiteljski igrani film
02:10 Otac i sin, serija
02:55 Eureka 4, serija
03:40 Dr. Oz, talk-show
04:25 Reprizni program

06:10 Najava programa
06:15 Prkosna ljubav
07:00 Mala TV:
07:30 Vesele trojke
07:55 Teletubbies
08:20 Život s Derekom 3, serija za djecu
08:45 Vremeplovci, serija
09:10 Školski sat
10:00 Dolina sunca, serija
11:40 Ciklus filmskog spektakla
13:30 Prijatelji, američki film
15:10 Školski sat
16:35 Dolina sunca, serija
17:25 Lijepom našom
18:25 Direkt: Nestali
19:00 Mala TV:
19:30 Glamurozne slastice 1, dokumentarna serija
20:00 Why Did I Get Married?, američki film
22:00 Otac i sin, serija
22:45 Zločinački umovi 6, serija
23:30 Dva i pol muškarca 7, humoristična serija
23:55 Eureka 4, serija
00:40 Retrovizor: Dr. House 7, serija
01:25 Retrovizor: Ludi od ljubavi 1, serija
02:10 Retrovizor: Seks i grad 2, humoristična serija
02:40 Noćni glazbeni program
06:30 Zauvijek susjedi, R
6:55 Pinky i Mozgalo
7:20 Speed Racer
7:45 TV izlog
8:00 Moja majka, serija
9:05 TV izlog
9:20 Kako vrijeme prolazi, serija R
10:30 Walker, teksaški rendžer, serija R
11:30 TV izlog
11:45 Zauvijek susjedi, R
12:15 IN magazin vikend R
13:00 Sila, serija R
15:00 Walker, teksaški rendžer
16:00 Ninja ratnici, serija
16:30 Zauvijek susjedi, serija
17:20 Vijesti Nove TV
17:55 IN magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Sila, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:05 Večernje vijesti
22:25 Ulični borac, igrani film
0:25 Jesse Stone: Noćni

prijelaz, igrani film R
2:00 Drugo lice planine, serija
2:55 Ezo TV, tarot show
3:55 Dnevnik Nove TV R
4:45 IN magazin vikend R
5:20 Kraj programa

07:10 RTL Danas, (R)
07:45 Ben 10: Ultimate Alien
08:15 Moji džepni ljubimci
08:30 Yu-Gi-Oh!
08:55 Virus attack
09:05 TV prodaja
09:20 Flashpoint, serija (R)
10:15 Flashpoint, serija (R)
11:10 TV prodaja
11:25 RTL Extra Magazin, showbiz emisija
12:10 Krv nije voda, serija (R)
13:10 TV prodaja
13:25 Sulejman Veličanstveni, povijesna serija (R)
14:35 Sulejman Veličanstveni, povijesna serija (R)
15:10 Flashpoint, serija
16:00 Flashpoint, serija
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Galileo
18:05 Exkluziv Tabloid
18:30 RTL Dana
19:10 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova, serija
21:00 Sulejman Veličanstveni
22:15 RTL Vijesti
22:30 Dolazak, fantastična/ akcijska serija
23:25 Dolazak, fantastična/ akcijska serija
00:15 CSI: Miami, serija (R)
01:05 CSI: Miami, serija (R)
01:55 Astro show, emisija uživo
02:55 CSI: Miami, serija (R)
03:45 RTL Danas, (R)
04:20 Kraj programa

UTORAK 29.1.2013.

06:10 Znanstvena petica
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
08:35 Vijesti
10:00 Amerika: Pogled odozgo, dok. serija
10:55 Vijesti iz kulture
11:05 Live Here Buy This, dokumentarna serija
11:31 Live Here Buy This, dokumentarna serija
12:00 Dnevnik 1
12:35 Prkosna ljubav
13:30 Dr. Oz, talk-show
14:20 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:35 Među nama

15:05 Kulturna baština
15:20 Fotografija u Hrvatskoj: Predrag Dubravčić
15:40 Mačak pod šljemom, dramska serija
16:45 Hrvatska uživo
17:45 Naši i Vaši 2, serija
18:20 8. kat, talk-show
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 Paravan
21:05 Ciklus hrvatskog filma: Abeceda straha
22:50 Dnevnik 3
23:10 Vijesti iz kulture
23:30 Idlewild, američki film
01:25 obiteljski igrani film
03:05 Otac i sin, serija
03:50 Eureka 4, serija
04:35 Dr. Oz, talk-show
05:20 Reprizni program

05:15 Najava programa
05:20 Amerika: Pogled odozgo, dok. serija
06:15 Prkosna ljubav
07:00 Mala TV:
07:30 Vesele trojke
07:55 Teletubbies
08:20 Život s Derekom 3, serija za djecu
08:45 Vremeplovci, serija
09:10 Školski sat
10:00 Dolina sunca, serija
11:45 Strani igrani film - hit
13:35 Dugi bijeg kući, američki film
15:10 Školski sat
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 Popuna
16:55 Moskva: Svjetski skijaški kup - paralelni slalom (Ž i M), prijenos
18:50 Crtani film
19:00 Mala TV:
19:30 Glamurozne slastice 1, dokumentarna serija
20:00 Opasna šifra, američki film
21:50 Otac i sin, serija
22:35 Zločinački umovi 6, serija
23:20 Dva i pol muškarca 8, humoristična serija
23:45 Eureka 4, serija
00:30 Retrovizor: Dr. House 7, serija
01:15 Retrovizor: Ludi od ljubavi 1, serija
02:00 Retrovizor: Seks i grad 2, humoristična serija
02:30 Noćni glazbeni program

6:30 Zauvijek susjedi, serija R
6:55 Pinky i Mozgalo
7:20 Speed Racer
7:45 TV izlog
8:00 Moja majka, serija

9:05 TV izlog
9:20 Kako vrijeme prolazi, serija R
10:30 Walker, teksaški rendžer, serija R
11:30 TV izlog
11:45 Ninja ratnici, serija R
12:15 In magazin R
13:00 Larin izbor, serija R
14:00 Sila, serija R
15:00 Walker, teksaški rendžer
16:00 Ninja ratnici, serija
16:30 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Sila, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:05 Večernje vijesti
22:25 Nuklearna opasnost, igrani film
23:55 Spremljene u ubojstvo, igrani film
1:45 Drugo lice planine, serija
2:45 Ezo TV, tarot show
3:45 Drugo lice planine, serija
4:35 Dnevnik Nove TV R
5:25 In magazin R
5:50 Kraj programa

06:20 RTL Danas, (R)
06:55 Ruža vjetrova, serija (R)
07:45 Ben 10: Ultimate Alien
08:10 Moji džepni ljubimci
08:25 Yu-Gi-Oh!
08:50 Virus attack, (R)
09:05 TV prodaja
09:20 Flashpoint, serija (R)
10:15 Flashpoint, serija (R)
11:05 TV prodaja
11:30 Exkluziv Tabloid, (R)
11:50 Krv nije voda, serija (R)
12:45 TV prodaja
13:00 Ruža vjetrova, serija (R)
13:55 Sulejman Veličanstveni, povijesna serija (R)
15:10 Flashpoint, serija
16:00 Flashpoint, serija
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Galileo, zabavna/ obrazovna emisija
18:05 Exkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:10 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova, serija
21:00 Sulejman Veličanstveni
22:20 RTL Vijesti
22:40 Moj lažni zaručnik, igrani film, romantična komedija
00:15 Dolazak, fantastična/ akcijska serija (R)
01:05 Dolazak, fantastična/ akcijska serija (R)
01:55 Astro show
02:55 RTL Danas, (R)
03:30 Kraj programa

SRIJEDA 30.1.2013.

06:10 Među nama
06:40 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
10:00 Amerika: Pogled odozgo, dok. serija
10:55 Vijesti iz kulture
11:05 Live Here Buy This, dokumentarna serija
11:31 Live Here Buy This, dokumentarna serija
12:00 Dnevnik 1
12:35 Prkosna ljubav, telenovela
13:30 Dr. Oz, talk-show
14:20 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:35 Ekumena, religijski program
15:05 Indeks, emisija o školstvu
15:35 Mačak pod šljemom, dramska serija
16:45 Hrvatska uživo
17:45 Naši i Vaši 2, humoristična serija
18:20 8. kat, talk-show
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 LOTO 7/39
20:15 Globalno sijelo
20:45 Susreti s autizmom, dokumentarna serija
21:40 Horizonti, vanjsko politički magazin
22:35 Dnevnik 3
22:55 Vijesti iz kulture
23:15 Drugi format
00:05 Ludnica u Clevelandu 2, humoristična serija
00:25 obiteljski igrani film
02:20 Eureka 4, serija
03:05 Top Gear 14, dok. serija
03:55 Dr. Oz, talk-show
04:40 Drugi format
05:25 Reprizni program

05:15 Najava programa
05:20 Amerika: Pogled odozgo, dok. serija
06:15 Prkosna ljubav, telenovela
07:00 Mala TV:
--:-- TV vrtić: Jež
--:-- Baltazar: Hik, crtani film
--:-- Ema, hrvatska drama za djecu
07:30 Vesele trojke
07:55 Teletubbies
08:20 Život s Derekom 3, serija za djecu
08:45 Roman Mysteries 1, serija za djecu i mlade
09:10 Školski sat

11:45 Strani igrani film - hit
13:35 Shiloh 3: Spas za Shiloha, američki film
15:10 Školski sat
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 Dolina sunca, serija
17:25 Kraljevi ulice - 25 godina, snimka koncerta
18:25 Dokumentarni program
19:00 Mala TV:
19:30 Glamurozne slastice 2, dokumentarna serija
20:00 Away We Go, američko-britanski film
21:40 Top Gear 14, dokumentarna serija
22:30 Zločinački umovi 6
23:15 Dva i pol muškarca 8, humoristična serija
23:40 Eureka 4, serija
00:25 Retrovizor: Dr. House 7, serija
01:10 Retrovizor: Ludi od ljubavi 1, serija
01:55 Retrovizor: Seks i grad 3, humoristična serija
02:25 Noćni glazbeni program

6:30 Zauvijek susjedi, serija R
6:55 Pinky i Mozgalo
7:20 Speed Racer
7:45 TV izlog
8:00 Moja majka, serija
9:05 TV izlog
9:20 Kako vrijeme prolazi, serija R
10:30 Walker, teksaški rendžer, serija R
11:30 TV izlog
11:45 Ninja ratnici, serija R
12:15 In magazin R
13:00 Larin izbor, serija R
14:00 Sila, serija R
15:00 Walker, teksaški rendžer
16:00 Ninja ratnici, serija
16:30 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Sila, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:05 Večernje vijesti
22:25 Triptiz igrani film
0:30 Nuklearna opasnost, igrani film R
2:00 Sheena, kraljica džungle, serija
2:50 Ezo TV, tarot show
3:50 Drugo lice planine, R
4:40 Dnevnik Nove TV R
5:30 In magazin R
6:05 Kraj programa

06:15 RTL Danas, (R)
06:50 Ruža vjetrova, serija (R)
07:40 Ben 10: Ultimate Alien
08:05 Moji džepni ljubimci

08.20 Yu-Gi-Oh!
 08.45 Virus attack, (R)
 09.00 TV prodaja
 09.15 Flashpoint, serija (R)
 10.05 Flashpoint, serija (R)
 11.00 TV prodaja
 11.25 Ekkluziv Tabloid, (R)
 11.45 Krv nije voda, serija (R)
 12.40 TV prodaja
 12.55 Ruža vjetrova, serija (R)
 13.50 Sulejman Veličanstveni, povijesna serija (R)
 15.10 Flashpoint, serija
 16.00 Flashpoint, serija
 16.55 RTL 5 do 5
 17.10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
 18.05 Ekkluziv Tabloid
 18.30 RTL Danas
 19.10 Krv nije voda, serija
 20.00 Ruža vjetrova, serija
 21.00 Sulejman Veličanstveni
 22.10 RTL Vijesti
 22.30 Kost, serija
 23.20 Kost, serija
 00.15 Kost, serija
 01.05 Moj lažni zaručnik, igrani film, romantična komedija (R)
 02.30 Astro show, show
 03.30 RTL Danas, (R)
 04.05 Kraj programa

ČETVRTAK 31.1.2013.

06:10 Ekumena, religijski program
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 07:05 Vijesti
 07:10 Dobro jutro, Hrvatska

07:35 Vijesti
 07:40 Dobro jutro, Hrvatska
 10:00 Amerika: Pogled odozgo, dok.serija
 10:55 Vijesti iz kulture
 11:05 Live Here Buy This, dokumentarna serija
 11:31 Live Here Buy This, dokumentarna serija
 12:00 Dnevnik 1
 12:35 Prkosna ljubav
 13:30 Dr. Oz, talk-show
 14:20 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:35 Trenutak spoznaje
 15:05 Pozitivno
 15:40 Mačak pod šljemom, dramska serija
 16:45 Hrvatska uživo
 17:45 Naši i Vaši 2, serija
 18:20 8. kat, talk-show
 19:10 Tema dana
 19:30 Dnevnik
 20:10 Sabatina, dok.film
 20:45 Spektar, unutrašnje politički magazin
 21:35 Paralele, vanjsko politička emisija
 22:05 Pola ure kulture
 22:45 Dnevnik 3
 23:05 Vijesti iz kulture
 23:25 Doktor Mladen, bosansko hercegovački film
 01:05 Ludnica u Clevelandu 2, humoristična serija
 01:25 Život u ulici Liberty, američki film (R)
 02:50 Eureka 4, serija
 03:35 Dr. Oz, talk-show
 04:20 Sabatina, dok.film
 04:50 Reprizni program

05:15 Najava programa
 05:20 Amerika: Pogled odozgo, dok.serija
 06:15 Prkosna ljubav, telenovela
 07:00 Mala TV:
 --:-- TV vrtić: Korjenje
 --:-- Oblutak: Oblutkova nestala čarapa, crtani film
 --:-- Poštar Pat: Magična frula, crtani film
 07:30 Vesele trojke, crtana serija
 07:55 Teletubbies, animirana serija
 08:20 Život s Derekom 3, serija za djecu
 08:45 Roman Mysteries 1, serija za djecu i mlade
 09:10 Školski sat
 10:00 Dolina sunca, serija
 11:45 Strani igrani film - hit
 13:45 Život u ulici Liberty, američki film (R)
 15:10 Školski sat
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:35 Dolina sunca, serija
 17:25 Susreti s autizmom, dokumentarna serija
 18:15 Globalno sijelo
 19:00 Mala TV:
 19:30 Glamurozne slastice 2, dokumentarna serija
 20:00 Alex i Emma, američki film
 21:35 Nove avanture stare Christine 5, serija
 22:00 Nove avanture stare Christine 5, serija
 22:25 Zločinački umovi 6
 23:10 Dva i pol muškarca 8, humoristična serija
 23:35 Eureka 4, serija
 00:20 Retrovizor: Dr. House

7, serija
 01:05 Retrovizor: Ludi od ljubavi 1, serija
 01:50 Retrovizor: Seks i grad
 3, humoristična serija
 02:20 Noćni glazbeni program

6:30 Zauvijek susjedi, serija R
 6:55 Pinky i Mozgalo
 7:20 Speed Racer
 7:45 TV izlog
 8:00 Moja majka, serija
 9:05 TV izlog
 9:20 Kako vrijeme prolazi, serija R
 10:30 Walker, teksaški rendžer, serija R
 11:30 TV izlog
 11:45 Ninja ratnici, serija R
 12:15 In magazin R
 13:00 Larin izbor, serija R
 14:00 Sila, serija R
 15:00 Walker, teksaški rendžer
 16:00 Ninja ratnici, serija
 16:30 Zauvijek susjedi, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 In magazin
 18:05 Kako vrijeme prolazi
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Sila, serija
 21:00 Larin izbor, serija
 22:05 Provjereno, informativni magazin
 23:10 Večernje vijesti
 23:30 Prekomjerna sila, film
 1:10 Stripiz igrani film R
 3:10 Mr. Sunshine, serija
 3:35 Ezo TV, tarot show
 4:35 Dnevnik Nove TV R
 5:25 In magazin R
 6:00 Kraj programa

06.25 RTL Danas, (R)
 07.00 Ruža vjetrova, serija (R)
 07.50 Ben 10: Ultimate Alien
 08.15 Moji džepni ljubimci
 08.30 Yu-Gi-Oh!
 08.55 Virus attack
 09.10 TV prodaja
 09.25 Flashpoint, serija (R)
 10.15 Flashpoint, serija (R)
 11.10 TV prodaja
 11.30 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
 11.55 Krv nije voda, serija (R)
 12.50 TV prodaja
 13.05 Ruža vjetrova, dramska serija (R)
 14.00 Sulejman Veličanstveni, povijesna serija (R)
 15.10 Flashpoint, serija
 16.00 Flashpoint, serija
 16.55 RTL 5 do 5, Informativna emisija
 17.10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
 18.05 Ekkluziv Tabloid, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.10 Krv nije voda, serija
 20.00 Ruža vjetrova, serija
 21.00 Sulejman Veličanstveni, povijesna dramska serija
 22.05 RTL Vijesti, informativna emisija
 22.30 CSI: NY, serija
 23.20 CSI: NY, serija
 00.10 Kost, serija (R)
 01.00 Kost, serija (R)
 01.50 Astro show, emisija uživo
 02.50 Kost, serija (R)
 03.35 RTL Danas, (R)
 04.10 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16,30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 14,40 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Populane melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom) • 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • 'Aktualije' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA: Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
 • 18,15 'Vojvodanski tjedan'
 • 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
 • 20,00 Divni novi svijet
 • 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
 • 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
 • 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu Hrvatskoga radija
 • 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
 • 20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

MALI NOGOMET

Prigrevčani pobjednici

SONTA – Završnica zimskog malonogometnog turnira Memorijal Ivica Fabijan u Sonti, u organizaciji Nogometnog kluba »Dinamo«, odigrana je u subotu, 19. siječnja. U dvije uvodne revijalne utakmice snage su odmjerili polaznici nogometnih škola sončanskog Dinama i Mladosti iz Apatina. Apatinci rođeni 2004./5. godine dobili su domaćine rezultatom 2–0. Pobjedom od 4–0 revanširale su im se Dinamove nade rođene 2001. godine. U utakmici za 3. mjesto ekipa Uno je nadigrala ekipu Galaxa rezultatom 7–1 (3–0). Finalna utakmica između ekipa Kamel iz Sonte i DS Prigrevica obilovala je uzbuđenjima. Nakon prvih 20 minuta igre Sončani su imali prednost od 3–0. U drugom poluvremenu pritisak Prigrevčana na gol ekipe Kamela se pojačava, a domaćini nisu realizirali nekoliko vrlo izglednih prigoda, pa su gostima dopustili da poravnaju rezultat svega minutu i pol prije kraja utakmice. U dodatnih 2x5 minuta Prigrevčani postižu još tri zgoditka za konačnu pobjedu od 6–3 i laskavo zvanje pobjednika turnira. Najbolji strijelac bio je Valentin Mihaljev iz ekipe Uno s postignutih 11 golova, najbolji vratar Nikola Čović iz ekipe DS Prigrevica, a najbolji igrač Josip Bukovac iz ekipe Kamel. Sve utakmice na turniru odlično je sudio Marinko Topal iz Sonte.

I. A.

NOGOMET

Bačka započela pripreme

SUBOTICA – Okupljanjem i prozivkom na svom stadionu pokraj Somborske kapije nogometaši Bačke 1901 započeli su pripreme za nastavak proljetog dijela prvenstva u Vojvođanskoj ligi, skupina Istok. Momčad »crveno-bijelih« je u jesenskom dijelu prvenstva završila na drugom mjestu, a s novim trenerom Dragijem Bogićem pokušat će osvojiti naslov prvaka i plasirati se u Srpsku ligu.

Naslov za Spartak ZV

SOMBOR – Mali nogometaši Spartaka Zlatibor vode (2003. godište) osvojili su naslov pobjednika »Spektar kupa«, odigranog proteklog vikenda u Somboru. Na malonogometnom natjecanju je sudjelovalo deset ekipa, a Subotičani, koje je predvodio trener Dalibor Cetina, osvojili su prvo mjesto bez primljenog gola.

TENIS

Juhas nastupa na »Vinter kupu«

KAZANJ – Talentirani tenisač subotičkog Spartaka Kristijan Juhas nastupit će za reprezentaciju Srbije (igrači do 12 godina) na »Vinter kupu«, kojemu je domaćin Kazanj (Rusija). Mlade reprezentativce vodit će izbornik Relja Dulić, nekadašnji Davis cup reprezentativac.

VESLANJE

Mačković prvak Austrije

BEČ – Mladi veslač, junior paličkog veslačkog kluba, Martin Mačković postao je prvak Austrije na nedavno održanom otvorenom prvenstvu te zemlje u veslanju na ergometrima, koje se održalo u Beču 20. siječnja. Na natjecanju, koje je okupilo preko 40 veslača u njegovoj, juniorskoj kategoriji, a zahtijevalo je da se pređe 2000 m, zabilježio je vrhunski rezultat od 6.09,9. To vrijeme se računa među najboljim svjetskim vremenima. To je potvrda njegove dobre forme i nagovještaj da će se i na državnom prvenstvu Srbije, koje će se održati 24. veljače u Novom Sadu, boriti za najviši plasman. Tijekom godine, za očekivati je da će Martin u državnom dresu sudjelovati na nizu velikih veslačkih natjecanja, od kojih su najvažnija juniorsko europsko i svjetsko prvenstvo.

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ« Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK
ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Željka Vukov (društvo i urednica Hrcka)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić
Branimir Kuntić
Josip Horvat

TELEFON: ++381 24/55-33-55

++381 24/55-15-78

++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

Jadranska liga je veliki izazov

Pokraj susreta domaćeg šampionata, svakog mjeseca igram jake međunarodne utakmice

Mlada i talentirana subotička košarkašica Nađa Vidaković Hadnađ od ove sezone nastupa za ŽKK Vrbas koji se, pokraj domaćeg prvenstva, natječe i u regionalnoj ligi koju čine ekipe s prostora nekadašnje zajedničke države. Iako je tek započela sa srednjoškolskom naobrazbom u Ekonomskoj školi, brojne školske obveze treba uskladiti i s treninzima, te ligaškim susretima na koje mora često putovati u šezdeset kilometara udaljeni Vrbas. »Za prelazak u žensku ekipu Vrbasa odlučila sam se na poziv njihovog trenera *Dejana Mudroše*, koji je nakon jednog turnira pitao moje roditelje da li bi mi dozvolili ovaj transfer. I tako sam ja svoju igračku karijeru, u dogovoru s mamom i tatom, odlučila nastaviti u novoj ekipi u kojoj sam odlično primljena i imam priliku, igrajući domaće i međunarodne susrete, košarkaški napredovati«, otkrila nam je nova organizatorica igre u ŽKK-u Vrbas, Nađa Vidaković Hadnađ.

NOVA SREDINA, NOVE OBVEZE

Na pitanje kako je sada organiziran njezin sportski angažman u novoj sredini i kako uspijeva uskladiti školske obveze, »friška srednjoškolka« odgovara:

»Malo je neizgodnije, jer treba par puta tjedno putovati za Vrbas i naravno sve to najprije uskladiti s Ekonomskom školom u Subotici, ali prošlo

je već nekoliko mjeseci i do sada nije bilo problema ni na jednom polju. Naravno, uz određena odricanja i veliku asistenciju mojih roditelja, kako na polju njihovog slobodnog vremena i finansijskih sredstava koja izdvajaju za moj sportski napredak«.

Je li nova ekipa donijela i neke promjene u načinu tvoje igre i igračkoj poziciji na kojoj si dosada igrala?

»Nije. I dalje igram na svojoj poziciji play makera tj. organizatorice igre, ali je sada sve malo teže, jer se igra na više frontova, jača je liga i susreta ima znatno više. Osobito se to odnosi na mečeve u Jadranskoj ligi, gdje po prvi puta imam priliku igrati ligaške duelle protiv igračica iz drugih država. U prosjeku igram dvadesetak minuta i zadovoljna sam svojim dosadašnjim učinkom, unapređujući igračko iskustvo«.

JADRANSKA LIGA

Po uzoru na istoimenu mušku i žensku seniorsku ligu, i kadetkinje s prostora bivše Jugoslavije imaju svoje natjecanje u kojemu sudjeluje i ekipa Vrbasa, za koju od ove sezone nastupa i Nađa.

»U konkurenciji ekipa iz Hrvatske, Slovenije, BiH, Mađarske i Srbije, egzistira i kadetska Jadranska liga koja mladim košarkašicama pruža mogućnost konstantnih, jakih utakmica putem kojih se i najviše napreduje, što u konačnici doprinosi kvalitetnijem razvoju ženske košarke na ovim prostorima. Natjecanje

Individualni rad

Kada ne putuje na treninge u Vrbas, Nađa u subotičkoj Dvorani sportova individualno radi s trenerom Bracom Mitrovićem, nekadašnjim proslavljenim prvoligaškim igračem.

ŽELJE I PLANOVU U NOVOJ GODINI

se realizira putem turnira četiri ekipe, pa se u dva dana igra nekoliko susreta, a turniri su uvijek u posljednjem tjednu svakoga mjeseca. To znači kako svakoga drugoga mjeseca mi putujemo negdje van, gostujući nekoj od 16 momčadi koje se natječu u ovom regionalnom natjecanju. Primjerice, nedavno smo mi bili domaćini na turniru na kojemu su sudjelovale i dvije ekipe iz Hrvatske, KK Trešnjevka i KK Novi Zagreb. Pokraj ovih ekipa, Hrvatsku predstavljaju i ženske ekipe Slavenskog Broda i Novigrada, koji će biti domaćin jednog od sljedećih turnira na kojemu ćemo igrati«, pojašnjava Nađa Vidaković Hadnađ.

Što bi voljela ostvariti na sportskom planu u tek započetoj 2013. godini, otkriva nam na koncu razgovora talentirana subotička košarkašica:

»Voljela bih da se plasiramo na završni turnir najboljih ekipa Jadranske lige, a da u domaćoj konkurenciji osvojimo naslov prvakinja države. Također, željela bih još više napredovati u svojoj košarkaškoj vještini, zaigrati za reprezentaciju i jednoga dana s košarkom otići i izvan granica naše zemlje. Košarku jako volim i zbog nje sam spremna na mnoga odricanja i žrtvovanje slobodnog vremena«, priznala je Nađa Vidaković Hadnađ, košarkašica ŽKK Vrbas.

POGLED S TRIBINA

Poštenje

Šest susreta i šest pobjeda. Australija, Alžir, Mađarska, Egipat, Španjolska u kvalifikacijskoj skupini D, i Bjelorusija u osmini finala. Konačan epilog: četvrtfinalni, najvažniji susret cijeloga Svjetskog prvenstva u Španjolskoj Hrvatska je u srijedu igrala protiv Francuza. Najneugodnije momčadi za »kauboje«. Kada budete čitali ovaj tekst, svima će nam rezultat susreta biti poznat.

No, poanta ove sportske priče je poštenu odnos momčadi koju predvodi izbornik Slavko Goluža i izbjegavanje bilo kakvih rezultatskih kalkulacija. Jer, podsjetimo one koji malo slabije prate zbivanja na rukometnom mundijalu, Hrvatska je mogla komotno izgubiti ili odigrati neodlučeno protiv Španjolske, i tada ne bi za plasman u polufinale i borbu za medalje igrala protiv galskih pijetlova, četverostrukih svjetskih prvaka. Neočekivanim porazom od Njemačke, Francuzi su posve poremetili očekivanu koncepciju i zauzeli drugo mjesto u svojoj kvalifikacijskoj skupini. Sve se to odigralo prije susreta Hrvatske i Španjolske i odmah su se pojavile moguće kalkulacije. Tko bi da izbjegne trijumfalnu momčad izbornika Oneste. Par minuta prije kraja protiv domaće Furije, Hrvatska je gubila i mogla je mirno stati na kočnicu, osobito u trenutku kada je, u jednom trenutku, imala i dva igrača manje. Ali nije. Duvnjak, Vori, Kopljar i ostali neustrašivi momci zaigrali su najbolje što mogu, pobijedili i odredili poštenu sudbinu. Bez kalkulacija.

Jesu li pogriješili ili ne?

D. P.

TENIS

Treće kolo za Čilića i Dodiga

Plasmanom u treće kolo Australian Opena Marin Čilić i Ivan Dodig su okončali nastupe u pojedinačnoj konkurenciji. Pomalo neočekivano Čilić je poražen od Talijana Seppija, dok Dodig nije pružio veći otpor Francuzu Gasquetu. Dva najbolje plasirana hrvatska tenisača na svjetskoj ATP ljestvici igrat će početkom veljače na Zagreb Indoors Openu, uz ostale hrvatske tenisače - Ivu Karlovića, Antonia Veića i druge.

SKIJANJE

Kostelić za povijest

Osvajanjem drugog mjesta u kombinaciji i trećeg u slalomu, na utrka voženim u Wengenu, najbolji hrvatski skijaš svih vremena Ivica Kostelić upisao je svoje ime u ski povijest kao jedini kojemu je uspjelo osvojiti dvanaest postolja na ovoj glasovitoj stazi. Novim uspjesima i prvim postoljima, Kostelić je ponovno dokazao kako još uvijek, unatoč problemima s ozlijeđenim koljenom, može konkurirati za najviše rezultate u Svjetskom kupu.

KOŠARKA

Zadar bolji od Cibone

Košarkaši Zadra iskoristili su lošiju formu Cibone i svladali je minimalnim rezultatom (78-76) u 18. kolu regionalne ABA lige. Cedevisa je prekinula seriju poraza pobjedom protiv Olimpije (73-67), dok su Splitski poraženi, nakon produžetaka, u Skoplju protiv istoimenog domaćina (93-84). Novom pobjedom, hrvatski prvak Cedevisa se nalazi na šestom mjestu s 28 osvojenih bodova, a Zadar, Split i Cibona dijele pozicije od 10. do 12. mjesta na prvenstvenoj tablici Jadranske lige.

HOKEJ

Medvjedi drugi

Osvajanjem drugog mjesta u ligaškom dijelu EBEL lige, hokejaši Medveščaka s druge pozicije započinju novi dio natjecanja u borbi za poredak od 1. do 6. mjesta. U nastavak natjecanja medvjedi prenose tri osvojena boda, a za najviši plasman borit će se protiv Vienna Capitalsa, Graz 99ersa, VSV Villacha, KAC-a i Liwest BW Linza.

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs
Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Izdajem jednosoban namješten stan kod Vatrogasaca i VTS, pogodan za studente ili radnike. Tel.: 024-562-512 i 064-1485229.

Prodajem katnicu 110 m² i dvosoban stan od 45 m² istom dvorištu s garažom i nusprostorijama, 3 kupatone, centralno grijanje (2 kombi boiler), s voćnjakom i kompletnim namještajem. U obzir dolazi i zamjena za dvosoban stan u Subotici uz doplatu po dogovoru. Nekretnine se nalaze na Senjaku, blizu gradskog vrta u Osijeku. Interesirati se u poslijepodnevni satima. Tel.: 00-385-31 570 355.

U najljepšem djelu Kertvaroša prodajem ulični odvojeni dio obiteljske kuće od cca 64 m², potrebna adaptacija. Cijena 15500 eura. Postoji sva infrastruktura. Tel.: 572-875 ili 063-8838747.

Izdajem apartmane blizu mora u Crikvenici. Tel.: 00-385- 51 241 053.

Kupujem, prodajem i mijenjam značke. Kupujem knjige i medalje nogometnih klubova. Tel.: 024/542-310 i 062/8-528-228.

Prodaje se sijačica OLT GAMA 18 (gumeni točkovi) s lulama i JEDNOBRAZNI PLUG IMT 14 COLI. Tel.: 024/528682.

Prodaje se polovna cigla malog i velikog formata (4 din/kom) i nova električna kosilica za travu. Tel.: 024/532570.

Izdajem apartman u Novom Vinodolskom. Tel.: 00 385 51 241-610, 00 385 98 442-178.

Izdajem prazan dvosoban stan od 46 m² s grijanjem na plin. Tel.: 064-2394773.

Povoljno prodajem hrastovu kacu za vino cca 1500 litara, drvenu muljaču za grožđe, dvoredni špartač za kukuruz i razboj za tkanje. Tel.: 021-776372

Povoljno izdajem smještaj u Rovinju. Tel.: +385-52030007 ili +385-989277470, Jadranka.

Prodajem 4 slike 1x2 m ulje na platnu s ramovima – posljednja večera rad akademskog slikara. Jeftino. Tel.: 060 0242233.

Prodajem 600 kom. stare cigle velikog formata. Tel. 024 535 319.

Prihvatila bih čuvanje i njegu male djece ili starije osobe. Tel.: 064/0714938.

Prhvatila bi se održavanja stambene zgrade uz plaćanje svih režijskih troškova. Tel.: 065/5319928.

Izdaje se namješten stan na Proizivci, bračnom paru ili studentima i učenicima. Tel.: 062/1789170.

Hitno izdajem sobu za jednu ili dvije ozbiljne učenice, studentice ili uposlenice na Novom naselju, u Novom Sadu. Tel.: 021/496-014.

Prodajem potpuno novu motornu prskalicu STIHL SR 420. Cijena po dogovoru. Tel.: 064/4088979 ili 063/7246417.

Povoljno izdajem skladište kod autobusnog kolodvora u Subotici. Tel.: 064-9640745.

Dvosoban stan od 60 m² Subotica – Zorka izdajem ili mijenjam za sličan u Novom Sadu. Tel.: 064 255 68 22.

Prodajem ediciju – Pet stoljeća hrvatske književnosti, izdanje 1965 god. Matica hrvatska. Tel.: 063 8886755 ili 064 2170160.

Ozbiljna, poštena, vrijedna žena srednjih godina brinula bi o starijoj osobi – radila bi u domaćinstvu – spremala, kuhala. Tel.: 064 4208423.

Prodajem Zastavu 10, 2008/5 godište. Registriran do 5/2013 godine. Ugrađen je plin. Od dodatne opreme ima alarm, centralnu bravu, radio, klimu, maglenke, tempomat. Uredno servisiran. Zadnji servis urađen 5.10.2012. godine. Cijena po dogovoru. Tel.: 064-1208170 i 024-525-373.

Predajem sate: engleskog jezika, AutoCAD-a, ArchiCAD-a, 3Ds Max Desing-a. Tel.: 064/640-63-99.

Prodajem Nintendo Wii za 100 eura + 2 igrice. Tel.: 064/640-63-99.

Prodajem dva kauča i dvije fotelje, može i pojedinačno, usisavač Vox 1400W, žensku bundu od nerca boj 44. Tel.: 024/557-531 i 061/231-19-14.

U najljepšem dijelu Kertvaroša prodajem dio obiteljske kuće, poseban ulaz, cca 64m². Potrebna adaptacija. Cijena 14.000 eura. Postoji struja, voda, kanalizacija, mogućnost priključka na plin. Tel.: 024-572-875, 063/8838747.

Prodajem umjetničku sliku »Sofa« – ulje na platnu akademskog slikara Tilića. Cijena 1.500 eura. Tel.: 065 429 4097.

Povoljno izdajem veliko dvorište pogodno za parkiranje kamiona, većih vozila pa čak i za auto-plac, kod autobusnog kolodvora u Subotici, čuvano 0-24 h. Tel.: 064/9640745.

Prodajem stambeno poslovni prostor u strogom centru Subotice – Petra Drapšina 2, u površini od cca 48 m². Tel.: 063/75-44-440.

CROART Hrvatska likovna udruga »CroArt« prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važiti će za četiri broja.** Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Pretplatite se!

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara
☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 40 EURA
☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____
 Ulica i broj: _____
 Mjesto i zemlja: _____
 Telefon i e-mail: _____

Uz popust od 20%

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

- * **Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje**
 * **Inozemstvo: 10 eura godišnje**

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VUBURS 22
 VOJVODANSKA BANKA
 AD MS FIL SUBOTICA
 IBAN: RS35355000000200292421
 NIU Hrvatska riječ,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
 NIU »Hrvatska riječ«,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II,
 24000 Subotica
 Uplatu izvršiti na broj žiro računa
 355-1023208-69

ŽELJKO APATINAC – ŽIRE, GLAVA OBITELJI S RUKOMETNIM RODOSLOVOM

Piše: Ivan Andrašić

Obitelj, rukomet i konji

Igrom sudbine rukometaš Željko Apatinac postao je glava obitelji u kojoj su svi članovi igrali ili igraju rukomet

Životna priča četrdesetogodišnjeg *Željka Apatinca*, Sončanima znanog po nadimku *Žire*, vrlo je neobična. Rođenjem vezan za selo i zemljoradnju, pa mu je i životni put bio vjerojatno predodređen rođenjem, jer se i uposlio u Poljoprivrednom kombinatu »Sonta«, gdje je radio sve do neuspjele privatizacije i stečaja ovoga poduzeća.

LJUBAV PREMA KONJIMA I RUKOMETU

»Rođen sam i odrastao u paorskoj obitelji, tako da je moja ljubav prema konjima razumljiva. Koliko je samo snage i ljubavi prema živo-

tu potrebno kod tek oždrubljenog mališana dok bez ičije pomoći pokušava ustati na svoje noge i posisati prvo majčino mlijeko. I onda u slijedećim mjesecima i godinama gledate kako se taj nejaški mališan razvija u pravog, snažnog i ponositog ljepotana. Ljubav prema ovim plemenitim životinjama drži me i danas, a najviše mi je žao što ih zbog životnih okolnosti, bar za sada, više ne mogu i uzgajati. Odmah nakon povratka iz vojske uposlio sam se u PK Sonta. Bio sam traktorist, radio sam s voljom. Tada su bile puno bolje materijalne prilike, a u poduzeću je bio uposlen veći broj nogometaša i rukometaša. I kad se radilo

u smjenama i u sezoni kad se radilo 'od jutra do sutra', obveze su nam podešavane tako da smo uvijek stizali na treninge i utakmice. Posrtanje kombinata počelo je već u devedesetima, kad smo od strane pojedinaca vezanih uz vojsku i uz neopreznost, a možda i pomoć našeg tadašnjeg direktora bezdušno pljačkani. S velikom nadom dočekali smo privatizaciju, no, na našu žalost, ispostavilo se da je sve samo šarena laža. Brzo smo se našli na tržištu rada, bez otpremnine, bez nekoliko zarađenih a neisplaćenih plaća i bez ikakve nade da će se nešto promijeniti«, priča Apatinac.

OBITELJSKI ČOVJEK

Stasit, košarkaške visine, već od svršetka osnovne škole posvetio se tada vrlo popularnom sportu u Sonti, rukometu. »Početkom osamdesetih godina rukomet je u Sonti bio u procvatu. Tadašnja ekipa RK Dinamo bila je vrlo jak spoj mladosti i iskustva. Pokraj legendi sončanskoga rukometa, poput *Gala*, *Topala*, *Čobana*, *Papa* i ostalih, te bivšeg reprezentativca SFRJ Apatinca *Kričkovića*, stasavala je i plejada perspektivnih mladića, predvođenih kasnijim prvoligaškim igračima *Vugdragovićem* i *Novakovićem*. Bio sam ponosan što uopće mogu trenirati i povremeno igrati s njima«, prisjeća se svojih rukometnih početaka Apatinac.

Supruga *Marija*, nekada odlična rukometašica sončanskog ŽRK Dinamo i ORK Apatin izrodila mu je troje djece. Kćerke *Tamaru* i *Andreju*, rasne rukometašice i sina *Želimira*, danas vrlo perspektivnog rukometaša.

»S Marijom sam se upoznao i zbližio pod utjecajem našeg omiljenog sporta. U početku je sve podsjećalo na mnoga lijepa prijateljstva, no, brzo se tu izrodilo i nešto puno veće od prijateljstva. Vjenčali smo se, došla su i djeca. Na našu veliku radost, i kćerke i sin su u sportu pošli našim stopama. Želimir me je već sada, sa 17 godina, prevazišao. Na njega su bacili oko stručnjaci iz Apatina, u kojemu je poniklo puno rukometnih majstora. Kažu da je vrlo perspektivan, no, sada sve ovisi o njegovoj posvećenosti treninzima. Bez obzira na darovitost, bez upornoga i napornoga rada nema uspjeha. Kćerke su igrale za ŽRK Apatin, ali su se privremeno povukle iz rukometa, Tamara zbog profesionalnih obveza, Andrea zbog udaje i rođenja kćerke Anđele.

POVRATAK U VOLJENI SPORT

Na parket, točnije rečeno uz parket, vratio se i Željko. Svekolika kriza učinila je svoje i Rukometni klub Sonta je jednostavno ostao bez natjecateljske ekipe. Prošle godine je okupljena jedna darovita generacija, rukometu se vratilo nekoliko iskusnijih igrača, a na Željka je »pala kocka« da tu ekipu u perspektivi preuzme. »Na inicijativu ovih dječaka riješio sam sjesti na užarenu klupu. Treniramo već skoro godinu dana, a odigrali smo i nekoliko prijateljskih utakmica protiv ekipa iz lige u koju se namjeravamo uključiti, ukoliko upravne strukture kluba odrade svoj dio posla, u sezoni 2013./14.«, zaključio je svoju životnu priču Željko Apatinac – Žire.

Svi bi se samo cigrali

Čuli bać-Iva i kum-Tuna na radij-
jonu da će bit nikakoga fodbala,
al ne napolju neg u sale. Bać-Ive
se nikako ni ni išlo. »Kažu da će
se š našima dojt fodbaloivat nikaki
iz Sentivana, a oni u zadnje vrime
uvik brezobrazni, pa nas zadobiju.
Tako će bit i sad, znadem ja nas.
Uvik dojdemo na korak do ničega,
al onda ne znam zašto, povučemo
nogu i zarivamo upravo na nos.
Eto, zoto ne bi samo išo gledat tu
bruku«, veli on. »Idi, kume, ti ko
da se više ne razumiš u fodbal. Za
naše će cigrat najbolji, a za komšije dosta matori. A i sudija
je naš, iz sela. Dobar momak, pa vada neće...«, skoletijo ga
kum-Tuna. Bać-Iva ni imo kud, neg ambrelo u šake, pa na
fodbal. Došli, u sale ko u raju. Lipo ugrijana, svitlo, jedino
odozgor š vrime na vrime kapne po koja kap. Malo se čudi,
ni ta sala baš tako ni stara, ne bi trebivala prokišnjavat. I kum-
Tuna malo-malo, pa triše čelo. »Bili su tude već i anđeliri,
gledali, beštelovali, ništa naveliko sapili, pa na kraj rekli da
je to nikaka kondezacija«, rastolmači jim jedan što je uvik u
sale, a sidijo blizu. Bać-Iva jedino ne razumi kako to nema
te kondezacije kad nema kiše jel sniga. A čo je i da se za
vručina podigo patos, bijo svaj na talase. I onda bili andaliri,
i onda gledali, beštelovali, naveliko sapili i dabome, za dram
našli falinku. Rekli da su to ne što čistu proljale odviše vode,
pa se daske napile i onda se stvorili talasi. A kad su pravili,
natrukovali da su metali daske što ne primu vodu. Ne bi oni
dali reč da je to možda štogoda zabrljavito kad se gradilo.
»A dobro, vidim priko jednu terasu, lipo ograditu, dosta je
visoko, pa istom fodbal spade u nju i ne mož ga dosegnit.
Šta je onda to?«, pita bać-Iva. »E, to vam je terasa zone što
bešteluju za televiziju i novine«, kaže naj što je uvik tude, pa
se još i smijulji ko da je bać-Iva pito štogoda jako glupavo. A
smijulji se i kum-Tuna. »Pa dobro, nek je i tako, al ne vidim
kako će se ti što bešteluju popet tamo«, ne da se bać-Iva. Sad
se i kum-Tuna zagledo no nu stranu. »E, pa vidite da nuz
terasu visi jedna štranga, pa ko oće odnuda beštelovat, nek
se penje!«, veli taj što je uvik tu i otide na drugu stranu. U
tomu počo i fodbal. Prvo su vidli dicu, a potli velike. Na kraj
se fodbalovali vi što kažu da su najbolji u bać-Ivinomu selu
š onima matorima iz komšijskoga sela. Ko od nji zadobije,
biće najbolji zo vu zimu. Sve krenilo kako tribaza dram bać-
Ivini gostima triput strpali fodbal u mrežu. Kum-Tuna skako
i pljesko ko nikad, radovo se ko malo dite. »Eto, kume, vidiš
šta jim radimo? Bome ćemo jim lipo nametat!«, raduje se
ko malo dite. »Ta čekaj, kume, istom su na po puta. Triba se
fodbalovat još toliko, a njevi ko da imade više. Kako smo mi
dali njima, tako i oni možu dat nama. Neka slavit pri reda, još
nismo zadobili!«, po navade gunda bać-Iva. Kad su unišli u
drugu rundu, bome se cigra malo i priokrenila. Vi iz bać-Ivi-
noga sela ko da su počeli malo i sustajat, pa komšije još jače
navalile. I, bome, počeli oni ko u prve runde domači, jedam-
put u mrežu, pa drugi put, a minut pri kraja i treći put. Bać-
Iva je samo izašo na zrak i jako otpljunijo. Ni ni gleda kako
su do kraj utrpali njegovima još tri i tako ji zadobili. Sačekao
je kuma-Tunu, pa su nuz put i ošli na jednu, da speru ljutinu.

Piše: Ivan Andrašić

MISLI POZNATIH

HRVATSKARIJEČ

Govoriti laži predstavlja sitnu slabost, ali je prava propast lažno živjeti.

Alexander S. Neill

Ostajemo zapanjeni kad pomislimo kako je mala korist od istine na ovom svijetu.

Arturo Graf

Govorenje istine često je najveća pustolovina.

Friedrich Durrenmatt

FOTO KUTAK

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

Sve je čisto!

KVIZ

Dragutin Domjanić

Koje godine i gdje se rodio hrvatski pjesnik Dragutin Domjanić?

Po čemu će ostati zauvijek upamćen u hrvatskoj književnosti?

O čemu je pjevao u svojim pjesmama?

Kako se zove njegovo najpoznatije djelo?

Što je bio po temeljitoj naobrazbi?

Koje su njegove najznačajnije dužnosti i počasti?

Kako se zove njegovo djelo kojim kritički i satirički prikazuje hrvatske intelektualce dvadesetih godina prošloga stoljeća?

Kada i gdje je umro Dragutin Domjanić?

Rodio se 12. rujna 1875. godine u Adamovcu.
On je prvi koji je cjelovitije i umjetnički zrelije ostvario melodličnost kajkav-
skog dijalekta.
Duhovnoj ljubavi, plemićkim domovima, markizama, kavalirima.
»Kipci i popjevke«.
Diplomirani pravnik, kasnije sudac i vijećnik Banskog stola.
Član JAZU i predsjednik Matice hrvatske (1921.-1926.).
Marionetna igra »Petrica Kerempuh i spametni osel«.
Umro je 7. lipnja 1933. godine u Zagrebu.

VICEVI

- Dragi, čini mi se da se rasplinjač napunio vodom.

- Jel' ti znaš uopće gdje se nalazi rasplinjač?

- Pa znam, u autu!

- A gdje je auto?

- U jezeru.

Kaže žena mužu:

- Puk'o nam lavabo.

- Kada?!

Žena će:

- Ma nije kada, već lavabo!

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila,
- Najpovoljnije osiguranje imovine,
- Kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje robe u transportu i osiguranje nezgode
- Putna zdravstvena osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete

POSTANITE I VI ČLAN VELIKE PORODICE »CROATIA OSIGURANJA« D.D. IZ ZAGREBA

»Milenijum osiguranje« A.D.O. Beograd-Filijala Subotica
24000 Subotica, Karadordev put 38, telefon +381(24) 555-867 i 552-406
e-mail: mios@tippnet.rs
www.milenijum-osiguranje.rs
Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

**365 ODLOŽENO
DANA PLAĆANJE!**

**VIKEND AKCIJA
U KTC-u**

25.1.-28.1.2013.

**čekovima građana,
u jednakim mjesečnim
ratama, na cijeli asortiman**

Luk crni 1 kg

~~25.90din~~
21.90din

**-15%
POPUSTA**

Jabuka Granny Smith 1 kg

~~52.90din~~
45.90din

**SUPER
CIJENA**

Krastavac 650g

~~135.00din~~
91.90din

Pire krumpir 120g, 3 kom

~~179.98din~~
157.90din

**EXOCIN
100g
GRATIS**

Pjieskavice, Čevapi 1 kg

~~417.90din~~
399.90din

**SUPER
CIJENA**

Čajna kobasica 330 g

~~435.90din~~
305.90din

**-29%
POPUSTA**

FAKS AQUAMARINE 3kg

~~679.90din~~
479.90din

**-30%
POPUSTA**

Set zdjela za kuhanje CL-103

~~2.599.00din~~
1.699.00din

**-34%
POPUSTA**

Jumbo šolja 540 ml, više boja

~~169.90din~~
119.90din

**-30%
POPUSTA**

